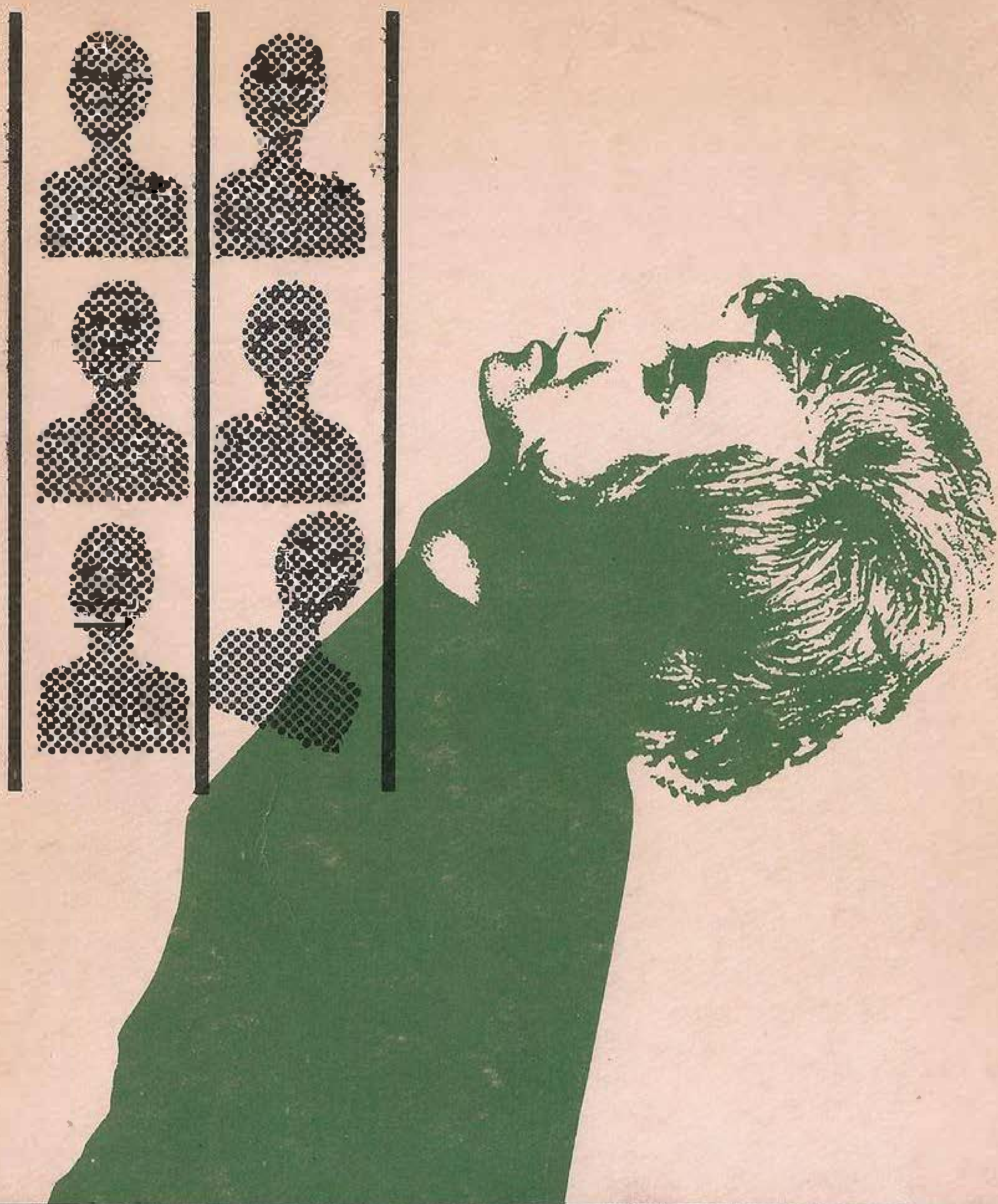

SÉBASTIEN JAPRISOT

compartimentul ucigașilor

Coperta de Mihai Mănescu

SÉBASTIEN JAPRISOT

compartimentul ucigașilor

SÉBASTIEN JAPRISOT

compartimentul ucigașilor

Traducere de Florica-Eugenia Condurachi

BUCUREȘTI 1969
• EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ •

AȘA ÎNCEPE

Trenul venea de la Marsilia.

Pentru omul care avea sarcina să meargă de-a lungul culoarelor și să arunce cîte o privire în compartimentele goale, trenul acesta era „Foceeanul de la fără zece — după care pot lua o gustare“. Mai înainte sosise „Annecy de la fără douăzeci și cinci“, în care găsise două paltoane, o umbrelă și o defecțiune la conducta de încălzire. Văzuse cum s-a oprit „Foceeanul“ de partea cealaltă a aceluiași peron, pe cînd stătea aplecat, în spatele unui geam, asupra unui șurub de manetă rupt în două.

Era într-o zi de sîmbătă, foarte luminoasă și foarte friguroasă, de la începutul lunii octombrie. Călătorii care se întorceau din Sud, unde se mai făcea încă baie în mare, erau uluiți de aburul care le învăluia cuvintele de bun-găsit.

Omul care mergea de-a lungul culoarelor avea patruzeci și trei de ani, se numea Pierre, prietenii îi spuneau Bébé, afișa idei de extremă stîngă, se gîndea la o grevă care urma să izbuc-

nească săptămîna viitoare, iar lucrurile stăteau așa cum stau de obicei la orele 7,53, în gara Lyon, într-o dimineață de sîmbătă ceva mai rece, îi era foame și tare ar mai fi avut poftă să bea o cafea bună.

Cum vagoanele nu urmau să fie retrase de la peron decît peste o jumătate de oră și mai bine, se hotărî, după ce coborîse din „Annecy“, să se ducă să-și bea cafeaua înainte de a „face“ Foceeanul. La orele 7,56 se afla într-un birou în renovare, la capătul liniei M, cu o ceașcă galbenă cu dungă roșie aburind în mînă, cu cascheta albastră dată pe ceafă, discutînd cu un controlor miop și un frînar nord-african despre eficacitatea unei greve declanșate marțea, într-o zi cînd nimeni, dar absolut nimeni nu călătorește cu trenul.

Vorbea tacticos, liniștit, și pretindea că pornirea unei greve ar fi ca reclama, partea cea mai importantă este să dai un ghiont imaginației burghezului. Ceilalți spuseră că, bineînțeles, avea dreptate. I se dădea dreptate lesne. Era înalt, greoi, cu gesturi greoaie, vocea greoaie, ochi mari și blînzi care îl întinereau. Se bucura de reputația unui tip care nu poate fi scos ușor din sărite, un tip calm.

La orele 8,05 trecea pe coridoarele „Foceeanului“, deschizînd și închizînd ușile cu geamuri.

În vagonul 4, clasa a doua, în compartimentul al treilea numărînd de la coadă, descoperi un fular imprimat cu galben și negru, uitat de cineva pe-o cușetă. Îl despături ca să-l privească, văzu un desen care reprezenta golful Nisei. își aminti de Nisa, de Promenade des Anglais, de Cazino, de o cafenea mică din cartierul Saint-Roch. Fusese la Nisa de două ori : la doisprezece ani într-o colonie de vară, la douăzeci de ani în călătorie de nuntă.

Nisa.

În compartimentul următor găsi cadavrul.

Deși la cinema adormea cu regularitate, încă înainte de începerea filmului, își dădu seama imediat că vede un cadavru. Femeia era lungită de-a curmezișul cușetei de jos, în dreapta, cu picioarele îndoite în chip ciudat peste margine, extremitățile rămînînd invizibile sub banchetă, cu o licărire în ochii deschiși. Hainele, un taior de culoare închisă și o bluză albă, erau în dezordine, dar nu mai mult, i se păru lui, decît sînt de

obicei veşmintele unei călătoare care s-a lungit îmbrăcată pe o cuşetă de clasa a doua. Mîna ei stîngă cu încheieturile crispate ţinea strîns marginea banchetei. Mîna dreaptă, cu palma desfăcută, rămăsese sprijinită pe salteaua subţire, şi trupul întreg părea împietrit într-un efort de-a se redresa. Fusta taiorului era ridicată, strînsă în trei cute, mult deasupra genunchilor. Un pantof escarpen negru, cu tocul foarte subţire, zăcea pe cuvertura cenuşie a căilor ferate, făcută ghemotoc la picioarele cuşetei.

Omul care cerceta culoarele spuse o vorbă grea şi rămase douăsprezece secunde privind cadavrul. În secunda a treisprezecea privi perdeaua lăsată de la fereastra compartimentului. În secunda a paisprezecea se uită la ceas.

Era ora 8 şi 20. Repetă vorba grea, se întrebă vag pe cine trebuia oare să anunţe şi, la întîmplare, căută în buzunar cheia să încuie compartimentul.

Cincizeci de minute mai tîrziu, perdeaua era ridicată, soarele se deplasase spre genunchii femeii întinse pe banchetă, iar *flash*-urile fotografului de la Identificarea Judiciară fulgerau în compartiment.

Femeia era brunetă, tînără, destul de înaltă, destul de slabă, destul de frumoasă. Puţin sub răscroiala bluzei, avea pe gît două urme de strangulare, cea mai de jos formată din mici vînătăi rotunde, aliniate unele lîngă altele, cea mai de sus şi cea mai puternică, alungită şi mărginită de-o umflătură negricioasă. Calm, medicul arătă cu degetul, remarcînd un lucru : nu numai că pielea era vineţie, dar negreala se ştergea, ca şi cînd ar fi fost folosit un cordon murdar.

Cei trei bărbaţi în pardesiu, care şedeau lîngă el, se mişcară ca să vadă mai bine. Nişte perle sfărîmate scîrţîiră din nou pe pardoseala compartimentului. Erau împrăştiate pretutindeni, ca nişte mici pete de soare, pe cearşaful pe care femeia stătea răsturnată, pe cuşeta alăturată, pe jos şi chiar la un metru mai sus de duşumea, pe pervazul ferestrei. Mai tîrziu au fost găsite cîteva în buzunarul drept al taiorului de culoare închisă. Erau nişte perle strălucitoare, lipsite de valoare, dintr-un colier cumpărat la „Prisunic“.

Medicul spuse că, la prima vedere, s-ar putea presupune că asasinul a stat în spatele victimei, i-a trecut în jurul gîtului un laţ plat şi a sugrumat-o trăgînd şi de şiragul de perle, care se rupsese. Pe ceafă nu existau echimoze, vertebrele cervicale nu erau frînte. Dimpotrivă, strangularea sfărîmase brutal mărul lui Adam şi muşchii laterali.

Femeia se apărase puţin şi prost. Avea unghiile făcute, şi lacul nu se cojise decît la un singur deget, mijlociul de la mîna dreaptă. Asasinul, fie că a vrut, fie că a fost nevoit în desfăşurarea luptei, o răsturnase apoi pe cuşetă. O sugrumase de-a binelea, trăgînd de laţ în ambele părţi ale gîtului. Atît cît se putea judeca, victima murise abia după două sau trei minute. Moartea se produsese cu mai puţin de două ceasuri înainte, aproximativ la sosirea trenului în gară.

Unul dintre bărbaţii din compartiment, aşezat pe marginea cuşetei de jos, din stînga, cu mîinile în buzunarele pardesiului, cu pălăria puţin într-o parte, puse o întrebare din vîrful buzelor. Făcîndu-şi datoria, medicul ridică uşurel ceafa victimei, aşezîndu-se de-a curmezişul alături de ea, şi spuse că, evident, era încă prea devreme ca să răspundă, dar, după părerea lui, plasat pe locul unde probabil stătuse, asasinul nu trebuie să fi fost nici mult mai înalt, nici mult mai puternic decît victima, lucrul acesta putînd fi făcut foarte bine şi de-o femeie, şi de-un bărbat. Numai că femeile nu strangulează, şi asta-i tot.

Bine. Rămînea să vadă cadavrul spre prînz, la Institutul medico-legal. Îşi luă servieta, ură noroc bărbatului care şedea şi plecă. Ieşind, închise uşa compartimentului.

Bărbatul care stătea pe banchetă îşi scoase mîna dreaptă din buzunar cu o ţigaretă înfiptă între două degete. Unul dintre tovarăşii săi îi dădu un foc, apoi îşi vîrî mîinile în buzunarele pardesiului şi, la rîndul lui, se îndreptă spre fereastră, unde îşi lipi fruntea de geam.

Pe peron, chiar dedesubtul ferestrei, oamenii de la Identificarea Judiciară, care aşteptau să li se dea pe mînă compartimentul, fumau în tăcere. Ceva mai departe, un grup de agenţi, de funcţionari gură-cască şi de spălători de geamuri discutau cu aprindere. O brancardă de pînză groasă, cu mînere

de lemn patinat, era rezemată de vagon, alături de portiera din faţă.

Bărbatul care privea pe fereastră scoase o batistă din buzunarul pardesiului, îşi suflă nasul, anunţă celorlalţi că îl paşte o gripă.

Bărbatul cu pălărie, aşezat în spatele lui, răspunse că-i pare rău, dar că gripa are să mai aştepte puţin, fiindcă cineva tot trebuie să se ocupe de treaba asta. Îi spuse pe nume, Grazzi, şi adăugă că tocmai el, Grazzi, urma să fie acela. Se ridică, îşi scoase pălăria, luă o batistă dinăuntrul ei, îşi suflă zgomotos nasul, declară că şi el, ei drăcie, avea gripă, puse la loc batista în pălărie, pălăria pe cap, şi rosti din vîrful buzelor, cu glas răguşit din pricina guturaiului, că, dacă tot n-are încotro, Grazzi ar face bine să înceapă de îndată. Poşeta. Hainele. Valiza. *Primo*, cine este fata. *Secundo*, de unde vine, unde locuieşte, pe cine cunoaşte şi tot tacîmul. *Tertio*, lista celor care au rezervat locurile din compartiment. Raportul, seara, la orele 7. N-ar strica să se calce în străchini mai puţin ca de obicei. Instrucţia o va face dobitocul de Frégard. Cine are urechi de auzit să audă, salut. Toată chichiţa e să stoarcem ceva. Pricepi ? Să stoarcem ceva.

Scoase o mînă din buzunar şi făcu un gest cu braţul, răsucind mîna. Îl privi fix pe bărbatul de lîngă fereastră, care nu se întoarse.

Spuse e-n regulă, trebuia să-l vadă pe cutărică pentru povestea cu tripoul, aşa că-şi ia picioarele la spinare.

Al treilea bărbat, care aduna perlele împrăştiate pe podea, îşi ridică ochii şi îl întrebă, şefule, eu ce am de făcut ? Urmă un rîs puternic, apoi vocea guturărită spuse bietului nătărău că nu avea decît să înşire ce ţinea în mînă. Ce putea face altceva ?

Bărbatul cu pălărie se întoarse spre cel care privea mereu pe fereastră, un bărbat slab, foarte înalt, cu un pardesiu bleumarin tocit pe la mîneci, cu părul de un brun-mat, cu umerii aduşi de treizeci şi cinci sau patruzeci de ani de supunere zilnică. Pe geam, în faţa chipului său, se formase o boare. Nu putea vedea mare lucru.

Bărbatul cu pălărie spuse să nu uite, el, Grazzi, să arunce un ochi și în celelalte compartimente, nu se știe niciodată, și chiar cînd găsești te miri ce și mai nimica, tot prinde bine în raport. Trebuie să stoarcem cît putem.

Vru să mai adauge ceva, dar ridică din umeri, spuse din nou ei drăcie, e cam încurcată, și tu, ăla care înșiri perlele, să te găsesc pe la prînz la Poliție, *ciao*, și plecă fără să închidă ușa.

Bărbatul care ședea în picioare în fața ferestrei se întoarse. Avea chipul palid, ochi albaștri, privire blîndă. Spuse celuilalt, aplecat deasupra cușetei pe care se întindea spinarea țeapănă a femeii, cu mușchii fără viață, că într-adevăr pierduse prilejul să dea cîteva lovituri de picior undeva.

Un carnețel legat, cu cotorul prins într-o spirală, cu file în pătrățele, cu învelitoare roșie, pătată de urmele degetelor. Costase o sută de franci într-o papetărie din Bagneux, al cărui patron bea și își bătea nevasta.

Cel pe care colegii îl numeau Grazzi deschise carnetul într-un birou de la primul etaj al gării, ca să noteze primele constatări. Era aproape de orele unsprezece. Vagonul 4 al „Foceeanului" urmase restul trenului pe o linie de garaj. Trei oameni cu mănuși, înarmați cu saci de celofan, îl scotoceau cu de-amănuntul.

„Foceeanul" plecase din Marsilia vineri 4 octombrie la orele 22,30. Se oprise în mod normal în gările din Avignon, Valence, Lyon și Dijon.

Cele șase cușete ale compartimentului unde fusese descoperită victima erau numerotate de la 221 la 226, pornind de jos, numerele fără soț la stînga cum intrai, cele cu soț la dreapta. Cinci erau ocupate la plecarea din Marsilia. Una singură, 223, fusese liberă pînă la Avignon.

Victima zăcea pe cușeta 222. Suplimentul de bilet găsit în poșeta ei arăta că se urcase în tren la Marsilia și că, doar dacă nu-și schimbase locul cu un alt călător, ocupase peste noapte cușeta 224.

În timpul călătoriei se făcuse un singur control în vagoanele de clasa a doua : după oprirea la Avignon, între orele unsprezece și jumătate și douăsprezece și jumătate noaptea.

Cei doi funcţionari care efectuaseră controlul acesta n-au putut fi găsiţi la telefon decît îndată după prînz. Remarcaseră că nici un călător nu scăpase trenul, dar, spre marele lor regret, nu-şi aminteau nimic despre cei ce ocupaseră compartimentul.

Quai des Orfèvres, orele 11,35.

Hainele, lenjeria de corp, poşeta, valiza, pantofii, verigheta victimei aşteptau pe masa unui inspector, care de altfel nu era cel însărcinat cu ancheta. Obiectele erau însoţite de un inventar dactilografiat în dublu exemplar şi întocmit de Bezard, stagiar la Identificarea Judiciară.

Un vagabond, chestionat la o masă vecină, făcu o glumă murdară pe seama sacului de hîrtie, care se rupsese în cursul transportului între etaje şi de unde ieşea o spumă de dantelărie de nylon alb. Cel ce se numea Grazzi îi spuse să-şi ţină gura. Vagabondul îi răspunse să ne-nţelegem, chiar dacă şi-o va ţine, prefera să plece, atunci inspectorul aşezat în faţa lui se crezu obligat să ridice mîna. Faţă de aceasta o femeie care asistase „de la început pînă la sfîrşit" la un accident de circulaţie luă partea celor obidiţi. Toate acestea erau punctate de zgomotul căderii unor obiecte pe care Grazzi le scăpa pe jos voind să transporte totul deodată, de la masa despre care se crezuse că ar fi cea bună pînă la masa lui.

Mai înainte ca incidentul să se potolească, acelaşi Grazzi cunoştea jumătate din ceea ce putea afla de la povara lui care-i fugea printre degete, pe măsură ce îi făcea inventarul, îi umplea masa, aluneca pe scaun, se răspîndea pe parchet, ajungea pe mesele vecine, unde colegii bodogăneau împotriva acestui tîmpit care nu izbutea să ducă la bun sfîrşit treburile date pe mîna lui.

Inventarul dactilografiat, făcut de Identificarea Judiciară, era însoţit de cîteva precizări : o mărgea descoperită în buzunarul drept al taiorului de culoare închisă fusese trimisă, împreună cu cele găsite în tren, spre examinare ; amprentele luate de pe poşetă, valiză, pantofi şi lucrurile din poşetă sau din valiză erau în mare parte ale victimei, iar celelalte, pentru a fi comparate cu cele adunate în tren, necesitau o examinare

migăloasă, deoarece nu erau nici proaspete, nici de bună calitate ; un nasture care lipsea de la bluză fusese găsit în compartiment şi avea să fie examinat împreună cu perlele ; o foaie de hîrtie 21 × 27 aflată înăuntrul poşetei, împăturită în patru, purtînd diverse desene naive şi obscene, însoţite de o legendă : „Nu da vrabia din mînă pe cea de pe gard", era, fără îndoială, un rebus de comis-voiajor. De altfel era fals : după insistenţa (paisprezece rînduri dactilografiate) cu care Bezard încerca să explice de ce lucrurile nu se legau între ele, cu siguranţă că cei de la etajul de sus se amuzaseră straşnic şi că afacerea asta va fi, în toată Prăvălia, gluma zilei.

La prînz rebusul străbătuse toate etajele, pentru că şeful, cu pălăria pe cap, aşezat la biroul lui, propunea soluţii, bătînd cu creionul în masă şi rîzînd răguşit, celor trei inspectori puşi pe glume, care-i răspundeau în acelaşi ritm.

Se făcu tăcere cînd cel care se numea Grazzi intră în încăpere, cu umerii aduşi, suflîndu-şi nasul.

Şeful îşi dădu pălăria pe ceafă şi spuse bine, copii, avea de discutat cu Sherlock Holmes, după mutra lui se pare că treaba nu merge prea grozav, puteţi s-o ştergeţi. Ţinea mereu creionul în mînă, cu vîrful aşezat pe o foaie acoperită cu desene mărunţele. Avea o urmă de zîmbet în colţul gurii şi în cutele din jurul ochilor. Continuă vag să deseneze, cu privirea aplecată, în timp ce Grazzi, rezemat de un radiator, îşi descifra cu glas posomorît notele din carneţelul roşu.

Victima se numea Georgette Thomas. Treizeci de ani. Născută la Fleurac (Dordogne). Măritată la douăzeci de ani cu Jacques Lange. Divorţată patru ani mai tîrziu. Talia 1,63 m, părul negru, ochii albaştri, faţa albă, fără semne particulare. Reprezentantă-prezentatoare a produselor de înfrumuseţare Barlin. Locuieşte în strada Duperré, numărul 14. Turneu de prezentare a produselor la Marsilia, începînd de marţi 1 octombrie pînă vineri 4 octombrie seara. A tras la *Hotelul Mesageriilor*, din strada Félix-Pyat. A mîncat în diferite restaurante de pe strada Félix-Pyat şi în centru. Cîştiga 922,58 franci pe lună, minus taxele sociale. Cont la bancă în ziua aceea : 774,50 franci. Bani lichizi în poşetă : 342,93 franci plus un do-

lar canadian. Furtul nu pare să fie mobilul crimei. Un carnet cu adrese de verificat. Nimic deosebit de bizar printre lucrurile ei : un tub gol de aspirină, pe care ar fi putut să-l arunce, cîteva fotografii reprezentînd acelaşi copil, o scrisoare oarecum tandră în legătură cu o întîlnire ce trebuie amînată, începînd cu „porumbiţa mea", fără dată şi nesemnată, atîta tot.

Şeful spuse bine, că era simplu ca bună ziua, trebuie să începem să tragem oamenii de limbă. Scoase din buzunarul hainei o ţigaretă mototolită, o îndreptă între degete. Căută foc. Grazzi se apropie să-i ofere. Aplecîndu-se spre flacără, şeful spuse *primo*, strada Duperré, dacă într-adevăr acolo era casa ei. Trase din ţigară şi tuşi, adăugînd că trebuie să se lase de fumat. *Secundo*, firma Barlin. *Tertio*, să se găsească rudele apropiate şi să fie aduse s-o recunoască.

Privi foaia cu desene aşezată în faţa lui şi spuse, cu un zîmbet şters, că era plicticos. Ce părere avea el, Grazzi, despre chestia asta ?

Grazzi nu avea nici o părere.

Şeful spuse bine şi se ridică. Avea întîlnire cu fiul lui, să ia dejunul într-o cîrciumă din Hale. Băiatul lui voia să facă Artele Plastice. Douăzeci de ani şi nimic în cap. Trompeta şi Artele Plastice, iată tot ce-l interesa. Un nătărău.

Îmbrăcîndu-şi pardesiul, se opri ca să întindă arătătorul şi să repete că putea să-l creadă pe cuvînt, el, Grazzi, că avea un fiu care era un mare nătărău. Din fericire, asta nu-i stăvilea sentimentele. Putea să-l creadă el, Grazzi, că băiatul ăsta îi sfîşia inima.

Spuse bine, că se vor vedea din nou după-masă. Şi lista locurilor rezervate ? Aia de la Căile Ferate nu se grăbesc niciodată. În orice caz, nu e nevoie să-i năpădească pe cei de la Laboratoare cu un maldăr de analize. A răsuci gîtul unei puicuţe nu e treabă de profesionist. Nici nu va apuca să spună uf ! el, Grazzi, şi un ţicnit amărît îi va cădea în braţe gata făcut : o iubeam şi tot tacîmul. Destul ca să aibă ce stoarce pentru dobitocul de Frégard.

Îşi încheie pardesiul peste un fular de lînă cu carouri roşii, peste o burtă mare pe care-o purta înainte, ca o femeie însărcinată. Îl privea fix pe Grazzi în dreptul cravatei. Nu privea

niciodată pe nimeni în față. Se spunea că ar fi avut un defect la ochi, ceva de pe vremea cînd era mic. Dar cum s-ar fi putut crede că fusese vreodată mic ?

Pe coridor se mai întoarse o dată spre Grazzi, care intra în sala inspectorilor, și îi spuse că uitase ceva. Povestea aceea cu tripoul putea să-i frigă degetele, prea mulți intraseră mesa. Așa că era inutil să își asume riscurile, înainte de-a o da pe mîna Siguranței. Dacă întîlnește vreun reporter prin Prăvălie, mai bine să-i pună în brațe afacerea cu fata, care părea destul de călîie, și să nu sufle o vorbă despre rest. Cine are urechi de auzit să audă !

Primul gazetar care se învîrtea prin Prăvălie îl trase de mînecă pe Grazzi pe la orele 16, pe cînd se întorcea din strada Duperré, întovărășit de blondul care adunase perlele. Avea un zîmbet serios și înfățișarea prosperă a îmbuibaților de la *France-Soir*.

Grazzi îl cadorisi cu strangulata din Gara Lyon, cu toate rezervele de cuviință, și, mărinimos, scoase din portofel o copie de pe fotografia victimei. Georgette Thomas apărea aici așa cum fusese găsită, bine machiată și bine coafată, foarte ușor de recunoscut.

Gazetarul fluieră, luă note, ascultă cu atenție, își privi ceasul de la mînă, spuse că aleargă la Institutul medico-legal : va „unge“ un amic și, dacă are noroc, va da peste portăreasa din strada Duperré, care se dusese acolo să recunoască victima. Îi mai rămîneau cincizeci de minute să-și vîre articolul în ultima ediție.

Plecă atît de repede că într-un sfert de ceas toate celelalte ziare din Paris aflaseră știrea datorită îngerilor lor păzitori. Dar pentru ele afacerea nu prezenta nici un interes, fiindcă a doua zi era duminică.

La orele 16 și un sfert, descheindu-și pardesiul, pe cînd voia să ridice receptorul telefonului să vadă unde îl va duce carnetul de adrese al victimei, Grazzi găsi pe masa lui de lucru o listă scrisă de mînă cu locurile rezervate, între 221 și 226, în trenul de Marsilia. Cei șase călători își reținuseră

cușetele cu douăzeci și patru de ore sau cu patruzeci și opt de ore înainte.

221	Rivolani	vineri	4 octombrie,	Marsilia.
222	Darrès	joi	3 octombrie.	Marsilia.
223	Bombat	joi	3 octombrie,	Avignon.
224	Thomas	vineri	4 octombrie,	Marsilia.
225	Garaudy	joi	3 octombrie,	Marsilia.
226	Cabourg	miercuri	2 octombrie,	Marsilia.

Serviciu contra serviciu, cel care se numea Grazzi chemă Institutul medico-legal cerîndu-i gazetarului să insereze lista în ziarul lui. La celălalt capăt al firului cineva spuse o clipă, vă rog, și Grazzi răspunse că așteaptă.

Cușeta 226

René Cabourg avea de opt ani același pardesiu cu gaică. Mai tot anul purta mănuși de lînă tricotată, flanele cu mîneci lungi, un fular gros în care își înfofolea gîtul.

Era friguros, făcea repede gripă și, cum de felul lui era posac, încă din primele zile de frig, dispoziția lui ajungea în pragul neurasteniei.

În fiecare seară părăsea sucursala Paris-Sud a întreprinderii „Progine" (Progresul în bucătăria dumneavoastră) puțin după orele 17,30. Deși era o stație de autobuz chiar în fața biroului său, în Piața Alésia, mergea pînă la Porte d'Orléans, unde îl lua pe 38 de la capătul liniei, dorind să fie sigur că va găsi un loc liber. De-a lungul drumului pînă la Gara de Est nu își scotea nasul din ziar. Citea *Le Monde.*

În seara asta, care nu era o seară ca toate celelalte, deoarece chiar în aceeași dimineață se întorsese din singura călătorie pe care o făcuse de zece ani, René Cabourg nu respectă întocmai rînduiala obiceiurilor sale. Mai întîi, își uitase mănușile într-un sertar al biroului și, grăbit să ajungă acasă, unde nu făcuse curat de o săptămînă, coborînd în

stradă, renunţă să se mai urce şi să le caute. Apoi, lucru care nu i se întîmpla niciodată, intră într-o braserie de lîngă Porte d'Orléans şi bău o jumătate de vin la tejghea: nu izbutea să îşi potolească setea de cînd plecase din Marsilia, într-un compartiment supraîncălzit, unde, fiindcă se aflau şi femei şi nu era sigur că avea o pijama curată, dormise îmbrăcat. În sfîrşit, ieşind din braserie, căută la trei chioşcuri de ziare şi nu găsi *Le Monde*. Nu sosie ultima ediţie. Autobuzul aştepta în staţie. Atunci se mulţumi cu *France-Soir*.

În autobuzul 38, instalat la mijloc, departe de roţi, aproape de fereastră, întoarse prima pagină fără să o privească. Paginile interioare, mai potolite, îi stricau mai puţin plăcerea lecturii. Niciodată nu putuse suferi ţipetele, rîsetele, glumele piperate. Titlurile cu litere grase aveau asupra lui acelaşi efect.

Se simţea obosit, cu acea apăsare între ochi care îl vestea totdeauna că face gripă. În tren, avînd una din cuşetele de sus, de unde îi era teamă să nu cadă, dormise totuşi, cu nasul înfundat în vesta împăturită, fiindcă nu avea încredere în pernele Căilor Ferate. Dormise, dar în somnul lui auzise neîncetat huruitul vagonului de fiecare dată cînd trecea peste traverse şi suferise tot timpul din pricina căldurii insuportabile. Un somn prin care pătrunseseră toate apelurile megafoanelor instalate în gări şi în care fusese ros de temeri nesăbuite: ba că va fi victima unui accident, ba că se va asfixia cu gaze, ba că i se va fura portofelul de sub căpătîi şi Dumnezeu mai ştie ce.

Ieşise din Gara Lyon fără fular, cu pardesiul descheiat. La Marsilia, în timpul acelei săptămîni fără de sfîrşit, era aproape vară. Mai păstra încă în ochi spectacolul ameţitor al Căii Canebière, la ceasurile 3 după-amiază, într-o zi pe cînd coborîse spre portul vechi, cu soarele în faţă, ca şi unduirea rochiilor de culori deschise, pe spumele jupoanelor, care totdeauna îi făcea oarecum rău. Acum avea gripă, s-a isprăvit.

De altfel, nu ştia de ce s-a isprăvit. Poate din cauza femeilor, a timidităţii lui, a celor treizeci şi opt de ani petrecuţi în singurătate. Din pricina acestei priviri invidioase, de

care îi era rușine, dar pe care nu și-o putea ascunde totdeauna cînd întîlnea o pereche de tineri fericiți și eleganți. Din pricina acestei prostii, a răului care i-l făcea asta.

Se gîndea la Marsilia, care însemnase pentru el un chin mai mare decît toate primăverile la Paris, și la o seară petrecută la Marsilia, acum patruzeci și opt de ore. Gîndul acesta îl făcu, prostește, să își ridice privirile. Încă de pe cînd era copil avea acest reflex de-a se asigura că nimeni nu-i surprinde gîndurile. Treizeci și opt de ani.

Cu două scaune înaintea lui, în autobuz, o tînără citea *Le Monde*. Își întoarse privirea, își dădu seama că ajunseseră la Châtelet, că nu citise nici măcar un rînd din ziarul cumpărat.

Se va culca devreme. În seara asta va cina la restaurantul *La Charles*, de la parterul casei în care locuia. Va lăsa curățenia pe mîine. Pentru asta avea timp toată dimineața de duminică.

În ziarul pe care tot nu îl citea, peste care își plimba mașinal privirea de la un paragraf la altul, își văzu numele, asupra căruia abia de se opri o clipă. Oprirea adevărată avu loc cu două rînduri mai jos, cînd privirea lui căzu peste o frază unde era vorba de noapte, de cușete și de tren.

Citi fraza, care nu îi spuse mare lucru, doar atît că se petrecuse ceva noaptea precedentă într-un compartiment al „Foceeanului". Citi cîteva rînduri mai sus că un oarecare Cabourg ocupase o cușetă din acest compartiment.

Fu nevoit să își desfacă brațele ca să despăturească ziarul și să dea de prima pagină unde era începutul articolului. Vecinul lui se plînse și se foi.

Înainte de a vedea titlul, inima i se strînse privind fotografia. Femeia, în ciuda porozității hîrtiei de ziar, părea cumplit de reală, ca oamenii de care scapi o dată pentru totdeauna, bine că a dat Dumnezeu, și pe care totuși îi reîntîlnești la primul colț de stradă.

Prin negrul și cenușiul cernelei, văzu culoarea ochilor, părul des, licărirea unui zîmbet, elemente care, în ajun, la începutul călătoriei, hotărîseră totul, speranța lui prostească, ticăloșia de la douăsprezece și un sfert noaptea. Un val de

parfum îi năpădi nările, care nu-i prea plăcuse, cînd femeia ridicase glasul, foarte aproape de el, întorcîndu-se cu o mișcare bruscă, a umerilor, ca un boxer care a văzut deschiderea adversarului, un mic bătăuș cu privirea dușmănoasă, de la „Central", sîmbătă seara, în luptele de la începutul programului.

I se părea că un fel de nod i se pune în gît, purtînd în el pulsațiile inimii, încît cu trei degete, cel mare, arătătorul și mijlociul, își prinse gîtul.

Întorcîndu-și instinctiv privirea spre geam să se vadă, își dădu seama că autobuzul mergea pe bulevardul Strasbourg și curînd va trebui să coboare.

Citi titlul de deasupra fotografiei, cîteva rînduri de la începutul articolului, și împături ziarul.

În autobuz mai rămăseseră vreo zece persoane. Coborî ultimul, cu ziarul prost împăturit în mîna dreaptă.

Traversînd piața, în fața Gării de Est, regăsi mirosurile din timpul călătoriei, zgomotele obișnuite, pentru că trecea pe aici în fiecare seară, dar pe care nu le remarcase cu adevărat niciodată. Un tren șuiera în spatele clădirilor iluminate, niște mașini își porneau motorul.

Femeia fusese găsită sugrumată, pe o cușetă, la sosirea trenului în gară. Avea un nume: Georgette Thomas. Pentru el, în ajun, ea nu era decît un „G" auriu pe o poșetă, o voce gravă, puțin voalată, cineva care îi oferise amabil o țigaretă „Winston", cînd schimbaseră cîteva cuvinte pe culoar. El însă nu fuma.

Ajuns în cealaltă parte a pieței, nu mai avu răbdare și desfăcu ziarul stînd în picioare pe trotuar. Era departe de un lampadar, nu putea citi. Cu ziarul răvășit, împinse ușa unei braserii, fu gata să dea înapoi în fața valului de căldură și de zgomot, apoi, clipind din ochi, intră. Străbătu sala plină și găsi un loc pe o banchetă, lîngă o pereche care vorbea încet.

Se așeză fără să-și scoată pardesiul, cu ziarul întins de-a curmezișul unei mese mici, roșii și lustruite, de pe care fu nevoit să împingă două pahare mari și goale așezate pe niște rotocoale de carton ude.

Perechea îl privi. Amîndoi păreau să aibă vreo patruzeci de ani — el poate ceva mai mult — și aveau acea înfățișare

boțită, puțin tristă, a două ființe care își duc viața fiecare în altă parte și se întîlnesc pentru un ceas la ieșirea de la birou. Lui René Cabourg i se părură urîți, chiar puțin respingători, pentru că nu mai erau foarte tineri, pentru că femeii îi atîrna puțin gușa, pentru că desigur o așteptau acasă un soț sau niște copii, pe scurt, pentru toate astea la un loc.

Chelnerul sosi, goli masa mică. René Cabourg fu nevoit să-și ridice ziarul. Omul șterse masa cu o cîrpă umedă, iar urmele ei dispărură cît ai clipi. Comandă o bere, ca la Porte d'Orléans, ca azi-dimineață cînd trecuse pe acasă să-și lase valiza și intrase în cîrciuma din colțul străzii.

Îi era sete, dar berea nu mai venea. Cufundat în lectură, i se păru vag că paharul era pe masă, căci, fără să ridice ochii, întinse mîna și îl luă. Cînd bău, continuînd să citească, doi stropi de bere pătară articolul.

Femeia era reprezentanta unei firme de produse cosmetice. Îi spusese și lui lucrul acesta. Și, de asemenea, că stătuse patru zile la Marsilia. Își reaminti șiragul de perle, pentru că-i văzuse de foarte aproape încheietoarea pe ceafă, cînd se aplecase spre ea, înainte de a face lucrul acela.

Fusese găsită întinsă pe spate, cu ochii deschiși, cu îmbrăcămintea în dezordine. Pînă la capătul articolului rămase cu această imagine dinaintea ochilor. Erau date o sumedenie de amănunte: fusta ridicată, pantofii negri cu tocuri înalte, urmele șiragului sfărîmat pe gît.

Locuia într-un mic apartament de două camere, pe lîngă Piața Pigalle. Portăreasa fusese interogată.

Portăreasa, se spunea în articol, „își ștergea ochii cu batista". O stima mult pe locatară: veșnic zîmbitoare, deși Georgette Thomas nu avusese o viață prea fericită. Divorțase la douăzeci și cinci de ani. O persoană care muncea cinstit, cum rar se află prin cartier, altele o iau repede pe panta rea. Bineînțeles, veneau la ea bărbați, dar portăreasa spunea că asta o privea, era viața ei particulară, la urma urmelor, biata fată era liberă.

René Cabourg își imagină o lampă cu abajurul roșu, într-o odaie cu storurile trase. O singură pată de lumină într-o mare de umbră. Șoapte. Bărbatul, care trebuia să fie înalt, și frumos,

cu acel zîmbet înfumurat de om obişnuit cu succesele galante. Şi ea. Între lumină şi umbră, alunecarea fustei, luciul pielii, curba unui şold sau a unui umăr. Viaţa ei particulară.

Goli paharul şi din nou nişte stropi de bere căzură pe ziar. Pantofii negri. Femeia cu zîmbet blînd care îi oferise o ţigaretă pe culoar. Şi apoi acea privire rea de mic bătăuş de la „Central". Toţi bărbaţii care o dezbrăcaseră, care o răsturnaseră pe un pat răvăşit, cu mîinile lor aspre pe şoldurile sau pe umerii ei. Şi el, prostia aceea dintr-o seară la Marsilia, dorinţa insuportabilă ce îl cuprinsese cînd o ajutase să coboare valiza, ziua ireală de la ieşirea din Gara Lyon, şi ziarul acesta.

„Mă simt fericit, îşi spuse, că a murit, că a fost găsită moartă."

Probabil că la ora cînd apăruse ziarul ancheta abia începuse. Aveau lista celorlalţi călători din compartiment. Trăgeau nădejdea că se vor prezenta de bunăvoie la Prefectură sau la comisariatul din cartierul lor. Credeau că vor putea face precizări despre ceea ce se petrecuse înaintea crimei. Se pare că omorul fusese comis la sosirea trenului în gară, în înghesuiala tipică ajungerii la destinaţie. Fiindcă mobilul crimei nu părea să fie furtul, comisarul Tarquin şi adjuncţii săi de la Poliţia Judiciară sperau să găsească repede vinovatul. Asta era tot.

René Cabourg ştia că nu fusese nici o înghesuială la sosirea trenului în gară. Călătorii, aşteptînd în picioare pe culoarul vagonului, încărcaţi cu bagaje, coborîseră unul după altul, într-un şir liniştit. Valizele erau trecute peste ferestre. Pe peron, pe măsură ce se apropia de barierele ieşirii, mulţimea de oameni sporea, te învăluia. Întindeau gîturile, ridicîndu-se pe vîrful picioarelor, ca să poată zări pe deasupra capetelor pe cei veniţi să-i aştepte.

Nimeni nu venise în întîmpinarea lui René Cabourg. Ştia acest lucru şi se grăbea să părăsească compartimentul, trenul, gara. Ieşise primul din compartiment, printre primii din vagon, şi din gară împreună cu primele valuri de oameni pe care nu-i aşteaptă nimeni.

Citea pentru a patra oară lista din ziar, încercînd să dea chip numelor şi numerelor. Rivolani trebuia să fie bărbatul

cu haină de piele, părul rar, valiza mică de carton presat cu colțuri tocite și murdare. Darrès era fata care se urcase la Avignon și care zîmbise, pe culoar, în timp ce el vorbea cu femeia a cărei poșetă era însemnată cu litera „G". Nu, nu era ea. Thomas, victima, se afla cu două numere mai departe, deci cușetele erau numerotate fără soț la stînga, cu soț la dreapta. Nu mai știa nici el. Verifică numărul propriei lui cușete.

Asta era. La stînga, jos, Rivolani, bărbatul cu vesta de piele. Tot jos, la dreapta, Darrès, o femeie blondă, de vreo patruzeci de ani, mult prea fardată, cu un mantou de leopard, sau ceva care i se păruse a fi leopard. La stînga, pe cușeta din mijloc, fata care se urcase la Avignon. Și ea era blondă, avea douăzeci de ani sau ceva mai mult, purta un mantou albastru-deschis, peste o rochie subțire, simplă, cu o fundă la gît. La dreapta, pe cușeta din mijloc, era Georgette Thomas, și René Cabourg îi văzu din nou genunchii, fusta ridicată, în clipa cînd încercase să își ia valiza. La stînga, pe cușeta de sus, Garaudy. René Cabourg nu-și amintea chipul acestuia. Nu remarcase nimic. Sau, ba da, cușeta era încă neocupată cînd se lungise pe locul lui, sus în dreapta, spre miezul nopții. Mai tîrziu auzise o voce.

Ridică privirea spre chelnerul ce sta în picioare lîngă masa lui. Chelnerul ieșea din tură și făcea plata.

Scoțînd niște monede din buzunar, René Cabourg dădu peste o fisă de telefon. Își aminti de o seară ploioasă, de o cabină strîmtă care mirosea a rumeguș udat, într-o cîrciumă de pe bulevardul Strasbourg, nu departe de aici, unde acum două săptămîni încercase să vorbească cu un coleg de birou care îi spusese că-i place boxul. Telefonul sunase în gol.

Adunîndu-și banii, chelnerul spuse ceva despre serile de sîmbătă, despre iarnă, dădu din cap și se îndepărtă, cu șervetul pe braț, cu pasul unui om care alergase toată ziua.

René Cabourg privi în treacăt fotografia femeii, din prima pagină, apoi împături cu grijă ziarul și-l puse alături de el, pe banchetă.

Paharul era gol. Așeză alături, pe rotocolul de carton, fisa de telefon. Pendula electrică, deasupra tejghelei, arăta ora 7, sau aproape. Perechea de la masa vecină plecase.

René Cabourg își rezemă capul de spătarul banchetei, închizînd pleoapele din pricina luminilor de neon.

Într-un fel, mișcarea aceasta îl făcu să se hotărască. Era obosit, simțea că-și va petrece duminica doftoricindu-și gripa, între patul nefăcut, un reșou cu gaze al cărui burlan trebuia reparat de o sută de ani, o ceașcă pe care nu o va spăla și care se va năclăi după ce va bea de cîteva ori din ea. N-avea nici un chef să se ducă direct acasă, asta era, asta trebuia să fie. Avea poftă să stea cu cineva de vorbă, cu cineva care să-l asculte, care timp de cîteva minute să-l considere o persoană destul de importantă, ce merită să fie ascultată.

Luă fisa în mîna dreaptă, se ridică și, în picioare, căută din ochi, prin sala care redevenea dintr-o dată zgomotoasă, unde se află telefonul.

Coborî niște trepte. Cabina, unde puteau încăpea mai multe persoane, avea pereții acoperiți cu mîzgălituri. Își dădu seama că nu are pe cine să cheme. În ziar se spunea : Poliția Judiciară sau comisariatul de cartier.

Căută în cartea de telefon cu coperta ruptă numărul Poliției Judiciare. Găsi Prefectura. Se gîndi la genunchii moartei, la descrierea din ziar : pantofii negri, urma colierului pe gît. Încercă să nu se gîndească la ceea ce face. Oare era primul care chema, dintre călătorii din compartiment ?

Vocea lui o luă razna cînd spuse „Alo“, fu nevoit să și-o limpezească, tușind. Spuse că era un călător din trenul de Marsilia, un călător din compartimentul despre care se vorbea în *France-Soir*, că era Cabourg. Fără să vrea, spuse această ultimă frază pe un ton atît de afirmativ, atît de pretențios, încît de la celălalt capăt al firului i se răspunse : „Ei și ?“

Nu erau la curent. Se vor interesa. Trebuia să aștepte. Mai întîi, nu la numărul acesta ar fi trebuit să cheme. Răspunse că nu știa.

Așteptă, aplecat peste polița de sub aparat, cu bărbia sprijinită pe coate, în ureche bîzîindu-i receptorul, regretînd că chemase.

Încerca acum, cu disperare, să regăsească firul, să se gîndească la călătorie, să rezume ceea ce avea de spus. Nu-i stăruia în minte decît zîmbetul fetei care se urcase la Avignon, cum se numea oare ? Nu mai știa.

Se urcase în tren cu o jumătate de oră înainte. Cine era în compartiment ? Nimeni. Ba da. Un băiat, un băiat de vreo cincisprezece ani. Blond, cu chipul trist, într-un costum de tweed, mototolit. Nu chiar în compartiment, ci în pragul ușii. Cineva dintr-un compartiment alăturat.

René Cabourg își scosese îndată pardesiul, pe care-l întinsese pe cușeta lui, sus, în dreapta. Bărbatul în vestă de piele și femeia blondă intraseră în clipa cînd își punea din nou piciorul pe podea : îi fusese chiar teamă să nu-i spună ceva pentru că se urcase pe cușeta de dedesubt fără să se descalțe.

Georgette Thomas sosise mult mai tîrziu, abia cu un minut sau două înaintea plecării trenului. El se afla pe culoar. Îi făcuse cu greu loc să intre în compartiment, deoarece culoarul era plin de călătorii care își luau rămas-bun la ferestre. Îi simțise parfumul. Îi trecuse prin minte : ce lucru plicticos că se aflau și femei în compartiment și, deci, nu se va putea dezbrăca. Și pe urmă se gîndise la altceva, o prostie, despre care își spuse că e o prostie, că uitase.

— Nu v-am uitat, se auzi o voce la capătul firului. O clipă, să vă dau legătura. Nu închideți.

Poate că ceilalți nu citiseră încă ziarul, poate că nu chemaseră încă ? Avea impresia că regăsește o atmosferă cunoscută, ceva care-i plăcuse, compartimentul, cușetele unde fiecare se instala cum putea, călătoria împreună. Poate că vor fi adunați laolaltă, ca martori, pentru confruntare. Vor aștepta așezați la rînd pe o bancă într-o încăpere prost văruită. Vor fi cu toții puțin îngrijorați.

— Vă ascult, se auzi o voce.

René Cabourg repetă că era unul dintre călătorii din „Foceean", că numele lui fusese trecut în *France-Soir*.

O pîrîitură scurtă, ascuțită, îi țiui în ureche. O altă voce : comisarul Tarquin nu se întorsese, i se dădea legătura cu inspectorul Grazziano. René Cabourg își aminti de un boxer

american, din categoria mijlocie, de pe vremea lui Cerdan. Inspectorul purta numele unui boxer.

Chiar deasupra poliţei pe care îşi sprijinea coatele văzu o mîzgălitură obscenă, aproape de ochii lui, o împreunare desenată cu un stilou cu pastă, urmată de o întîlnire dată în acelaşi loc în toate după-amiezile, la orele 16, de un oarecare ce se iscălise J. F., douăzeci şi doi de ani, şi care făcea greşeli de ortografie. Întoarse capul, văzu că pretutindeni în jurul lui existau întîlniri de acelaşi fel.

— Inspectorul Grazziano ?

În persoană. Era la curent. Îi spunea domnule Cabourg, cum făceau clienţii cu care vorbea toată ziua la telefon, de la biroul său din Piaţa Alésia. Vocea era plină, profundă, o voce radiofonică. René Cabourg îşi imagină umerii laţi, manşetele sumese pe nişte braţe puternice, chipul înăsprit de oboseala de la orele şapte seara.

Inspectorul care purta numele unui boxer spuse că ia ceva pe ce să scrie, apoi din nou că îl ascultă, dar îndată începu el să vorbească : numele, prenumele, vîrsta, adresa, profesiunea.

— Cabourg, René Cabourg. Am treizeci şi opt de ani. Sînt inspector de vînzări la o firmă de aparate casnice. „Progine". *Progresul*... Da, întocmai, „Progine". Nu, sînt într-o braserie, în faţa Gării de Est. Locuiesc pe strada Cinord, foarte aproape de aici. De îndată ce am citit în *France-Soir*... Ei bine, adică, mai exact, nimic deosebit, dar m-am gîndit că ar fi bine să vă telefonez...

Bine făcuse. Ocupase într-adevăr cuşeta, stai să vedem, 226, nu-i aşa ?

— Da, cea de sus, la dreapta, cum intrai, aşa e.

— Aţi luat trenul din Marsilia ?

— Întocmai. Ieri seară.

— Şi n-aţi remarcat nimic deosebit în timpul călătoriei ?

Îi stătuse pe buze să răspundă că nu avea prea des prilejul să călătorească, că totul i se părea „deosebit" într-un tren, dar în cele din urmă răspunse nu, nimic.

— În ce moment aţi coborît din tren ?

— La sosire. Adică, vreau să spun, aproape imediat.

— Cînd ați părăsit compartimentul, nu vi s-a părut nimic deosebit ?

Acum cuvîntul acesta îl făcea să rîdă, prostește. Tot ascultîndu-l, devenea aproape o necuviință. Spuse nu, nimic, dar putea afirma cu certitudine că în momentul acela victima era încă în viață.

— O cunoașteți pe victimă ?

— Vreți să spuneți dacă știu despre care femeie e vorba ? I-am văzut fotografia...

— Au mai fost și alte femei în compartiment ?

Înseamnă că nu știau. Deci încă nu chemase nimeni. Lucrul acesta îi făcu o impresie stranie: primul sosit, primul plecat, primul martor.

— Da, încă două. În sfîrșit, cele pe care le-am văzut.

— Pe lista mea nu figurează decît niște nume, spuse inspectorul Grazziano, și dumneavoastră sînteți primul călător din compartiment care ne telefonează. Puteți să-mi dați semnalmentele celorlalți ?

René Cabourg spuse desigur. Lăsase ziarul pe banchetă, în sală. Îi părea rău.

În același timp era decepționat. Nu-i trecuse prin minte că interogatoriul se va face prin telefon, în cabina asta unde începea să transpire, dinaintea unui desen stîngaci, de pe care nu-și putea dezlipi ochii și pe care nici nu-l mai vedea.

— Știți ce, n-ar fi mai bine să trec să vă văd ?

— Chiar acum ?

Urmă o tăcere, apoi vocea radiofonică spuse că e foarte amabil, dar că trecuse de ora 7, mai avea încă mult de lucru cu o altă afacere. Cel mai bine ar fi ca inspectorul să treacă pe la el mîine dimineață, sau, dacă nu-l deranjează, să vină la Prefectură pe la orele 10. Nu-l deranjează ?

René Cabourg spuse bineînțeles că nu, apoi îi fu rușine și dădu înapoi, spuse că va încerca să amîne o întîlnire.

— Bine. Vă spun numele celorlalți călători și locul pe care-l ocupau în compartiment. Străduiți-vă să vă amintiți. Rivolani, jos, în stînga. Bărbat sau femeie ?

— Bărbat. Purta o haină de piele, cred că verde. Avea o valiză ieftină și veche. În sfîrșit, era roasă pe la colțuri, în-

ţelegeţi? Nu prea vorbăreţ. S-a culcat îndată, îmbrăcat, şi probabil a adormit.

— Ce vîrstă?

— Vreo patruzeci şi cinci, cincizeci de ani. Părea un om care munceşte cu mîinile, un mecanic, ceva în genul acesta. De dimineaţă, la sosire, cînd m-am dus la toaletă să mă spăl, încă mai dormea. Am fost nevoit să stau la coadă. Ştiţi cum vine asta. După aceea mărturisesc că nu l-am mai zărit.

Inspectorul găsea că e foarte bine.

Darrès, jos, în dreapta.

O femeie, patruzeci de ani, poate ceva mai mult. Era greu de spus din pricina fardului. Un mantou de leopard sau o imitaţie. Nu ştiuse niciodată să recunoască o blană. Era blondă, foarte parfumată, cu o voce pe care şi-o asculta. Ceva, cum să vă spun (şovăia asupra cuvîntului *sofisticat*, deoarece nu era sigur că un poliţist îl poate înţelege), avea un gen al ei, ce mai încolo. Se dusese să se dezbrace la toaletă, un ceas după pornirea trenului. Se întorsese cu un halat roz peste o pijama roz. Sugea nişte pastile pentru gît şi, la un moment dat, chiar oferise una victimei.

Vorbea prea multe. Nu ştia niciodată să aleagă esenţialul. Spuse că asta era tot. În acelaşi timp îşi aminti că femeia blondă vorbise despre cinema, despre Coasta de Azur, despre teatru, şi că de dimineaţă se sculase prima, deoarece, coborînd din cuşetă, o văzuse îmbrăcată, gata de plecare, cu valizele rînduite alături de ea. În cele din urmă menţionă toate aceste amănunte.

Inspectorul spuse că astă-seară dăduse de urma unei actriţe, Eliane Darrès, care putea fi foarte bine tocmai femeia aceasta.

Bombat, cuşeta din mijloc, la stînga.

O fată tînără, blondă, nu prea înaltă, drăguţă, de vreo douăzeci de ani. Se urcase la Avignon, asta era. Părea o mică funcţionară care şi-a găsit o slujbă la Paris. O voce puţin cîntată. În sfîrşit, avea un uşor accent meridional.

Garaudy, sus, în stînga.

Nu ştia nimic. Cuşeta era goală.

Inspectorul spuse: uite colo, toate biletele fuseseră perforate şi, după raportul Identificării Judiciare, pe care îl avea în faţa ochilor, cuşeta fusese efectiv ocupată.

René Cabourg spuse că n-a fost înţeles bine. Nu văzuse persoana, cuşeta fiind neocupată cînd se urcase pe locul lui.

— Cît era ceasul ?

Prosteşte, fără măcar să ezite, minţi.

— Era ora 11, 11 şi un sfert, nu ştiu prea bine. Mai tîrziu am auzit un glas. Dorm foarte uşor şi am dormit foarte prost.

— Aţi auzit vocea persoanei din cuşeta vecină, vocea lui Garaudy ?

— Întocmai. În sfîrşit, presupun că era a ei. Probabil că vorbea cu fata care se afla sub ea. Cred chiar că se apleca şi că au sporovăit destul de multă vreme.

— De ce spuneţi „ea“ ?

Fu cît pe ce să răspundă „ea — adică persoana“, dar oricum asta n-ar fi schimbat prea mult lucrurile.

— Deoarece cred că era o femeie.

— Ce vă face să spuneţi asta ?

— Avea o voce caldă, nu o voce bărbătească. Şi apoi, e greu de explicat, dar dorm foarte uşor şi îi simţeam prezenţa cînd se mişca. Era o femeie.

— Vreţi să spuneţi că e o chestie de mişcări, de zgomote pe care le auzeaţi ?

— Întocmai.

Fu interogat asupra victimei. Lui René Cabourg i se făcu din nou sete. I-ar fi plăcut să poată deschide uşa cabinei, unde acum se sufoca. Simţea cum i se lipeşte cămaşa de spinare, cum îi picură transpiraţia de-a lungul tîmplelor, pe grumaz.

Stătuse puţin de vorbă cu Georgette Thomas, pe culoarul vagonului. Nu-i spusese decît un singur lucru: că era reprezentanta unei firme. Nici măcar numele. Ba da, că petrecuse patru zile la Marsilia. Era al treilea voiaj din acest an în acelaşi oraş. Nu, părea foarte calmă, foarte destinsă.

De dimineaţă se mai afla încă în compartiment cînd el plecase. Se aflau acolo cu toţii. Nu, într-adevăr, Garaudy nu

era. Spusese așa fiindcă, nevăzînd-o, i se părea într-un fel că nu face parte din compartiment.

— Asta e.

Îi dădu numărul imobilului în care locuia pe strada Cinord, numărul de telefon de la birou, făgădui să nu întîrzie mîine la orele 10, Quai des Orfèvres, camera 303, etajul trei.

Vocea radiofonică se stinse după un mulțumesc și un pocnet în receptor, care nu-l eliberă pe René Cabourg.

Citi o altă mîzgălitură, deschisie ușa cabinei, rămase o clipă locului în aerul ceva mai curat.

Asta era. O dată, pe la miezul nopții, într-un tren, fusese și el un prăpădit care mînjește pereții cu porcăriile lui. El nu mînjise chiar pereții, dar era cam același lucru.

Grazziano. Noaptea căzuse, învăluind piața Gării de Est. René Cabourg își ridică gulerul de la pardesiu, se întrebă dacă, a doua zi, după ce inspectorul va fi vorbit cu ceilalți călători din compartiment, nu-l va considera drept un mîzgălitor de pereți, un obsedat sexual.

Greșise mințind în legătură cu ora la care se culcase. La ce bun? Se va găsi altcineva care trebuie să fi auzit, doar ea vorbise destul de tare, aproape că țipase. Se va afla că avusese loc o ceartă pe culoar, fiecare va deforma această ceartă în felul lui, dar toți își vor aminti ora, fusese înainte și nu după controlul biletelor. Controlorii o vor confirma.

O minciună. Pentru că mințise o dată, nu i se va mai da crezare. Dacă voia s-o ascundă, însemna că cearta avea importanța ei. Vor vedea în aceasta o ranchiună de om bolnav, un mobil, poate. Rațiunea certei nu va fi greu de descoperit. Și aceasta putea fi un mobil: ar fi putut foarte bine să coboare din tren, să se urce o clipă mai tîrziu, să surprindă femeia cu pantofi negri singură în compartiment și să se repeadă asupra ei. Ea s-ar fi apărat. El ar fi strangulat-o ca să-i înăbușe țipetele.

Însă nu.

Dinaintea oglinzii de deasupra chiuvetei, în camera lui de la etajul cinci, o cameră mansardată unde toate zăceau în părăsire de o săptămînă, hainele, plantele, vasele, René Ca-

bourg înghiți două pilule împotriva gripei, cu un pahar de apă, spunîndu-și că mîine lucrurile nu se vor petrece astfel.

Mai întîi, se putea foarte bine să se fi înșelat, de bună credință, asupra orei la care se culcase. Esențialul era să povestească el însuși incidentul, ca un amănunt lipsit de importanță, înainte s-o facă altcineva.

Vedea foarte bine gesturile pe care ar fi trebuit să le facă, atitudinea dezinvoltă pe care ar fi trebuit s-o adopte. Va trece foarte repede peste incident, cu un zîmbet ușor, dînd din cap, avînd aerul că-și spune : „Femeile astea-s prea de tot..."

Va spune : „Damele astea-s prea de tot..." Va spune : „Eram amîndoi, singuri, pe culoar. Era atrăgătoare. Știți cum vine asta. Se simte. Am cam pipăit-o. Știți cum se întîmplă. Într-adevăr e păcat, între paranteze, ca o fată atît de bine făcută să fie lichidată așa... Pe scurt, m-a luat cam de sus, și-atunci m-am dus să mă culc."

Va trece repede la altceva. Va fi ca o glumă, între bărbați, nimic mai mult.

În fața oglinzii, privindu-se cum privise desenul obscen, fără să se vadă, se simți deodată și mai deprimat. Știa că nu va putea juca acest rol, că nu se va folosi de aceste vorbe. Ar fi și mai caraghios. Va spune pe nerăsuflate adevărul, ceva atît de sărăcăcios, atît de milog, încît se vor simți jenați cu toții. Se va bîlbîi, se va înroși, va lăcrima, poate. Va fi ajutat să-și îmbrace pardesiul, va fi împins afară și nimeni nu va ști ce să-i spună, toți vor respira după plecarea lui. Un prăpădit.

René Cabourg își scosese pardesiul, dar îl îmbrăcă din nou, încheindu-și nasturii. Nu putea sta locului. Se va duce să cineze, să facă ceva, orice. Își văzu valiza pe patul nefăcut de sîmbăta trecută, își spuse că ar fi bine să-și pună o flanelă de corp, să ia alte mănuși. Pe urmă se răzgîndi, ieși stingînd lampa din tavan, nu și cealaltă, de la chiuvetă, care continuă să lumineze o oglindă goală.

Ajuns în ușa restaurantului *La Charles*, șovăi. Era aproape ora nouă. Prin geamul vitrinei îl văzu pe patron făcîndu-și casa. Nu mai era decît un singur client, un tînăr blond care își ridică fruntea și îl privi, cu gura deschisă ca să înghită o

bucată de friptură. René Cabourg se îndepărtă, cu mîinile vîrîte în buzunarele pardesiului, cu gulerul ridicat.

Mergînd, se gîndi din nou la femeia în taior de culoare închisă, cu picioare lungi în ciorapi de nylon, la imaginea pe care i-o lăsase despre ea *France-Soir*. Regreta că uitase ziarul pe bancheta braseriei. Ar fi dorit să recitească articolul, să revadă fotografia.

De ce telefonase, Dumnezeule mare ? Desigur că există zeci de Cabourg în orașul ăsta întunecat, pe care niciodată, da, într-adevăr, niciodată nu-l simțise al lui. Nu l-ar fi putut găsi.

Grazziano îl făcu să se gîndească la boxer, de la boxer se gîndi la „Central", de la „Central" la sîmbătă seara. Era sîmbătă seara.

Avu impresia că e singurul lucru plăcut care i se întîmplase în ultima vreme. „Central".

Se gîndi mai întîi să ia metroul și apoi, la dracu, era încă la începutul lunii, de Crăciun i se va da o primă. Merse la vale spre Gara de Est, aproape alergînd, în căutarea unui taxi.

Cînd ajunse la Gara de Est, alerga de-a binelea. Cineva, care fără îndoială trebuia să prindă vreun tren, alerga în spatele lui. René Cabourg îmbrînci o pereche, în trecere, deschise o portieră și strigă șoferului :

— La „Central" !... Sala de box.

Gîfîia. Orele 9. Reuniunea trebuia să înceapă. Va pierde prima luptă. Într-adevăr o primă luptă, un meci de amatori în trei reprize, îl făcuse să prindă gustul acestui fel de a se descărca, de sîmbătă seara. În 1957. Într-o seară de februarie. Doi boxeri categoria cocoș. 53 de kilograme, mărunți, cu chipuri de mici brute.

Venise la „Central" ca să-i facă pe plac unui fost coleg de școală, care petrecea opt zile la Paris și se întorcea apoi din nou în Gironde, unde se născuse și el. Văzuse loviturile, privirile întunecate ale celor doi parteneri cînd se opreau să răsufle. Dar nu era asta. Cînd unul din cei doi, urcat pe ring doar cu un prosop pe umeri, căzuse, cu chipul pierdut, cu brațele încurcate în corzi, încasînd, încasînd, încasînd, pînă cînd arbitrul îl prinse pe adversar cu amîndouă brațele ca să-l ia

din fața lui, începuse vuietul mulțimii, zgomotul fotoliilor care se pocneau, oamenii care se ridicau ca un val uriaș. Atunci se produsese lucrul acela. Exact în acel moment.

René Cabourg se ridicase împreună cu ceilalți, urlase împreună cu ceilalți, încercase să ghicească tresăririle boxerului doborît, ifosele boxerului învingător, și apoi, mult după aceea, simțise că-l dureau mîinile de atîtea aplauze și redevenise el însuși, adică nimic, un om în mijlocul mulțimii.

Se întorsese singur la „Central", și lucrul acela se produsese din nou. Mai tîrziu, urmară obișnuiții sălii, care se cunosc între ei, pronosticurile schimbate în pauză, cînd oamenii își ofereau cîte-un pahar la cîrciuma de alături, plăcerea de a fi sîmbătă seara și de a te gîndi că, după o săptămînă goală, va veni o altă sîmbătă.

Coborînd din taxi, în fața sălii „Central", René Cabourg credea că măcar o dată va fi ultimul. Dar nu. Un alt taxi opri în urma lui. Din el ieși o femeie, singură, care îi aminti de femeia din tren, pentru că era brunetă.

Se feri, în fața ghișeului, cînd ea se apropie să-și ia biletul. Era tînără, dar purta încă de pe acum anumite semne, avea un mantou ușor pe umeri, o poșetă pe care-o ținea strîns la piept, ca și cum i-ar fi fost frică să nu o piardă. Îi văzu mîinile roșii, mîncate de leșie. Poate că era nevasta unui boxer din program. Va rămîne la vestiar să-l aștepte după sfîrșitul meciului, pe bărbățelul ei, care-i împuiase mintea cu speranțele lui nebune, cu pachetele de bani, cu apartamentul confortabil, cu titlul, în sfîrșit, cu norocul ce avea să le surîdă.

Văzu trei meciuri de amatori, fără să regăsească plăcerea pe care venise s-o caute. Se gîndea la serile din Marsilia, în micul hotel de pe Calea Republicii : camera tristă, pentru că trebuia să fie atent la notele de plată, patul care mirosea a levănțică și, cu patruzeci și opt de ore mai înainte, perechea din camera vecină, cearta lor și ceea ce urmase după ceartă. Tocmai intrase în cameră. Mai avea încă servieta în mînă, plină de dosare. Șezuse pe pat, nemișcat, cu pardesiul pe el, neîndrăznind nici măcar să respire, poate două ceasuri, poate trei. Îi auzea cum rîd, cum vorbesc. Știa despre femeia aflată de cealaltă parte a peretelui lucruri pe care nu le cunoș-

tea decît iubitul ei. Că nu-și scosese de la gît șiragul de perle, de pildă. Îl cumpărase la Paris. Că avea părul lung, dat pe spate.

Nu o văzuse niciodată pe femeia aceea. Ieșise, se tîrîse pe străzile pustii, se întorsese. Nu-i mai auzea. Plecaseră.

Mulțimea se ridica încet în jurul lui. Era pauză. Nu îndrăznea să privească chipurile vecinilor lui. Coborî la toaletă, își dădu cu apă rece pe fruntea înfierbîntată. Era o prostie că ieșise din casă. Avea febră. Se va îmbolnăvi.

Mîine se va duce să-l vadă pe inspector, în biroul 303, etajul trei. Îi va spune pe șleau ce se petrecuse. Că era singur, era urît, fusese totdeauna așa, că la Marsilia o femeie pe care nu o cunoștea îl făcuse să vadă, din spatele unui perete subțire, cît era de prăpădit, pur și simplu, pentru că ea avea o plăcere nebună să facă anumite lucruri despre care el, Dumnezeu știe de ce, crezuse că femeile nu le fac decît din datorie sau pentru bani. Că apoi umblase ore în șir și chiar plînsese pe o bancă, Dumnezeu știe unde, noaptea, la Marsilia, plînsese cu hohote, ca odinioară. Că nu înțelesese niciodată nimic din viață, din această piesă atît de amuzantă pentru alții care îi învățaseră regulile, Dumnezeu știe cum. Și că, uite-așa, se urcase într-un tren de noapte, totul i se păruse din nou „deosebit", o femeie brunetă îi arătase genunchii voind să-și coboare valiza, să ia un tub de aspirină, de care de altfel nici nu se atinse. Că în cele din urmă își spusese, găgăuță, că aspirina nu era decît un pretext, un fel de a începe conversația. Că era frumoasă, mai frumoasă decît toate femeile pe care le privise atît de aproape. Că era atît de aproape încît îi simțea parfumul, îi cunoștea în toate amănuntele încheietoarea colierului de perle. Că acest colier îi amintea de un altul, pe care totuși nu-l văzuse niciodată. Și că în momentul acela, pe cînd era aplecată peste fereastra trenului și vorbea rîzînd despre Dumnezeu mai știe ce, căci n-o auzea, dăduse dovada că el nu cunoștea regulile, că nu era decît un prăpădit.

René Cabourg nu auzi ușa de la toaletă deschizîndu-se în spatele lui. Aplecat deasupra unei chiuvete crăpate, murdare, cu robinetul curgînd, fruntea și părul năclăit de apă, pardesiul descheiat peste haina pe care șiroia apa, primi

glonţul de revolver drept în gît, puţin deasupra cefei. Nu auzi nici o detunătură, nu văzu nici o flacără, nu simţi nici măcar prezenţa cuiva în încăperea pustie. Pauza se terminase de un sfert de ceas şi mai bine.

Căzu mai întîi înainte, spre oglinda de deasupra chiuvetei, neînţelegînd de ce mergea spre propriul lui chip, fără să simtă nici o durere, continuînd să se gîndească la ce va spune mîine. Se răsuci prăbuşindu-se peste chiuvetă şi cravata îi intră în apa care curgea. Se gîndi că le va spune tuturor, da, cînd ea se aplecase, el făcuse lucrul acela, nu o pipăise, nu făcuse nici unul dintre gesturile pe care ar fi trebuit să le facă. Fu năpădit de o speranţă fără de margini, cu capul în apa care curgea din robinet, în genunchi pe mozaicul de la toaletă, şi îi pusese o mînă pe umăr, da, pe umărul ei, pentru că era singura fiinţă care ar fi putut înţelege, şi Dumnezeu ştie că înţelesese, cu capul în chiuvetă. Ea se întorsese cu o mişcare bruscă a umerilor, ca un boxer care a văzut deschiderea adversarului, poate pentru ca să-şi bată joc de el, dar, văzîndu-i chipul, şi-o fi dat seama că era un lucru cu mult mai grav, o fi citit în ochii lui ceva ce nu se poate suporta, se înfuriase şi ţipase.

Alunecă domol pe marginea chiuvetei, obrazul îi ieşi din apă cu ochii închişi, spunîndu-şi da, mîna mea pe umărul ei, aşa, întrebîndu-se ce-o fi avut el pe chip de nu putuse ea suporta, dar, înainte de a-şi da vreun răspuns, zăcea întins cu faţa în jos pe mozaic şi murise.

Cuşeta 224

Georgette Thomas pozase fotografului etalînd un zîmbet frumos şi studiat. În ziua aceea purta o jachetă sau un mantou cu gulerul de blană albă, iar părul ei, încadrîndu-i obrazul şi privirea senină, părea încă şi mai frumos, şi mai negru. Probabil că ţinea la părul ei, că petrecea clipe îndelungate periindu-l, încercînd diferite coafuri. De asemenea,

îi plăcea tot ce i-l punea în valoare și desigur că de aceea în garderoba ei predomina albul.

Bărbatul în flanelă de corp și pantaloni de pijama — Antoine Pierre Emile Grazziano, numit Grazzi — se gîndi că șeful poate avea dreptate, o fată atît de frumoasă nu putea fi decît victima unei crime pasionale, vinovatul poate că tocmai lăcrima în vreun comisariat de cartier.

Așeză fotografia de buletin la loc în portofelul de marochin roșu, vechi de trei Crăciunuri, și rămase o clipă cu coatele rezemate pe masa din bucătărie, cu bărbia în mîini, privind pe fereastră. Înainte de a pune cafeaua la încălzit, pe plita la care putea ajunge fără să se ridice de pe scăunelul pe care ședea, trăsese perdelele înflorate, dezvăluind o duminică ce semăna cu o zi oarecare din săptămînă, un cer plumburiu și nehotărît.

Afară, pe iarba rară, numită „spațiile verzi“ ale imobilului, noaptea își depusese prima promoroacă din anul acela. Grazzi, care plănuise să-și ducă băiatul la grădina zoologică din Vincennes, după-prînz, nu prea regreta că n-o putea face. Va încerca să se întoarcă acasă la dejun, păstrînd, poate, o mașină de la Poliția Judiciară, și va rămîne o clipă cu Dino, pînă cînd va veni vremea să-și facă somnul de după-masă. Va fi același lucru.

Pe plită, cafetiera italiană începu să șuiere. Întinse brațul și stinse gazul. Fără să se ridice, luă cafetiera și umplu una din cele două cești pe care le rînduise dinaintea lui. Aburul cafelei îi năvăli în obraji.

Bînd, fără zahăr, se gîndea la raportul din ajun, la apartamentul din strada Duperré, mic, mobilat cu gust, foarte curat, avînd ceva cam dulceag, ca orice locuință de femeie singură, precum și la sfaturile grandilocvente ale lui Tarquin, șeful lui. *Primo,* să intri în pielea fetei, s-o cunoști mai bine decît se cunoștea ea singură, să devii dublura ei, și tot tacîmul. Să înțelegi lucrurile pe dinăuntru, dacă pricepi ce vreau să spun.

Pricepea foarte bine. Un alt inspector, Mallet, și-l închipuise atît de bine pe Grazzi în pielea și hainele Georgettei Thomas încît mai rîdea încă și cînd își luaseră rămas bun.

Spre orele 8,30, pe coridor, îi spusese *ciao*, păpuşico, şi îi ură să aibă parte de multe bucurii cu craii.

Tuturor li se părea drept un lucru de la sine înţeles că avusese mai mulţi. Fără să vrea, în biroul şefului, Grazzi presupusese că îşi schimba iubiţii ca lenjeria.

Avea multă lenjerie, foarte îngrijită, însemnată cu „G", cu acea literă mică, roşie, care se foloseşte în pension şi care apărea pe dosul combinezoanelor, chiloţilor, bluzelor, pînă şi pe batiste. Lenjerie de nylon alb şi de dantelă, pe care o răvăşiseră scotocind, atît de plăcută la atingere încît uscăţivul Grazzi se simţi greoi. Pretutindeni acea literă mică şi roşie.

La orele 7 seara, în faţa şefului şi a celorlalţi, Grazzi se exprimase prost. Sau, mai degrabă, încercînd să extragă ceva din nimicul notat în carnetul roşu, formulase o concluzie care nu-i aparţinea. La faţa locului, în strada Duperré, răscolind prin dulapuri şi sertare, Gabert, blondul mărunţel care-l însoţea, spusese, pentru că fata era frumoasă şi îl impresiona oarecum faptul că-i citea scrisorile şi îi atingea jupoanele: „Probabil că nu se prea plictisea".

Existaseră trei bărbaţi în viaţa victimei, patru, punînd la socoteală şi soţul pe care nu-l mai văzuse de luni de zile. Vînzătorul de automobile, Harrault, care venise la Quai des Orfèvres pe la orele 6, supus şi cu chipul răvăşit. Ucenicul sau aşa ceva. Bob şi nu mai ştiu cum, pe care trebuia să-l vadă în cursul dimineţii. Şi tînărul de la etajul cinci, din strada Duperré, un student pe care portăreasa părea că-l adoră.

Pentru moment, despre cei trei se putea spune doar că primul era amantul ei. Un bărbat înalt, puţin cam gras, molatic, care repara maşini americane într-un garaj de la Porte Maillot şi despre care, contrar tuturor aşteptărilor, după ce-i vedeai mutra, nu se găsise nimic la cazier. Spusese, în fraze care mergeau doi paşi înainte şi trei înapoi, da, de acord, „fuseseră împreună o bucată de vreme", coborîndu-şi glasul fiindcă era vorba despre o moartă, sau fiindcă în prezent era însurat şi povestea asta era foarte veche.

Grazzi îl reţinuse douăzeci de minute. O mutră care cerea palme. Nici un cazier. Alibi de nezdruncinat pentru cele patru zile de la începutul lunii octombrie şi sîmbăta

în care se comisese crima. O femeie căreia îi cumpărase un Fiat mic (nou, nu de ocazie, și Grazzi nu-și mai amintea de unde știa asta). Toate actele în regulă. Haine bine croite. Pantofi lustruiți. Fost director comercial la o fabrică de parfumuri, unde o cunoscuse pe Georgette Thomas, pe atunci Georgette Lange, reprezentanta firmei. O legătură care a durat șase luni înainte de divorțul ei, doi ani și jumătate după, asta însemna „o bucată de vreme împreună". Nu știa nimic. Nu-i cunoștea nici un dușman. Nu-i cunoștea nici un prieten. Nu putea înțelege cum a fost cu putință. Nu pricepea nimic din toate astea. Îi părea rău pentru ea. O mutră care cerea palme.

Grazzi umplu cealaltă ceașcă din fața lui, pe masă, puse două bucăți de zahăr și se ridică frecîndu-și ceafa. Auzise cum, alături, soția lui începuse să se miște în pat.

În vestibulul îngust, care despărțea bucătăria de camera lor, ceașca, prea plină, se vărsă puțin în farfurie. Nu spuse vorba grea ce îi veni pe buze ca să nu trezească băiatul.

Avea ochii deschiși, ca totdeauna. Grazzi, care dormea sus și care știa că ea se trezea peste noapte ca să-l învelească pe Dino sau să-i dea să bea, avea impresia că ea nu doarme niciodată.

— Cît e ceasul ?

— Șapte.

— Te duci și azi ?

Îi spuse că trebuia, cu conștiința încărcată. De fapt, nimic nu-l obliga. Ar fi putut să-i convoace luni pe Cabourg, pe Bob, familia Georgettei Thomas. Nimeni nu-l grăbea, nimeni n-ar fi avut nimic să-i reproșeze. Dacă asasinul profita de acest lucru ca să ridice stavile între el și poliție, era cu atît mai bine, un fel de a mărturisi pe loc. Ar fi fost căutat, ar fi fost găsit.

Nu, nimic nu-l obliga, decît lipsa lui de siguranță, această nevoie pe care o avea mereu de a cîștiga timp în lucrul lui, ca un elev nu prea înzestrat care se pregătește de examen pînă în ultima clipă.

Soția lui, Cécile, care îl cunoștea bine, ridică din umăr, nu îndrăzni să-i amintească de plimbarea la grădina zoolo-

gică și își vărsă supărarea pe cafea, care era ori prea slabă, ori prea dulce.

— Ce ți s-a mai dat ?

— O femeie strangulată într-un tren, în gara Lyon.

Ea îi înapoie ceașca, știind fără să-l mai întrebe că nu dorea să aibă afacerea asta pe cap, că va fi și mai frămîntat, pentru un timp, să nu se arate mai prejos de ceilalți.

— Dar nu se ocupă Tarquin de asta ?

— El are povestea cu tripoul. Și pe urmă, acum nu e în stare să se înhame la ceva de care nu se simte sigur. Dacă treaba merge, se va împăuna cu ea. Dacă se împotmolește, totul va cădea în spinarea mea. Trebuie să-și ia gradul în ianuarie, pînă atunci nu vrea să intre la apă.

Bărbierindu-se în fața oglinzii, Grazzi își aminti de apartamentul Georgettei Thomas și își spuse că era foarte deosebit de al său. Dar cum putea să semene un apartament de femeie singură, într-o casă veche din apropierea Pieței Pigalle, cu un „două-camere-bucătărie-și-baie" dintr-un bloc de locuințe ieftine din Bagneux, pe care un copil de trei ani îl transforma în cîmp de luptă ?

Dar tocmai apartamentul, acea atmosferă învăluitoare, acea lumină rarefiată, parcă vătuită, îl făcuseră să spună, în ajun, niște lucruri la care nici nu se gîndea, despre care nimic nu-i permitea să le creadă. O cameră în care perdelele de creton, volanele cuverturii de pe pat, măsuțele și bibelourile fragile trădau mica dactilografă ajunsă. O bucătărie mică, unde toate lucrurile erau la locul lor. O odaie de baie uluitoare, căptușită în întregime cu plăcuțe de mozaic alb și roz, care, probabil, înghițise o groază de economii și unde mirosea a farduri, a săpun scump. Cămașa de noapte scurtă, atîrnată pe un umeraș, asemănătoare cu cea găsită în valiză. Prosoape de toate culorile, pufoase ca niște blănuri, însemnate cu „G" ca toate celelalte lucruri. Boneta de cauciuc alb, agățată de un mîner al dușului. Colecția de borcane de cremă pe o măsuță. Dar mai ales oglinzile. Pretutindeni numai oglinzi, pînă și în bucătărie, iar camera ei era atît de mică,

adunată toată în jurul patului, încît oglinzile păreau așezate și înclinate în chip echivoc.

Cu obrazul plin de săpun, cu falca alungită într-o grimasă, Grazzi își dădu seama de propria lui prezență, în propria lui oglindă. Scîrțîind, briciul lăsă în urma lui o dîră lată de piele netedă.

Și acolo era o mașină de ras, la ea, într-un dulăpior de medicamente, dar asta nu însemna nimic, toate femeile au cîte una.

Mai existau și scrisori, majoritatea din partea vînzătorului de automobile, fotografii ale unor bărbați pe care le păstra într-o cutie de biscuiți, amestecate cu pozele ei și cu cele ale familiei sale.

Dar asta nu era încă totul. Mai era și altceva în acest apartament, nu știa bine ce, care-l impresionase într-un anumit fel, care-l făcuse pe Gabert să spună : „Probabil că nu se plictisea". Camera prea mică, decorul ei prea feminin, prea dulceag. Ori luxul odăii de baie. Ori acea literă mică, roșie, absurdă, de fată de pension, pe toată lenjeria.

— Spune-mi, te rog...

Soția intră în cameră, își luă rochia agățată în dosul ușii. Grazzi o privi prin oglindă, cu briciul la înălțimea obrazului, într-un gest încremenit.

— Ce vrea să însemne cînd o femeie își marchează toată lenjeria cu inițiala numelui ei ?

— Probabil că-și dădea rufele la spălat.

— E vorba de inițiala prenumelui. Și pe urmă, doar nu se dă la spălat lenjeria de corp ? Nu crezi ?

Cécile nu credea. Se apropie de oglindă, se privi o clipă potrivindu-și părul :

— Nu știu. Există femei care-și brodează toată lenjeria. Să știi de la mine că există.

Nu era vorba de o broderie, îi explică el, ci de un pătrățel de pînză cusut pe căptușeală. Cînd era la internatul din Mans, mama lui îi însemna astfel pijamalele, prosoapele, tot trusoul. În cazul lui era o cifră. Și-o amintea : 18.

Ea îi spuse din nou că nu știa, dar că trebuie să fi existat un motiv. Poate era o maniacă. În orice caz, copilul se va

trezi în curînd. Mînca prost în ultimul timp. Nu e prea plăcut pentru un copil de trei ani să stea mereu la masă fără tatăl lui. Se va întoarce acasă la dejun ?

Îi făgădui că se va întoarce, gîndindu-se totodată la copilul care mînca prost şi la Georgette Thomas, aşezată alături de o lampă, cosînd mici litere „G“ roşii pe lenjeria tivită cu dantele.

Luă autobuzul care venea gol de la Hay-les-Roses şi rămase pe platformă, unde îşi fumă prima ţigară. Era ora 9 dimineaţa. La Porte d'Orléans viaţa pulsa domol. Cerul începea să se însenineze şi străzile Parisului păreau mai gătite de duminică decît cele din Bagneux.

În autobuzul 38, pe care îl luă după aceea, preferă să se aşeze. La staţia Alésia vitrinele întreprinderii „Progine“ îi amintiră că urma să se vadă în dimineaţa aceasta cu omul care telefonase ieri, cum se numea oare ? Cabourg. Gabert poate că dăduse şi de urma celorlalţi. Actriţa, Darrès. Şi Rivolani. Nu existau decît doi Rivolani în cartea de telefon.

Grazzi şi-l imagină pe micul Gabert tot cerînd pînă peste miezul nopţii numerele de telefon, unele după altele, scuzîndu-se, bîiguind explicaţii, pentru ca în cele din urmă să îi spună, cînd va intra acum pe uşă :

— Nimic, şefule mare. Şaptezeci şi trei de convorbiri, douăsprezece prăvălii de flori, doi ţicniţi şi un schimb de cuvinte tari cu un băcan care se duce în Hale de la 4 dimineaţa, aşa că, vezi bine, poveştile cu sticleţii la 11 noaptea...

— Mai am încă trei, şefule mare, spuse Gabert.

Trezit şi ras de mai puţin de un ceas, cu obrazul încă îmbujorat de frigul de afară, aştepta aşezat pe-un colţ de masă, nu a lui, ci pe masa lui Pardi, un corsican taciturn, care lucra totdeauna singur şi care încheiase în ajun o afacere cu nişte avorturi.

Intrînd în sală, Grazzi îşi scoase pardesiul, salută cu un semn din mînă pe doi inspectori de serviciu care fumau în picioare şi vorbeau despre fotbal. Un bărbat în haină, fără

cravată, sta așezat lîngă o ușă, cu privirea pierdută, înfipt drept pe scaun, cu cătușe la mîini.

Fără să ridice ochii de pe inevitabila lui jucărie (o mică placă metalică pe care, cu degetul arătător, mișca niște pătrățele cu cifre, într-o viteză amețitoare), Gabert spuse că se culcase după miezul nopții, că statul mai pierduse alte milioane de franci vechi cu convorbirile telefonice și că prostia oamenilor era de neînchipuit.

— Pe care din ei i-ai găsit ?

— Mai întîi, pe actriță. Abonați care nu erau acasă. Treizeci de restaurante pînă s-o găsesc. Am dat de ea la *André*. E îngrozitor ce foame poate să ți se facă tot dînd telefoane pe la restaurante. Toate zgomotele pe care le auzi. E îngrozitor.

— Și pe urmă ?

— Rivolani. Omul care face transporturi. Am vorbit cu nevastă-sa, nu cu el. Era dus pînă la Marsilia, a rămas în pană cu camionul la douăzeci de kilometri înainte de-a ajunge în oraș. Și-a lăsat camionul într-un garaj din Berre și a luat trenul să se întoarcă acasă. Nevastă-sa are o voce grozavă.

— Și al treilea ?

— *A* treia, este o femeie, și cușeta era totuși ocupată.

— Garaudy ?

Gabert, care găsise combinația jocului, strică totul, o luă de la capăt fără să se oprească. Părul lui blond, pieptănat cu grijă, ondulat ca cel al unui june-prim din timpul ocupației, era încă umed pe la tîmple. Își păstrase pe spate pardesiul bej cu glugă, *deuffeul-cotul* [1] cum spunea el, fularul lui ecosez, „care era într-adevăr din Scoția". De zece ori pe zi ceilalți inspectori îl luau peste picior din cauza părului blond, a pardesiului neobișnuit pentru serviciu, a gesturilor de băiat de bani gata, dar lui puțin îi păsa. Era mărunt, slab, cu zîmbetul unui om care nu ia nimic în serios, mai ales meseria. Nu-și iubea meseria, dar nici n-o detesta. Era un lucru care nu-l privea. Tatăl lui o dorise.

[1] Cuvînt stîlcit de la *duffle-coat* (engl.) — pardesiu.

— Doamna Garaudy, da. Una dintre doamnele Garaudy. Sînt foarte multe în familie. A noastră e măritată cu fiul, un inginer care a fost transferat la Marsilia acum şase luni. Douăzeci şi şase de ani, un as în electronică. E un caraghioslîc şi electronica asta. Am un prieten care lucrează şi el în branşă. Are o teorie a lui, că toată mitologia greacă poate fi regăsită în această chestie.

Grazzi, care se aşezase dinaintea biroului său, îşi scosese carnetul roşu şi îşi freca ceafa cu nerăbdare.

— Ei, şi pe urmă ?

— S-au însurat de un an. O poveste întreagă despre bătaia de cap pe care a avut-o soacra să-i instaleze la Marsilia.

— Treci peste asta.

— Este important pentru cele ce urmează. Au lăsat o grămadă de lucruri la Paris. Cum soţul, Garaudy, se speteşte muncind — are vocaţie, nu dă pe-acasă cîte trei zile, se culcă cu electronica, îţi dai seama ? — doamna Garaudy care te interesează s-a ocupat singură de transportarea marafeturilor şi se pupă-n bot cu soacra.

— Ei bine, şi ?

— Şefule mare, eşti un ingrat. Da, da. Fără glumă. Am pierdut două ceasuri ca să aflu toate astea. În cele din urmă am vorbit cu nora. Cina la Neuilly, la alţi Garaudy. Îi tremura glasul cînd am pus-o la curent despre ce e vorba. Ce poveste palpitantă de spus prietenelor ! „S-ar fi putut foarte bine să mă strîngă pe mine de gît“, îţi dai seama ? Se numeşte Evelyne. Şi ea are o voce plăcută. I-am cerut să se descrie, ca să mă amuz puţin. Cred că arată bine. A venit pentru cîteva zile, pînă joi mi se pare. I-am spus că, nici vorbă, trebuie să stea la dispoziţia justiţiei.

Gabert rîse, fără să ridice privirea, mişcîndu-şi fără oprire degetul arătător, imposibil de urmărit.

— Mi-a jurat că nu este ea, că n-a sugrumat pe nimeni. I-am spus că vom vedea. Dacă şeful ăl mare este de acord, mă duc s-o văd la orele 11, în strada La Fontaine, numărul 130, întreb de Lyne. Eşti de acord ?

Grazzi spuse că e mai bine aşa decît să se împiedice de el toată dimineaţa. Dar să lase maşina, avea nevoie să se ducă acasă la dejun.

La ora 10 Cabourg nu venise încă şi Grazzi se gîndi că poate profita să se ducă să bea o cafea la podul Saint-Michel. Pe cînd ieşea din sală, cu pardesiul pe braţ, împreună cu Gabert, un agent veni să-l anunţe că un bărbat şi o femeie doreau să-l vadă. Erau sora şi cumnatul victimei. Se numeau Conte. Veneau de la Institutul medico-legal.

Soţii Conte se aşezară dinaintea mesei lui Grazzi, consultîndu-se din priviri la fiecare pas. Intrau în localul poliţiei pentru prima dată în viaţă şi, după mutrele lor, se vedea bine că şi-o imaginaseră altfel. Femeia, care era înaltă şi brunetă ca şi victima, dar care nu-i semăna de loc, plînsese. Bărbatul avea înfăţişarea unui funcţionar de bancă devenit miop din cauza cifrelor. În dosul lentilelor groase ale ochelarilor, ochii lui albaştri ca de copil căutau timid, aproape temător, ochii lui Grazzi, de parcă ar fi avut în faţă un animal respingător ce trebuia îmblînzit.

Nu era funcţionar de bancă, ci contabil la o sucursală Renault. O lăsa pe nevasta lui să vorbească, se mulţumea să aprobe din cap, din timp în timp, aruncîndu-i cîte-o privire lui Grazzi, părînd a spune aşa este, exact aşa.

Se duseseră să recunoască, la Morgă, cadavrul Georgettei Thomas. Sperau să-l poată lua chiar în astă-seară. Făcuseră toate cele necesare pentru înmormîntare. Erau singurele rude ale victimei aflate la Paris. Părinţii celor două surori locuiau la Fleurac, în Dordogne, unde aveau o fermă şi o autorizaţie pentru o cîrciumă-băcănie, pe şoseaua spre Périgueux.

Georgette era, „cum să spun", un fel de fiu risipitor al familiei. La optsprezece ani îşi făcuse un „rost" la Paris. La Périgueux, unde îşi luase diploma de studii, eliberarea, balurile populare, animaţia creată de prezenţa soldaţilor, toate laolaltă îi suciseră capul. Urma nişte cursuri, să iasă dactilografă, dar în cele din urmă aflară că frecventa mult mai stă-

ruitor braseriile din centru. A fost un scandal acasă ! Plînsese zile în şir, voia să plece. Pînă la urmă a plecat.

Sora ei, Jeanne, care era cu doi ani mai tînără şi şedea în faţa lui Grazzi, cu chipul palid şi îndurerat, o însoţise la gară, o urcase în tren, crezînd că n-o va mai vedea niciodată.

— Cînd aţi revăzut-o ?

— După cîteva luni, cînd m-am măritat. Îl cunoscusem pe soţul meu cu o vară mai înainte. Îşi petrecea vacanţa la Fleurac.

El aprobă cu o mişcare insistentă de bărbie. Aşa era, exact aşa.

— De atunci locuiţi la Paris ?

— Da, nu departe de ea, aproape de Piaţa Clichy. Dar nu ne vedeam prea des.

— De ce ?

— Nu ştiu. Nu duceam acelaşi fel de viaţă. Ea s-a căsătorit la un an după mine. Era reprezentanta unei fabrici de parfumuri, „Gerly“. S-a măritat cu şeful serviciului de vînzări, Jacques, care e un om de treabă. Pe vremea aceea venea la noi mai des, duminica la dejun şi uneori în cursul săptămînii, cînd ne duceam împreună la cinema. Pe urmă a divorţat. Între timp, noi am avut doi copii, un băiat şi o fată. A început să vină mai rar. Îşi închipuia, poate, că-i purtăm pică pentru ceea ce făcuse, pentru bărbatul cu care trăia, nu ştiu, cam aşa ceva. Venea mai rar pe la noi.

— Aţi văzut-o de curînd ?

— Acum aproape o lună. Ne-a invitat să bem o cafea la ea acasă. Am stat un ceas sau două, într-o duminică după-masă, dar trebuia să iasă în oraş. În orice caz, nu ne mai spunea nimic.

Gabert, aşezat pe colţul mesei învecinate, îşi ţinea privirea aplecată asupra jucăriei. Cifrele metalice, mişcate cîte trei pe secundă, făceau un mic zgomot sec şi iritant. Puse o întrebare :

— Ea a cerut divorţul ?

Jeanne Conte şovăi o clipă, îl privi pe Gabert, îl privi pe Grazzi, îşi privi soţul. Nu ştia dacă trebuie să răspundă,

dacă tînărul blond, care nu avea înfăţişare de poliţist, avea dreptul să-i pună întrebări.

— Nu, Jacques. La „Gerly“ întîlnise un alt bărbat, directorul comercial, şi după cîtva timp Jacques a băgat de seamă. S-au despărţit. Ea şi-a luat o altă slujbă. A intrat la „Barlin“.

— Drept urmare, a trăit după aceea cu iubitul ei ?

Altă ezitare. Nu-i plăcea să vorbească despre asta, mai ales faţă de soţul ei, care, acum, îşi plecase ochii, cu o mutră ofuscată.

— Nu chiar. Şi-a găsit un apartament, acesta din strada Duperré. Bănuiesc că venea s-o vadă, dar nu şedea cu ea.

— Îl cunoaşteţi ?

— L-am văzut o singură dată.

— L-a adus la dumneavoastră ?

— Nu. I-am întîlnit, într-o zi, din întîmplare. Acum vreo trei ani. Plecase şi el de la „Gerly“. Se ocupa de automobile. Cîteva luni după asta a apărut Bob.

— Cine este Bob ?

— Robert Vatsky. Face desene, face muzică şi nu mai ştiu ce.

Grazzi se uită la ceas, îi spuse lui Gabert că era timpul să se ducă în strada La Fontaine. Gabert aprobă din cap şi plecă tîrîndu-şi picioarele, cu jucăria într-o mînă, cu fularul în cealaltă. Ca de fiecare dată cînd îl vedea îndepărtîndu-se astfel, cu un mers leneş şi destins, netulburat de nimic niciodată, Grazzi se pomenea că se gîndeşte la el chemîndu-l pe numele mic, pe care-l găsea cu totul aiurit, Jean-Loup. Şi, timp de cîteva secunde, se simţea cumplit de fericit, ca şi cînd fiul lui ar fi învăţat un cuvînt nou, pe care îl stîlcea puţin. Era caraghios.

— Aveţi vreo idee despre persoana care a putut face lucrul acesta ? Vreau să spun, ştiţi cumva că sora dumneavoastră ar fi avut duşmani ?

Împreună, soţii Conte dădură din cap neputincioşi. Ea spuse că nu ştiau nimic, nu înţelegeau nimic.

Grazzi scoase dintr-un sertar inventarul făcut de Identificarea Judiciară, cită cifrele contului din bancă şi cele ale foilor de plăţi, suma găsită în portofel. Li se părea normal.

— Mai avea şi alte venituri în afară de salariu ? Economii ? Titluri de rentă ?

Nu credeau.

— Nu-i stătea în caracter, explică femeia, mototolindu-şi nervos batista, făcînd-o cocoloş. E greu să vă fac să înțelegeți. Pînă la şaisprezece ani am trăit alături de ea, ne culcam în acelaşi pat, îi purtam lucrurile, o cunoşteam bine.

Începu din nou să plîngă domol, privindu-l mereu pe Grazzi în față.

— Era foarte ambițioasă. În sfîrşit, cum să vă spun, era în stare să muncească pe brînci şi să facă multe sacrificii pentru a avea ce doreşte. Dar banii în sine n-o interesau. Nu ştiu cum să spun, n-o interesau decît lucrurile care-i aparțineau şi pe care le cumpărase cu banii ei. Spunea adeseori „e a mea", „e al meu", „mantoul meu", lucruri de felul acesta. Înțelegeți ?

Grazzi spuse că nu.

— Ei bine, de pildă, încă de pe cînd eram mici, avea reputația unui om avar. Glumeam pe socoteala ei la masă, pentru că nu voia să-mi împrumute bani din puşculița ei. Dar nu ştiu dacă „avar" este cuvîntul potrivit. Nu păstra banii. Îi cheltuia. Pentru ea. Nu putea suporta ideea să-i chetuiască pentru altcineva. N-a făcut în viața ei un cadou, decît fiului meu, pe care-l iubea foarte mult, dar cu fetița mea era altceva, se creau chiar unele situații idioate la noi în casă.

— Ce vîrstă are băiatul dumneavoastră ?

— Cinci ani. De ce ?

Grazzi scoase din portofel fotografiile de copil găsite printre lucrurile victimei.

— El e, Paul. Fotografiile au fost făcute acum doi ani.

— Dacă înțeleg bine, doamnă, sora dumneavoastră nu avea obiceiul să facă economii, însă avea un caracter... să spunem egoist. Aşa e ?

— Da şi nu. N-am spus că era egoistă. Era chiar foarte generoasă, foarte credulă față de toată lumea. Toate prostiile pe care le făcea erau din pricina naivității. Era foarte

naivă. Chiar i se reproşa lucrul acesta. Nu ştiu cum să vă spun, dar acum că e moartă...

Lacrimile curgeau din nou. Grazzi îşi spuse că era mai bine să treacă la alt subiect, Bob, spre pildă, apoi să întrerupă întrevederea, reluînd-o mai tîrziu. Fără să vrea, zgîndărea aceeaşi rană :

— I-aţi făcut reproşuri ? V-aţi certat ?

Trebui să aştepte pînă cînd ea îşi şterse ochii cu batista făcută ghem. Spuse da, din cap, cu mici sughiţuri fără zgomot, care-i umflau vinele gîtului.

— Acum doi ani, de Crăciun, pentru o prostie.

— Ce prostie ?

— Maşina. Îşi cumpărase o maşină, o „Dauphine". Venise de cîteva ori să-l vadă pe soţul meu şi el se ocupase de credit, de livrare, în sfîrşit de tot. Dorea de multă vreme să-şi cumpere o maşină. Cu săptămîni înainte de-a o comanda, începuse să spună „maşina mea, a mea". Cînd a primit-o, în ajunul Crăciunului, s-a dus la un garaj şi a pus să i se picteze nişte iniţiale mici pe portierele din faţă. Trebuia să vină la noi la dejun. A sosit cu întîrziere. Ne-a explicat de ce. Era fericită, e de necrezut...

Grazzi nu mai putea suporta lacrimile care curgeau în două şiruri neîntrerupte pe-un obraz palid.

— Am rîs de ea, din pricina iniţialelor. Şi pe urmă, ştiţi cum se întîmplă lucrurile de soiul acesta, se spun prea multe. totdeauna prea multe, pînă la urmă arunci în faţă lucruri care, de fapt, n-o priveau decît pe ea... Uite-aşa. După aceea am văzut-o mai rar, poate de cinci sau şase ori în doi ani.

Grazzi spuse că înţelege. Şi-o imagina pe Georgette Thomas, la masă, în ajunul Crăciunului, mîndră de automobilul ei cu iniţialele şi cu poliţele acceptate, intrată dintr-o dată sub tirul reproşurilor şi al sarcasmelor, desertul mîncat în tăcere, îmbrăţişările în silă la plecare.

— Dacă n-a fost ucisă pentru a i se fura ceva, aşa cum credem noi, vedeţi pe cineva dintre cunoştinţele ei care ar fi putut s-o duşmănească ?

— Cine ? Nu văd pe nimeni.

— Vorbeaţi de acel Bob.

Femeia ridică din umeri.

— Bob e un incapabil, un leneş, ca atîţia alţii, dar nimeni nu şi-l poate imagina că ar putea omorî pe cineva, oricine ar fi. Şi mai ales pe Georgette.

— Atunci soţul ei ?

— Jacques ? De ce ? S-a recăsătorit, are un copil, nu i-a purtat niciodată pică în aşa hal.

Soţul aproba acum fiecare frază. Deodată, deschise gura şi spuse foarte repede, cu o voce piţigăiată, că era crima unui sadic.

Omul cu cătuşe, din fundul sălii, fără să-şi ridice privirea, începu să rîdă, drept pe scaunul lui, contemplîndu-şi încheieturile mîinilor. Auzise, sau poate era nebun.

Grazzi se ridică, spuse soţilor Conte că avea adresa lor, că-i va revedea fără îndoială înainte de terminarea anchetei. Pe cînd ei se îndreptau spre uşă, dînd din cap pentru a-i saluta pe cei doi inspectori care se uitau la ei cum pleacă, Grazzi îşi aminti de apartamentul din strada Duperré şi puse o ultimă întrebare care-i opri pe loc înainte de a ieşi.

Femeia răspunse nu, cu siguranţă nu, Georgette nu vedea pe nimeni altcineva în ultima vreme decît pe cel care se numea Bob. Georgette nu era ceea ce Grazzi înclina să creadă.

Spunea că Georgette era un caz aparte. Spunea că trebuia să fie înţeleasă. Oricum, el nu-şi imaginase niciodată că era singurul din viaţa ei şi gelozia, slavă Domnului, nu-i stătea în caracter. Dacă inspectorul îşi îndrepta cercetările în direcţia asta, trebuia să-i spună pe loc că mergea pe-o pistă falsă şi că se va izbi cu capul de perete.

Se numea într-adevăr Bob. Era prenumele înscris pe buletinul lui de identitate. Robert era un pseudonim. Spunea că părinţii lui avuseseră nişte idei bizare, se înecaseră amîndoi cînd el avea zece ani, plimbîndu-se într-o barcă cu pînze în Bretagne. Acum avea douăzeci şi şapte de ani, împliniţi de două luni.

Georgette murise la treizeci de ani. Durerea pe care el, Bob, o încerca sau nu, asta nu-l privea pe inspector. Fără supărare, sticleţii îl umpleau de scîrbă sau îl făceau să rîdă.

În ce-l privește pe inspector, nu știa încă, dar i se părea că intră mai degrabă în a doua categorie. Să-ți închipui că Georgette ar fi avut bani, e un lucru caraghios. Să-ți închipui că soțul ei ar fi fost în stare să se urce într-un tren pentru a asasina pe cineva fără să facă în pantaloni, e un lucru caraghios. Să-ți închipui că el, Bob, ar putea afla o scuză cît de mică unei crime pasionale, cînd este aproape singura mișelie care merită într-adevăr pedeapsa cu ghilotina, e un lucru caraghios. Dar să-ți imaginezi în plus că el, Bob, ar fi căzut în ridicolul de-a comite o crimă de soiul ăsta, și încă într-un vagon de clasa a doua, e un lucru trist. Inspectorul — cum se numea ? Grazziano, da, există un boxer pe care-l cheamă la fel — Grazziano ar trebui să se ia cu mîinile de cap.

Venise pentru că-i făcea rău să-i vadă pe copoi tot punînd labele pe lucrurile Georgettei. Trecuse prin strada Duperré aseară și nu-i plăcuse, chiar nu-i plăcuse de loc felul în care fusese scotocit apartamentul. Dacă nu ești în stare să pui lucrurile la locul lor, mai bine nu le răscolești.

Că-l va băga sau nu la carceră, puțin îi pasă, va vorbi pe tonul care-i place. Și dacă inspectorul e destul de șmecher, ar fi mai bine să-l asculte. Sticleții ar trebui să se gîndească la susceptibilitate înainte de a-și alege meseria, dar la vîrsta inspectorului asta nu-i o treabă serioasă.

Mai întîi, Georgettei nu i s-a furat nimic, fiindcă în casa ei nu se găsea nimic ce putea fi furat. Chiar și un polițist putea pricepe asta pe loc.

Pe urmă, era o femeie mult prea bine ca să cunoască pe cineva în așa hal de nenorocit încît s-o ucidă. Spera că inspectorul — cum îl chema, Doamne sfinte ? Grazziano, așa e, mulțumesc — spera că inspectorul înțelegea bine ce voia să spună.

În sfîrșit, dacă se putea da crezare frazei ticăloase a unui ziarist ticălos, se pare că Georgette ar fi murit abia după trei minute. Inspectorul trebuie să-și bage bine în cap că acesta e lucrul cel mai grav, chiar dacă nu era grav decît pentru el, Bob, care nu se putea gîndi la aceste trei minute fără să-i vină să arunce în aer tot Parisul. Pentru că nu-i ne-

voie să urmezi neapărat cursurile serale la Prefectura Poliției ca să înțelegi că trei minute e un preț puțin cam piperat pentru un profesionist, și că tîrîtura care făcuse asta era un amator. Și încă un amator nu prea înzestrat, speța cea mai rea.

Dacă ar putea face o rugăciune, el, Bob, care nu credea în Dumnezeu, s-ar ruga ca lucrul acela, în ciuda aparențelor, să fi fost într-adevăr făcut de un profesionist, căci atunci ziaristul înseamnă că a repetat o imbecilitate, și Georgette a murit fără să sufere.

Și încă ceva : adineauri i-a văzut ieșind de aici pe Urîta și pe Amărîtul, sora și cumnatul Georgettei. Atunci, fără supărare, mai bine să-i ajute pe sticleți să evite copilăriile care i-ar putea costa scump pe contribuabili. Sînt niște oameni îngrozitori. Mai grav, bine intenționați. Și vorbăreți. Ceea ce au spus e tot atît de adevărat ca și Apocalipsul. Ei n-o cunosc pe Georgette. Nu poți cunoaște pe cineva cînd nu-l iubești. Orice ar fi spus, erau vorbe-n vînt.

Asta-i. Spera că inspectorul, care trebuie să se fi săturat tot spunîndu-și numele, a băgat la cap. În rest, sincer îi părea rău și își cerea scuze, dar niciodată nu-și amintea numele oamenilor.

Grazzi îl privea cu ochi lipsiți de expresie, sătul să-l mai asculte, puțin speriat el însuși că nu chemase încă un agent, de pe coridor, să-l ducă pe țicnitul ăsta la arest.

Era imens, cu un cap mai înalt decît Grazzi, un cap teribil, cumplit de slab, cu ceva ciudat de atrăgător în ochii albaștri care se mișcau fără încetare.

Grazzi și-l închipuise cu totul altfel pe amantul Georgettei Thomas. Nu mai știa cum și-l imaginase. Acum era aici. Arăta mai bine decît vînzătorul de automobile. Îl irita pe Grazzi, că prea le punea pe toate la punct, și-l apucase durerea de cap.

Dar în ajun, în momentul crimei, se afla la niște prieteni, la cincizeci de kilometri de Paris, într-un sat din Seine-et-Oise, unde toți cei șase sute de locuitori puteau confirma spusele lui ; nu trecea niciodată neobservat.

Gabert telefonă la douăsprezece şi un sfert. Tocmai plecase de la familia Garaudy. Era într-un debit de pe strada La Fontaine. O văzuse pe noră, trebuia să i-o spună, era al dracului de frumoasă.

— Nu ştie nimic, n-a remarcat nimic, nu poate spune nimic.

— Descrierile ei corespund cu cele făcute de Cabourg ?

— N-a descris nimic. Spune că s-a culcat de îndată ce s-a urcat în tren şi că a adormit pe loc. Abia dacă îşi aminteşte cum arăta victima. A coborît din tren îndată după sosire, pentru că soacra ei o aştepta în gară.

— Totuşi trebuie să-i fi văzut pe ceilalţi călători... Şi pe urmă, asta nu corespunde. După cum pretinde Cabourg, cuşeta de sus a rămas liberă pînă la orele unsprezece şi jumătate sau douăsprezece noaptea.

— Poate că s-o fi înşelat ?

— Îl aştept să vină aici. Cam cum arată femeia ?

— Frumoasă, brunetă, cu părul lung, ochii mari şi albaştri, nasul mic şi cîrn exact atît cît trebuie, subţirică, în jur de 1,60 m, ce mai încolo, nu e de loc rău făcută. E destul de plictisită, asta se vede limpede. Vorbeşte ocolit, îţi dai seama cam cum e. Tot ce doreşte e să fie lăsată în pace. Mîine dimineaţă vine să-şi facă depoziţia.

— N-a remarcat nimic deosebit în timpul călătoriei ?

— Nimic. Spune că nu ne va fi de nici un folos. S-a suit în tren, s-a culcat, a dormit, a coborît din tren şi soacră-sa o aştepta în gară. Asta-i tot. Nu cunoaşte pe nimeni, n-a remarcat nimic.

— E cam prostuţă ?

— Nu prea pare. E plictisită, atîta tot. Se simte că nu-i place de loc să fie amestecată în asemenea poveşti.

— Bine. Vom mai vorbi după-masă.

— Eu ce să fac ? Am o prietenă cu care aş putea lua masa.

— Du-te. După aceea dă o fugă pînă la Clichy să-l vezi pe camionagiu, pe Rivolani. Eu îl mai aştept încă puţin pe Cabourg. După-amiază mergem s-o vedem pe actriţă.

La ora 3 Tarquin era în biroul său, așezat la masa de lucru. Nu-și scosese pardesiul. Avea aerul că e mulțumit.

Ridică privirea spre Grazzi, pînă în dreptul cravatei, și spuse, ei bine, domnule Holmes, cum merge cu sănătatea?

Își bătea la mașină raportul. Era foarte priceput la întocmirea rapoartelor. Trebuie să stoarcem ceva, pricepi ce vreau să spun?

Grazzi rămase nemișcat în fața mesei, așteptînd ca celălalt să-și termine fraza, bătînd la mașină cu amîndouă mîinile, ca o adevărată dactilografă. Grazzi era atît de neajutorat dinaintea unei mașini de scris încît își făcea ciornele de mînă.

Șeful spuse că treaba merge bine. Se lăsă pe spătarul fotoliului și scoase o țigară mototolită dintr-un buzunar al pardesiului. O îndreptă între degete și spuse foc, te rog, totdeauna mi se șterpelesc chibriturile. Trăgînd fumul în piept, scoase un mormăit satisfăcut, apoi spuse că Direcția Siguranței Teritoriale îi va lua treaba asta de pe cap peste trei zile, miercuri dimineață îl va vedea pe șeful cel mare și după asta, scumpule, o să mi ți-i învîrt și eu puțin.

Dar Grazzi cum stătea? Se gîndise la sugrumata aia, azi-dimineață, în baie. O să-i spună ceva lui Grazzi. Să ciulească bine urechile.

Se ridică melodramatic, așa cum făcea totdeauna, și spuse că nu avea de ce să-și bată capul. *Primo,* fata a fost gîtuită pentru ceva care s-a petrecut înainte de plecarea la Marsilia. *Secundo,* pentru ceva care s-a petrecut în timpul șederii la Marsilia. *Tertio,* pentru ceva care s-a petrecut după asta, chiar în tren. Important este doar mobilul, ai să vezi unde te va duce singur.

Grazzi murmură vag ceva în legătură cu simplu sau simplist, dar șeful spuse ţţ, ţţ, ţţ, ai mai văzut vreo soluție fără mobil, spune-mi și mie, că nu sînt chiar atît de deștept?

Spuse că Grazzi, care era un om inteligent, pricepuse desigur că două ipoteze din trei nu țineau. *Primo* și *secundo,* dacă scîrnăvia care făcuse asta o cunoștea pe victimă încă dinainte de-a se fi urcat în tren, n-ar fi fost nici măcar o șansă la zece mii să aleagă un loc și un moment ca acesta pentru a o strînge de beregată. Chiar dac-ar fi fost scrîntit de

tot, dat fiind că o cunoştea sau că şi-a dat osteneala s-o urmărească pînă la Paris, ar fi preferat o adunare publică în sala „Mutualité", în faţa a cinci mii de persoane, sau Piaţa Concorde, dacă pricepi ce vreau să spun: oricum, neghiobia lui ar fi fost mai puţin bătătoare la ochi.

Tarquin, care se tot învîrtea prin încăpere, cu mîinile în buzunarele pardesiului, scoase un deget arătător, îngălbenit de nicotină, se opri, îl propti de cravata lui Grazzi, privindu-l fix.

— Nu, totul s-a petrecut în tren, domnule Holmes! Noaptea aceea trebuie s-o cercetezi. Între vineri seara, orele 10,30, şi sîmbătă dimineaţa, la 7,50, n-ai ce căuta în altă parte.

Îşi apăsă de trei ori degetul pe pieptul lui Grazzi, scandînd:

— Unitate de timp, unitate de loc, unitate de ce-oi vrea, asta-i regula clasică. Dacă i-a răsucit gîtul în tren, înseamnă că n-o cunoştea, că nu putea alege alt loc, că era grăbit, că s-a hotărît pe loc.

Îşi întoarse degetul spre propriul lui obraz, îşi ciocăni fruntea cu convingere.

— Ai încredere în capul ăsta. Dacă mă pricep şi eu la ceva, apoi asta-i, le văd.

Era ceva nou?

Grazzi spuse nu, nu mare lucru, luase interogatoriul unor oameni care erau prea departe la ora crimei ca să fie suspecţi. Vor verifica şi cum şi-au petrecut timpul fostul soţ, Jacques Lange, şi tînărul chiriaş din strada Duperré, un student pe care-l cunoştea victima.

Aşteptau primul raport de la Marsilia.

— Şi ceilalţi călători din compartiment?

— Cabourg n-a venit azi-dimineaţă. Însă e probabil că mi-a spus la telefon tot ce ştia. Au fost găsiţi alţi trei, o actriţă, un camionagiu şi soţia unui tip care se ocupă cu electronica. Gabert s-a dus să-i vadă.

— Cine a mai rămas?

— Cușeta vecină cu cea a victimei, numărul 223. Dacă acest Cabourg nu se înşală, înseamnă că la Avignon s-a urcat o fată. Se numeşte Bombat. Nu e în carte.

— Şi damicela ?

Grazzi spuse nimic pentru moment, dar că începea s-o cunoască mai bine. În acelaşi timp îi era teamă, deoarece ştia că nu era adevărat, că nu cunoscuse niciodată pe nimeni, că lucrurile se vor petrece ca de obicei, depoziţii, chipuri, teorii şi pînă la urmă nimic, decît siguranţa de sine a acestui om gras, cu o privire care îţi scapă, de un arivism primitiv, care se aşeza din nou la masa lui de lucru, cu mîinile în buzunarele pardesiului.

Tarquin avea oare dreptate ?

Grazzi găsi pe masă un bilet de la tînărul Gabert. Sosiseră ştiri de la Marsilia. Negative. Un inspector de acolo, un corsican pe care Grazzi îl cunoştea, reconstituise timpul petrecut de victimă în cele patru zile dinaintea morţii. Primul raport, telefonat, îi va fi comunicat în jurul orei patru.

Aştepta, cu fruntea lipită de fereastra din spatele mesei lui. Pe Sena trecu o barcă cu luntraşi în tricouri de culoare roşie, suflînd doisprezece nori mici de aburi.

Gabert îi aduse personal raportul, şase pagini bătute la maşină în trei exemplare. Se întorcea de la Clichy. Îl văzuse pe Rivolani, pe soţia şi pe copiii lui. Îi plăceau. I-au oferit o cafea, un pahar de rachiu. Vorbiseră despre toate, chiar şi despre omor.

— Lasă-mă în pace. Citeşte şi tu asta. Pe urmă mergem la actriţă. Apoi la Cabourg, care n-a venit.

Citiră. Gabert mesteca *chewing-gum.*

Georgette Thomas ajunge la Marsilia marţi 1 octombrie la orele 8,37. Către orele 9 soseşte cu un taxi la *Hotelul Mesageriilor*, pe strada Félix-Pyat, în cartierul Saint-Mauront, unde a mai tras şi în cursul călătoriilor precedente. Este un cartier popular, locuit mai cu seamă de italieni sau de familii de origine italiană.

Din această clipă pînă la plecare, în seara de vineri 4 octombrie, este ocupată zilnic cu demonstrațiile pe care le face într-un salon de coafură din centru, la „Jacqueline d'Ars“, pe strada Roma. Părăsește magazinul în jurul orei 19 și își petrece toate serile, începînd cu prima, în tovărășia numitului Pierre Becchi, steward pe vaporul *Orléans* al Companiei Generale Transatlantice.

Semnalmentele lui Pierre Becchi: înalt, brunet, elegant, destul de voinic, treizeci și cinci de ani. Cazier: două condamnări ispășite la închisoarea maritimă din Toulon pentru lovire și vătămarea integrității corporale, în timpul serviciului militar, nimic după aceea. Capătă dreptul de-a se îmbarca pe vaporul *Orléans* la începutul lunii noiembrie, pentru o călătorie de zece săptămîni în Extremul Orient. A cunoscut-o pe Georgette Thomas cu cîteva luni mai înainte, în februarie, în cursul unei alte călătorii făcute de ea la Marsilia. A locuit în cameră cu ea, la *Hotelul Mesageriilor*. N-a mai văzut-o de atunci, n-a primit nici o veste din partea ei.

Marți 1 octombrie, după-amiaza, Georgette Thomas telefonează de la „Jacqueline d'Ars“ la un bar-tutungerie de pe strada Félix-Pyat, unde are obiceiul să vină Pierre Becchi în perioadele cînd e pe uscat. Stewardul nu se afla în sală în acel moment și atunci ea îl roagă pe domnul Lambrot, proprietarul barului, să-i transmită s-o aștepte în aceeași seară la orele 20.

În jurul orei 20, Georgette Thomas se întîlnește cu Pierre Becchi la barul din strada Félix-Pyat, unde, pînă la venirea ei, jucase cărți cu niște clienți obișnuiți.

Cinează într-un local italian de pe Bulevardul Național, în apropiere, și se întorc împreună la *Hotelul Mesageriilor*, către orele 22.

În zilele următoare, după ce își termină ziua de lucru, Georgette Thomas se întîlnește cu prietenul ei în același bar-tutungerie, la aceeași oră, cinînd în același local italian, în afară de joi, cînd, după cinema, supează într-un restaurant din vîlceaua Auffes, pe malul mării.

Dimineața următoare ea părăsește cea dintîi *Hotelul Mesageriilor*, ia autobuzul la încrucișarea străzii Félix-Pyat cu

Bulevardul Național, se duce la lucru. Ia dejunul împreună cu lucrătoarele de la „Jacqueline d'Ars", la o autoservire de pe strada Roma. Pierre Becchi părăsește camera către ora prînzului.

Persoanele care, în cîteva ceasuri, au putut fi interogate n-au remarcat nimic neobișnuit în comportarea victimei.

Pierre Becchi, interogat în această dimineață de duminică, nu poate da nici o precizare utilă anchetei. N-a cunoscut-o pe Georgette Thomas decît zece zile în total, cinci în februarie, patru în octombrie, nu știe nimic despre viața pe care o ducea la Paris, nu-i cunoaște nici un dușman, nu poate bănui mobilul crimei. Vineri seara, după ce au cinat în grabă împreună, la localul italian, a condus-o la gara Saint-Charles. S-au despărțit cu două minute înainte de pornirea trenului, la intrarea pe peron. A doua zi, în momentul cînd femeia era strangulată la Paris, el se afla la Marsilia. Toate spusele lui sînt confirmate.

Se va continua culegerea mărturiilor de la cei care au întîlnit-o pe Georgette Thomas. Dacă va apărea ceva nou, vor urma pe dată alte rapoarte.

În aceste patru zile timpul fusese foarte frumos la Marsilia. Inspectorul corsican care telefonase spunea că vremea continuă să se mențină frumoasă.

Înainte de a părăsi localul Poliției, împreună cu Gabert, Grazzi intră în biroul comisarului Tarquin, care nu mai era acolo. Lăsă pe masă un exemplar din raportul de la Marsilia, văzu o notiță care începea cu numele său :

Grazzi. Dacă lucrurile s-au întîmplat în tren, e un furt. În orice caz, e vorba de un țicnit.

Grazzi se gîndi mai întîi că cel mai nebun dintre amîndoi etc., dar descoperirile peremptorii ale lui Tarquin îl impresionau totdeauna. Reciti biletul, ridică din umeri : n-a existat nimic de furat.

Îl ajunse pe Gabert din urmă, pe scări. Cu mîinile în buzunarele pardesiului, mestecîndu-și guma, Jean-Loup asculta cum i se jeluiau trei inspectori dintr-un alt serviciu cu o atenție care, venită din partea lui, friza slugărnicia, sau merita pedepsită cu carcera.

Cei trei se sprijineau de rampa scării, cu cîteva trepte mai sus decît el, şi îi spuneau de cîte nopţi nu dormiseră. Toată săptămîna străbătuseră Parisul în lung şi-n lat după un băiat căutat în zece departamente, care fugise de acasă, sau fusese răpit, n-are importanţă. Acum un alt serviciu trebuia să se ocupe de băiat, celor trei li se dăduse pe cap un asasinat întîmplat în timpul nopţii trecute, un tip care fusese împuşcat în closetele de la „Central", ce mai loc !

Gabert, ca şi Grazzi, lucrase şi el pînă ieri la afacerea cu băiatul, căci era vorba de fiul unui consilier municipal din Nisa, şi mulţi fuseseră trimişi „să fileze" în Saint-Germain-des-Prés, în Cartierul Latin, în aeroporturi şi în gări. Spuse că într-adevăr e o porcărie, dar ce se putea face ? Şi plecară amîndoi, Grazzi înainte, Gabert în urma lui, dînd din cap cu un aer înţelegător şi dezolat.

În maşină, Grazzi se aşeză la volan şi Jean-Loup îşi scoase jucăria din buzunar. Merseră pe cheiurile de pe malul stîng, îndreptîndu-se spre Piaţa Alma.

— Ce spui ?

— Despre ce ?

— Despre Marsilia.

Gabert, fără să-şi ridice privirea de pe dominou, spuse că ar trebui să meargă la faţa locului, un raport nu vorbeşte, ci pălăvrăgeşte.

— Oricum, însă, putem avea încredere în ei, spuse Grazzi. Dacă n-au găsit nimic, înseamnă că n-a existat nimic. Şeful spune că totul s-a petrecut în tren.

În două fraze răspicate, Gabert spuse ce gîndeşte despre şef şi ce-i venea să facă cu ideile lui. Trecură pe sub tunel, în dreptul grădinii Tuileries, ieşiră în faţa stopului pe roşu. Grazzi opri maşina şi scoase batista.

— Înţelegi tu asta, un tip care vede o femeie o dată la şase luni, pentru şase nopţi, pentru patru nopţi (îşi suflă nasul), şi după asta se despart buni prieteni (îşi şterse nasul încă o dată) pînă la data următoare ?

Jean-Loup spuse că înţelege, da, că nu era ceva prea complicat. Grazzi îşi vîrî batista în buzunar, îşi trecu dosul

palmei pe sub nări. Spuse că n-a întîlnit niciodată o femeie de felul acesta.

— De felul acesta sau altfel, de fapt n-am întîlnit prea multe femei. M-am însurat la douăzeci de ani.

Jean-Loup îi spuse nu-ți mai povesti viața, e pe verde. Porniră din nou. De-a lungul Senei, sub Piața Concorde, cerul era acoperit de nori și o ceață ușoară plutea deasupra apei.

— Pentru cînd i-ai convocat pe Rivolani și pe cealaltă ?

— Pe mîine dimineață, spuse Gabert. Dar nu-i nici o scofală. Fata nu știe nimic, și el prea puțin.

— Își amintește de ceilalți din compartiment ?

— Vag. Spune că a dormit. N-a fost atent la nimic. În orice caz, descrierile se potrivesc, pînă cînd e vorba despre cușeta de sus, Garaudy. Nici el n-a văzut-o pe Evelyne, dar nu știe dacă ea se afla în cușetă cînd a adormit, sau dacă a intrat după. Asta poate confirma ceea ce spune fata sau ceea ce spune Cabourg, cum vrei.

— Și ea, ce mutră are ?

— Nu de criminală.

Grazzi spuse că Georgette Thomas nu părea să fie o femeie care se întîlnește cu un bărbat o dată la șase luni, pentru cîteva nopți, și care între timp nici nu se mai gîndește la el. Și totuși așa era.

— Nimic nu-ți spune că nu se mai gîndea la el, spuse Jean-Loup. Lumea s-a mai schimbat de pe vremea cînd aveai douăzeci de ani, șefule mare, potrivește-ți ceasul la ora exactă.

Se făcuse orele 5 cînd trîntiră portierele mașinii, dinaintea unui indicator de staționare interzisă, sub ferestrele imobilului unde locuia Eliane Darrès. La capătul străzii înguste și liniștite se zărea un colț din Palatul Chaillot, galben-deschis, agățat de cer.

Casa era elegantă, scara liniștită, ascensorul funcționa.

— Tot e un noroc, spuse Grazzi.

Se simțea obosit, o oboseală care-i venea de la cap. Nu izbutea să intre în pielea bietei fete, n-o înțelegea, renunța chiar să încerce. Să interoghezi oameni, să iei note, să fii o furnică ce se întoarce seara în mijlocul alor săi, atîta tot. Dacă afa-

cerea lîncezea, alte furnici se vor pune pe lucru. În cele din urmă se va dezgropa ceva, se va deschide o portiță.

În timp ce ascensorul urca, rapid, fără zgomot, îl privea pe Gabert, care nu se uita la el, care se gîndea probabil la altceva, la vreo femeie, indiferent la ce, care în fond își bătea joc de povestea asta. Grazzi îi invidia aerul posac, chipul liniștit. Jean-Loup nu va fi niciodată o furnică, nu dorea să dezgroape ceva, nu urmărea nici avansare, nici considerație din partea superiorilor. Intrase în poliție cu trei sau patru ani mai înainte pentru că, spunea el, tatăl său avea mania administrației, era un maniac încăpățînat, și că, ascultîndu-l, își cîștigase liniștea. Tatăl lui era ceva într-un minister, poate la Interne, și dacă așa era într-adevăr, însemna că-și împingea fiul pe sub mînă.

Deschizînd ușa ascensorului, la etajul trei, Gabert spuse că spera să se isprăvească repede treaba. Avea o întîlnire pe Champs-Elysées la orele 8 și, dacă trebuiau să mai treacă și pe la Cabourg, nu mai ajungea niciodată.

În fața ușii cu două batante, după ce sună, își descheie atent nasturii pardesiului bej, netezindu-și părul cu podul palmei.

— Cum arată ?

— Cine ?

— Femeia cu care te întîlnești deseară, spuse Grazzi.

Jean-Loup făcu eh, la fel de aiurită ca toate celelalte, și ușa se deschise.

Eliane Darrès purta o rochie de casă roz, papuci roz cu blană albă. Grazzi nu avea impresia că o știe, fiindcă numele ei nu-i era cunoscut, dar o recunoscu pe dată pentru că o văzuse în vreo zece filme, deținînd roluri mici, veșnic asemănătoare și care de cele mai multe ori fuseseră probabil mute, deoarece vocea ei îl uimi.

O voce pe registrul de sus, manierată, plăcut glumeață, vocea unei femei care nu prea are de făcut mare lucru de dimineață pînă seara, nu are slujnică să-i deschidă ușa, dar care se crede obligată să spună că are o întîlnire peste zece minute și că, în zilele noastre, nu mai poți ține slujnica acasă.

Îi conduse printr-un vestibul zugrăvit în roz, spre o cameră roz, în care lămpile, așezate pe niște măsuțe joase, erau

aprinse. Avea părul lung, decolorat, pe care şi-l răsucea într-un coc mare pe ceafă şi, cînd se întoarse să-i poftească pe fotolii, obrazul ei îngust, cu ochi mari şi întunecaţi, era al unei femei de patruzeci şi cinci de ani, cu pielea distrusă de farduri, care arăta bătrînă fiindcă voia să pară tînără.

Cuşeta 222

Intrînd în salon, Eliane Darrès era cît pe ce să-şi piardă un papuc şi nu avu timpul necesar să mascheze fotoliul stricat, cel care scîrţîia pentru că i se dezlipise un picior.

Inspectorul, care se numea Gracio sau Gracino, se instală tocmai în acel fotoliu şi îşi descheie pardesiul. Tovarăşul lui, mai tînăr, cu privirea nepăsătoare, se aşeză pe canapea şi îşi scoase liniştit din buzunar jucăria cu plăcuţe.

O dată cu primele scîrţîituri ale fotoliului, auzi şi sunetele metalice ale jucăriei. Desigur că inspectorul tînăr şi blond nu-i aruncase nici măcar o privire.

Cunoştea genul acesta de îndrăciţi, care intră pretutindeni ca la ei acasă, se aşază picior peste picior, acceptă un pahar fără să spună mulţumesc. În general rămîn studenţi ani de-a rîndul, studenţi în ceva, în drept sau limbi orientale. Sînt calmi, frumuşei, nepoliticoşi, taciturni, plac femeilor fără măcar să le privească, fac dragoste o dată, destul ca să-ţi pierzi capul, apoi invocă pretextul oboselii pricinuite de cursuri, îţi îndrugă : doar nu asta contează, totul va fi altfel după terminarea examenelor, şi cîteodată te sărută, foarte în grabă, cu buze indiferente şi umede, cum fac copiii, sau îţi pun degetul arătător pe genunchi, cînd te întorci de la coafor, îţi spun ceva drăguţ, şi-atîta tot, te scot din minţi.

Cel de acum era inspector, nu avea înfăţişare de inspector, şedea cu privirea plecată asupra jocului său, şi viteza cu care schimba cifrele din locul lor era agasantă şi fascinantă, ca un ecran de televiziune pe care n-ai vrea să-l priveşti.

— Nu vă vom reţine prea multă vreme, spuse cel care se numea Gracio sau Gracino. Am izbutit să interogăm alţi trei călători din compartimentul dumneavoastră. Din nefericire, deşi lucrul e de înţeles, mărturiile lor nu concordă întru totul. Într-un tren de noapte oamenii se gîndesc mai cu seamă să doarmă şi fiecare remarcă alte amănunte.

Ea spuse că e adevărat. Se aşeză în faţa lui pe fotoliul cel bun, cu picioarele încrucişate şi într-o parte, potrivindu-şi cu grijă rochia de casă peste genunchi.

— Văd că purtaţi o verighetă, spuse inspectorul cel înalt, cu faţa osoasă. Sînteţi căsătorită ?

— Am fost. Mi-am pierdut soţul cu mulţi ani în urmă.

El scoase un carneţel roşu din buzunarul pardesiului, îl deschise la pagina unde se afla creionul, începu să ia note, ca în filme. O rugă să nu considere drept o indiscreţie faptul că-i va pune cîteva întrebări personale, ca să afle cine era ea.

Scrise că era actriţă, văduvă de opt ani, numele ei adevărat era Darteridès, avea patruzeci şi şapte de ani, petrecuse de curînd o săptămînă la Aix-en-Provence, unde turnase un film.

Speră o clipă că n-o va întreba dacă se întorsese la Paris de îndată ce îşi terminase treburile, dar el se gîndi la acest lucru. Ştia că va fi uşor să i se verifice declaraţiile la Serviciul de producţie şi fu nevoită să admită că n-au avut nevoie de ea decît trei după-amieze. Rămăsese apoi cîteva zile la Marsilia, crezînd că va găsi ceva de lucru în alt film. Adăugă că era un obicei frecvent al actorilor, chiar şi al celor cu vază, de a încerca să facă două lucruri dintr-o lovitură cînd turnează exterioarele.

Se făcu o mică tăcere, apoi inspectorul cel înalt şi slab spuse fără convingere că înţelege.

— Aţi reţinut cuşeta 222, joi 3 octombrie, nu-i aşa ?

— Era cuşeta de jos, la dreapta, cum intrai în compartiment. Cînd m-am suit în tren, în compartiment se mai aflau încă doi călători.

Marsilia. Străzile din Marsilia, la orele 10 seara. Barul mic de pe Bulevardul Atena, în josul scărilor mari ale gării

Saint-Charles, unde luase un ceai și niște prăjituri. Luminile și zgomotele de pe cheiuri. Greutatea valizei.

Cînd intrase în compartiment, aproape în același timp cu omul în haină de piele, celălalt își rînduia bagajele și se urcase încălțat pe cușeta de jos. Nu îndrăznise să-i atragă atenția, nu îndrăznea niciodată. De altfel, o ajutase apoi să-și urce propria valiză.

Era plictisită că se aflau și bărbați în compartiment. Socotise chiar cît o va costa suplimentul pentru o cușetă de clasa întîia. Sperase de asemenea că vor mai fi și alte femei. Dar deocamdată nu venea nimeni. Își amintea cum se așezase de-a latul pe cușeta ei, aplecată înainte, căci era prea puțin loc deasupra capului, prefăcîndu-se a căuta ceva în poșetă, așteptînd plecarea trenului, golirea culoarelor, sfîrșitul comediei celor care își luau rămas bun.

— Victima a intrat deci în compartiment după dumneavoastră ?

— Vreau să spun, o femeie, despre care cred că ar fi victima, s-a urcat exact înaintea plecării trenului. O altă femeie, o fată tînără, s-a urcat în timpul nopții, la Avignon.

În ajun, la *André*, după ce primise telefonul din partea poliției, se întorsese la masa unde prietenii ei ajunseseră la desert. Nu le venea să-și creadă urechilor, unul alergase pînă în strada François I să caute ziarul *France Soir*. Erau în total șapte sau opt, printre care o începătoare femeie fatală, cu ochi de culoare deschisă, care înregistrase în aceeași după-amiază comentariul unui scurt metraj despre Madagascar. Se aplecaseră cu toții deasupra ziarului întins de-a curmezișul mesei. Cei de la mesele vecine trăgeau cu urechea.

— Victima era o femeie brunetă, îmbrăcată într-un taior de culoare închisă, spuse inspectorul Gracio sau Gracino.

— Deci, ea era. I-am văzut fotografia aseară și mi-o amintesc foarte bine. E chiar oribil cît de limpede o văd în fața ochilor. Toată noaptea n-am făcut decît să mă gîndesc la ea.

— Ați întîlnit-o cumva înainte de-a o vedea în tren ? Numele ei este Georgette Thomas.

— Nu, niciodată.

— Sînteți sigură ?

— Absolut sigură. Ocupa cușeta de deasupra mea.
— Ați vorbit cu ea ?
— Da. În sfîrșit, știți, genul acela de conversații care se înfiripă în tren. Mi-a spus că locuiește la Paris, că se ocupă cu vînzarea de parfumuri, mi se pare. A recunoscut parfumul pe care-l întrebuințez și am stat de vorbă cîteva minute.
— Asta la plecarea trenului ?
— Nu, mai tîrziu.
— Încercați să ne povestiți cum s-a desfășurat călătoria dumneavoastră, cît mai precis posibil, începînd din clipa cînd ați intrat în compartiment.

Făcu da din cap, îl privi pe celălalt inspector, blondul, cel care nu-și ridicase privirea. Se întreba dacă n-ar fi trebuit să le ofere o cafea, un pahar de porto, sau dacă, dimpotrivă, le era interzis să accepte asemenea invitații în timpul serviciului.

— Cînd am intrat eu, în compartiment mai erau încă doi bărbați. Unul ocupa cușeta de sus, în dreapta intrării. Părea să fie un funcționar, din pricina mutrei lui serioase, ușor triste. În sfîrșit, nu știu nici eu de ce spun asta. Am avut impresia că e funcționar. Poate din cauza costumului pe care-l purta, vechi, ponosit... Habar n-am.

Se împotmolea, ca de obicei. Nu-și lua privirile de la pardesiul albastru-închis al inspectorului așezat în fața ei, un pardesiu prea strîmt, ros pe la mîneci. Și el era un fel de funcționar. Nu mai scria în carnețel. O privea cum se fîstîcește. Știa totuși ce-ar fi trebuit să spună. Nu dormise toată noaptea, iar toată dimineața, în bucătărie, se gîndise la călătoria aceea, își pregătise frazele cu care avea s-o descrie.

— Găsesc că un lucru este important, spuse ea deodată. Omul acesta s-a certat cu victima.

Pocniturile metalice încetară. Ea își întoarse iarăși privirile. Întîlni ochii indiferenți ai tînărului blond, în timp ce acesta întreba :

— Cine ? Funcționarul ?
— Se numește Cabourg, spuse inspectorul cu fața osoasă. Ce înțelegeți dumneavoastră prin „ceartă“ ? O cunoștea pe victimă ?

Spuse nu, nu avea această impresie.

— Nu mai ştiu precis cînd, eu citeam o revistă ilustrată, ea a vrut să-şi coboare valiza ca să ia ceva dinăuntru. Bărbatul cu înfăţişare de funcţionar, acest Cabourg, a ajutat-o. Apoi au stat o clipă de vorbă pe culoar, ca două persoane care abia au făcut cunoştinţă. Nu cred că se cunoşteau de mai înainte, fiindcă le-am auzit începutul conversaţiei. Nu ştiu cum să vă explic.

— Înţeleg, spuse inspectorul Gracio sau Gracino. Abia după aceea s-au certat ? De ce ?

Îi înfruntă privirea cîteva clipe. Avea nişte ochi limpezi, atenţi, un chip palid şi frămîntat. Spuse că nu era greu de ghicit. Asemenea lucruri se întîmplă probabil adesea în trenuri.

Simţea că şi tînărul blond are privirea aţintită asupra ei, o privire care era poate plictisită, apăsătoare, poate uşor ironică. Desigur că ghicise despre ce era vorba şi se gîndea că-i făcuse chiar plăcere să asiste la această scenă, că fusese geloasă, că o invidiase pe tînăra brunetă căreia i se făcea curte pe culoarele trenurilor, şi alte idioţii.

— După ce a vorbit o clipă cu dînsa, pe culoar, probabil că bărbatul a devenit îndrăzneţ, i-a spus vreo vorbă, a făcut vreun gest deplasat... Asta am înţeles eu. Încă din compartiment o privea cu nişte ochi ciudaţi... În sfîrşit, femeile înţeleg lucrurile acestea. Între ei a avut loc o dispută. Ea vorbea, vorbea tare. Uşa compartimentului era închisă, n-am auzit cuvintele, dar oricine îşi putea da seama ce se petrece, după sunetul glasului ei. O clipă după aceea ea a intrat, singură, în compartiment şi s-a culcat. El a intrat mult mai tîrziu.

— Cam cît era ceasul, cu aproximaţie ?

— Nu ştiu. Cînd m-am dus să mă schimb, la toaletă, să mă pregătesc de culcare, m-am uitat la ceas : era 11,30. Probabil că cearta a avut loc o oră mai tîrziu.

— Vă aduceţi aminte dacă s-a petrecut înainte sau după controlul biletelor ?

— După, sînt sigură de asta. În compartiment mai era o călătoare în acel moment. Cea care se urcase la Avignon. O fată blondă, destul de frumuşică, îmbrăcată într-o rochie de culoare deschisă şi un pardesiu albastru. Probabil că citea, deoarece doar lumina de la capul ei era aprinsă cînd contro-

lorii au deschis uşa şi ne-au cerut biletele. Ştiţi, la capul fiecărei cuşete există nişte beculeţe electrice.

— Deci era după miezul nopţii ?

— Cu siguranţă.

— Ce s-a întîmplat după aceea ?

— Nimic, ea s-a culcat. Mai tîrziu am auzit cum bărbatul a intrat în compartiment şi s-a urcat să se culce pe cuşeta lui. Celălalt bărbat, care era pe cuşeta de jos, în stînga, stinsese şi el lumina de multă vreme. Apoi am adormit.

— Nu vă mai amintiţi nimic în legătură cu această ceartă?

— Nu, cred că v-am spus tot ce ştiam.

— Aveţi impresia că acest Cabourg îi purta pică ?

Îşi aminti cum arăta bărbatul în costumul ponosit, de dimineaţă, la sosire, privirea piezişă, obrazul crispat, vocea aceea supusă cu care i-a vorbit în pragul compartimentului, cerîndu-i scuze că o deranjează. Pocniturile metalice reîncepură. Spuse că nu avea această impresie.

— La sosire el a părăsit de îndată trenul, fără să-i adreseze nici un cuvînt, fără s-o privească. Se simţea că-i era ruşine, mai ales în faţa celorlalţi, şi că voia să scape de noi cît mai repede.

— Şi ea ?

— Era cu totul altceva. Nu era nici grăbită, nici nu-i era ruşine. Nu se mai gîndea la incident, sau voia să lase impresia că nu se mai gîndeşte. A stat de vorbă cu mine şi cu tînăra din Avignon. Bărbatul cu haină de piele a coborît la rîndul său, spunînd la revedere. Asta şi cu bună seara dată în ajun, la intrarea în compartiment, cred că sînt singurele cuvinte pe care le-a rostit în tot timpul călătoriei.

— Cabourg a coborît deci primul. Apoi celălalt bărbat care se numeşte Rivolani. Aşa este, da ?

Eliane Darrès făcu nu din cap, spuse că acest Cabourg nu coborîse primul, ci după băiatul din cuşeta de sus. Blondul încetă brusc pocniturile jocului său, inspectorul osos se lovi de trei ori cu vîrful creionului peste buze.

— Un băiat ? spuse Gracio sau Gracino. De ce un băiat ? Despre care cuşetă vorbiţi ?

— Cea de sus, din stînga. În sfîrşit, băiatul...

— Care băiat ?

Nu mai înțelegea nimic, îi privea pe amîndoi pe rînd. Ochii blondului nu aveau nici o expresie, cei ai inspectorului cu chipul palid erau plini de neîncredere.

Cel de-al doilea o lămuri că fusese găsit ocupantul cușetei de sus. În realitate era vorba despre o femeie, care se numea Garaudy. În timp ce-i vorbea, o privea drept în față, cu o expresie de atenție plictisită, aproape de decepție: se gîndea că ea se înșelase, poate, în tot ce le spusese pînă acum, că vor fi nevoiți să nu dea mare crezare mărturiei sale. O actriță fără lucru, îmbătrînită, puțin megalomană, puțin limbută.

— Cum arăta băiatul acela ? o întrebă el.

— Destul de înalt și slab. Ca să vă spun adevărat, nu l-am văzut prea bine...

Auzi suspinul scurt, insolent, al micului inspector în pardesiu bej, văzu clipirea ochilor și figura dezamăgită a tovarășului său. Îl privi pe acesta din urmă, pentru că n-ar fi putut suporta privirea celuilalt fără să se simtă pierdută.

— Ascultați-mă, domnule Gracino, am impresia că nu-mi dați crezare, însă eu știu...

— Grazziano, spuse inspectorul.

— Iertați-mă — Grazziano. Dacă spun că nu l-am văzut, e pentru că a intrat în compartiment foarte tîrziu, cînd toate luminile erau stinse. Nici măcar nu și-a aprins becul înainte de a se culca.

— Ne-ați spus că dormeați.

Acum vorbea micul blond. Se întoarse spre el, dar nu o mai privea, își reluase jocul, pe care ea îl detesta; avea o gură frumoasă de copil șăgalnic, pe care ea l-ar fi bătut, pe care ar fi vrut să-l bată, pe care l-ar fi recunoscut de îndată după ce l-ar fi sărutat pe gura lui frumoasă și indiferentă, pentru că-i cunoștea prea bine pe acești îndrăciți, îi cunoștea prea bine, aveau cu toții același gust.

— Dormeam, spuse ea fără să-și poată stăpîni tremurul glasului. Probabil că a călcat strîmb pe întuneric, cu atît mai mult cu cît nu era prea mult loc liber, cu toate lucrurile acelea așezate în mijloc. Asta m-a trezit din somn.

Se gîndea: știu ce spun, știu ce știu, băiatul aproape a căzut peste mine, în trecere, îi recunosc dintr-o mie, îi recu-

nosc și pe întuneric, au o gură frumoasă și umedă, indiferentă ca gura unui copil, sînt încă aproape niște copii, sînt delicioși și răi, îi recunosc, îi detest.

— Era o femeie, spuse Gracio (ba nu, Grazziano, o să-mi spună că mă înșel, că sînt o nebună). V-ați înșelat, atîta tot.

Făcu nu din cap, știind cu ce cuvinte ar fi trebuit să răspundă, gîndindu-se : nu mă înșel, nu l-am văzut, dar știu, era exact ca toți ceilalți, ca tînărul dumitale tovarăș care n-are înfățișare de inspector, ca micuțul student de la cafeneaua din fața cinematografului Danton, de acum un an, ca acei actori care sînt așezați în fața unui aparat de filmat pentru prima dată și cărora încă puțin le pasă dacă îi întorc spatele. Calmi, cu un nu știu ce care te înnebunește, nepăsători că au pielea atît de fragedă, că sînt atît de tineri, că intră într-un compartiment de tren sculînd toată lumea din somn, pipăind pe toată lumea, fără să spună iertați-mă, uite-așa. Nu spusese iertați-mă, spusese drace, ce-am pățit, se prăvălise aproape cu totul peste ea, părea să fie înalt, și slab, și stîngaci cu trupul lui, așa cum sînt toți, și se urcase peste cușetele din cealaltă parte. Rîsese cînd o deranjase pe fata din Avignon, rîsese și fata, uite-așa, pe întuneric, la orele unu sau două dinspre ziuă.

— I-am auzit glasul. După ce s-a culcat, a stat multă vreme de vorbă cu fata din cușeta de dedesubt. Pot să vă asigur că era un băiat, un băiat foarte tînăr. Nu știu cum să vă explic, dar știu bine...

Cel care se numea Grazziano se ridică, închise carnețelul cu cotorul prins într-o spirală, lăsînd creionul între pagini. La ce-i folosea carnetul ? Nu făcea aproape nici o însemnare. În picioare, dinaintea ei, îi părea încă și mai înalt, și mai osos, o carcasă imensă într-un pardesiu tocit pe la mîneci, cu un chip de paiață, palid și frămîntat.

— Un alt martor, Cabourg, despre care tocmai vorbeam, a auzit-o pe această femeie sporovăind cu fata din cușeta de dedesubt. Probabil că v-ați înșelat în ceea ce privește vocea ei.

Timbrul glasului său era monoton și plictisit, nu atît ca să o convingă, cît mai mult să isprăvească discuția și să poată trece la altceva.

— În orice caz, noi am găsit-o.

Făcu iarăşi nu din cap, privindu-l pe tînărul blond care nu se uita la ea, spuse poate, nu ştiu, totuşi asta a fost impresia mea. În acelaşi timp se gîndea : nu mă înşel, nu se poate să mă înşel, o femeie nu spune „drace" cînd cade peste tine şi te trezeşte, ar trebui să încerc să le explic.

Ar fi trebuit să le explice însă atîtea lucruri, încît se mulţumi să dea înainte din cap, cu încăpăţînare, cu privirea ridicată înspre inspectorul cu pomeţii obrazului ieşiţi în afară. Revedea în gînd, pe culoarul plin de călători, la plecare, un băiat de vreo cincisprezece ani, blond, trist, care şedea în preajma compartimentului şi care-i făcuse loc să treacă. Desigur că nu era acelaşi, dar băiatul blond, cu ochii foarte negri, cu un costum de gata din tweed cenuşiu, rămînea legat în mintea ei de incidentul din timpul nopţii, de vocea care şuşotea pe cuşeta de sus, care spunea nişte lucruri de care doar fata din Avignon rîdea, cu un rîs scurt şi înăbuşit, iritant ca jocul inspectorului în pardesiu bej.

— Cînd v-aţi trezit, dimineaţa, ocupanta cuşetei de sus nu mai era în compartiment ?

Spuse nu, în timp ce dădea mereu din cap, spunîndu-şi nu, nu mă înşel, nu înţeleg ce se întîmplă, aş putea să vă explic, dar asta ar însemna să vă vorbesc despre un băiat care îşi punea degetul arătător pe genunchiul meu cînd mă întorceam de la coafor, care m-a îmbrăţişat de prima dată cînd ne-am întîlnit într-o cafenea din faţa cinematografului Danton, să vă vorbesc despre lucruri care m-au durut şi despre care veţi spune că sînt urîte, şi nu pot.

— N-am văzut-o. M-am dus la toaletă, să mă îmbrac, în jurul orei 6 sau 7, nu mai ştiu bine. În orice caz, cînd m-am înapoiat, ea nu mai era în compartiment. Femeia care a fost sugrumată mai era pe cuşeta ei, mi-a zîmbit cînd m-am aplecat să-mi aşez pijamaua şi rochia de casă în valiză. Fata din Avignon tocmai îşi îmbrăca rochia, pe care probabil că şi-o scosese pe întuneric. Îmi amintesc bine, fiindcă am glumit puţin. Era foarte complicat să-şi tragă rochia pe sub pled, stînd culcată pe spate. În cele din urmă s-a ridicat puţin, spunînd ce să fac, în definitiv bărbaţii mai dorm încă.

Bărbatul cu haina de piele sforăia chiar puternic, obrazul lui părea îndurerat, istovit. Văzuse după mîinile lui că trebuie să fie sau docher, sau mecanic, cam aşa ceva. Valiza lui, aşezată la picioare pe cuşetă, era din carton presat, roasă pe la colţuri, de culoare albastră, spălăcită. Cabourg nu se mişca, iar ea se gîndise : probabil că o priveşte pe sub gene pe micuţa fată cu umerii goi care se îmbracă şi poate că ea îşi dă seama, vicioasa. Lucruri urîte, găunoase ca tot ce este urît. Bietul om se gîndea desigur la cu totul altceva, îşi dăduse seama de acest lucru cînd coborîse, cu chipul răvăşit, cu acea smerenie sfîşietoare în privire.

— V-a aşteptat cineva la gară ?

— Nu. De ce ?

— Nimic. Aşa.

Era imens. Îşi vîra carnetul roşu în buzunarul pardesiului. Adăugă prosteşte, continuînd să-l privească :

— Dacă îmi permiteţi să vă spun impresia mea, nici unul dintre cei pe care i-am întîlnit în compartiment n-a avut cunoştinţă de lucrul acela oribil, o spun din instinct.

Inspectorul cel înalt dădu din cap, probabil puţin jenat, spuse mulţumesc şi îl privi pe micuţul blond care se ridica, cu gîndul aiurea, potrivindu-şi fularul ecosez sub reverele pardesiului.

Îi petrecu pînă în vestibul, mergînd în urma lor.

— Puteţi trece mîine pe la noi în Quai des Orfèvres ? întrebă cel care purta un nume terminat în O, pe care ea l-ar stîlci iarăşi dacă l-ar rosti.

Îi dădu întîlnire la orele 10, în biroul 303, la etajul trei. Îi spuse că, poate, pînă atunci, îşi va aminti şi alte detalii, el însuşi se va gîndi la ceea ce îi spusese ea, urma să facă o depoziţie şi cam atît. Închise uşa, se rezemă de ea, jignită, furioasă pe ea însăşi, în sfîrşit, bine că plecaseră.

Trei minute mai tîrziu, cineva sună din nou la uşa ei. Se întorsese în salon, nu avusese curajul să se aşeze pe acelaşi fotoliu, pentru că asta i-ar fi zgîndărit decepţia, se lungise pe canapea, acoperindu-şi ochii cu un braţ. Se ridicase ghicind că trebuie să fie inspectorul cel tînăr, nu ştia de ce, dar află pe dată, cînd dădu cu mîna de jucăria lui uitată pe canapea.

O placă metalică, trei duzini de numere deasupra, negre pe fond roşu, mici pătrăţele care se mutau din loc pentru a fi puse în ordine, o jucărie.

Fu iarăşi cît pe ce să piardă un papuc intrînd în vestibul, se privi în oglinda de lîngă uşă înainte de a deschide. De aproape, în oglinda convexă, chipul ei semăna cu cel al unei supraveghetoare pe care o avusese la pension, acum douăzeci şi cinci de ani, un chip ridicol, cu ochi mari, negri, o frunte înaltă fără păr, un nas ce nu se mai sfîrşea. Întrucîtva, îşi spuse, parcă ar fi chipul lui Cabourg.

Inspectorul blond, cu pardesiul bej, fularul bine înnodat, avea un zîmbet frumos şi impertinent, cum au toţi cînd au nevoie de tine. Spuse că uitase ceva şi intră cu un gest autoritar.

Închise uşa şi îl urmă în salon. El merse drept spre canapea, îşi căută jucăria, aplecîndu-şi spinarea.

— E la mine.

Îi arătă placa metalică, fără să deschidă palma. Cum tot nu i-o dădea, el veni spre ea, care stătea cu braţul îndoit peste piept. O privi liniştit, cu acea falsă inocenţă pe care o au toţi, şi spuse iertaţi-mă, am uitat-o. El întinse mîna şi ea îşi spuse : nu trebuie să-l împiedic să o ia înapoi, e un inspector de poliţie, eşti nebună. Îşi desfăcu braţul, cu un zîmbet prostesc, pe care îl ştia prostesc, apoi, brusc, îi dădu înapoi jucăria. Îi simţi mîna, care era caldă, iar el continua s-o privească, cu aceeaşi privire indiferentă, fără urmă de zîmbet.

— Mai e şi o întrebare pe care am uitat să v-o punem.

Ea se dădu puţin îndărăt, căci el, vîrîndu-şi plăcuţa în buzunar, se afla foarte aproape ; nu era de loc mai înalt decît ea.

— Cînd aţi părăsit compartimentul, victima tocmai se pregătea să iasă ?

— Nu ştiu. Presupun că da. Le-am spus la revedere amîndurora, şi ei, şi fetei din Avignon. Cred că se pregăteau să coboare din tren.

— Era multă lume pe culoar ?

Avea o voce ascuţită, mai puţin frumoasă decît a celuilalt inspector, care îl aştepta probabil jos, într-o maşină.

— Era lume, da. Dar n-am coborît printre primii, detest să fiu îmbrîncită.

— Coborînd din tren, n-aţi remarcat nimic ce poate fi legat de crimă ?

— Nu, nu cred.

Spuse că se va mai gîndi, că nu dăduse prea mare atenţie. Nu putea prevedea, bineînţeles, că o femeie va fi strangulată în compartimentul pe care îl părăsea şi că un inspector tînăr va veni să îi ceară socoteală.

El zîmbi, spuse evident, trecu prin faţa ei îndreptîndu-se spre vestibul. În faţa oglinzii agăţate pe perete, lîngă uşă, se opri, se privi şi spuse ce caraghioase chestii, îţi fac un cap îngrozitor.

Îşi aşeză palma deschisă peste buzunarul în care vîrîse jucăria. Spuse că uita întotdeauna totul, pretutindeni. O întrebă dacă ea îi seamănă.

— Nu, nu cred.

El dădu din cap, spuse aşa, pe mîine, poate, dacă voi fi acolo cînd veţi veni.

— N-am impresia că v-am fost prea utilă, adineauri.

El spuse ba da, ba da. Deschise singur uşa.

— Toată povestea aceea, cu Cabourg, este totuşi un lucru nou. Acum ne ducem la el, vom vedea dacă încearcă să ne ascundă ceva.

— Îl bănuiţi ?

— Cine ? spuse el. Eu ? Eu nu bănuiesc pe nimeni. Ca să vă spun drept, sînt un foarte prost poliţist, detest să-i bănuiesc pe oameni. Prefer să-i condamn în bloc. Nu există nevinovaţi. Dumneavoastră credeţi în nevinovăţie ?

Rîse, ca o proastă, ştiindu-se proastă în faţa acestui băiat care spunea fleacuri, care nu avea înfăţişare de inspector, care îşi bătea joc de ea.

— Credeţi că este un lucru nevinovat, spuse el, să ajuţi o persoană să-şi coboare valiza, cînd ai de gînd să pipăi apoi această persoană, pe culoar ?

Făcu nu din cap, cu acea mutră îmbufnată pe care o cunoştea prea bine, şi spuse de fapt, de ce-o fi vrut ea să-i dea jos valiza ?

— Ce voia să scoată de acolo ?

Încercă să-şi amintească, revăzu tînăra femeie brunetă, fusta ei care se ridicase atunci cînd îşi pusese piciorul pe cuşetă, privirea acelui Cabourg.

— Cred că nişte aspirină, sau ceva pilule pentru călătorie. Mă gîndesc că totuşi era aspirină.

El spuse da, n-are nici o importanţă, dar oricum, nimeni nu este perfect nevinovat, sau atunci trebuie să fie cineva foarte tînăr, după aceea toţi se ticăloşesc.

Ea stătea în picioare în ancadramentul uşii, cu braţele atîrnînde, ca o proastă. El o lăsă acolo, ridicînd puţin mîna, foarte repede, pentru a spune la revedere, şi ei nici nu-i trecu prin gînd să intre în casă, să închidă uşa înainte ca el să fi plecat. Îl privi cum dispare pe scară, cu nişte ochi care semănau probabil cu cei ai unei slujnicuţe pe care o goneşti dintr-un bal, o toantă.

Seara mîncă pe masa din bucătărie, cu o carte deschisă dinainte, pe care-o ţinea cu o mînă, proptită de-o sticlă cu apă minerală, citind aceeaşi pagină de zece ori, fără să poată alunga imaginea sugrumatei din tren.

Părul foarte negru, ochii foarte albaştri, suplă şi înaltă în taiorul ei bine croit. Un zîmbet care îi apărea brusc, uimitor, insistent, studiat. Georgette Thomas zîmbea adesea, zîmbise mult în timpul călătoriei. Intrase, cu valiza care o încurca, zîmbise, vă rog să mă iertaţi. Refuzase o bomboană ce i se oferise : zîmbise, sînteţi prea drăguţă. Oferise ea însăşi o ţigară lui Cabourg : zîmbise, vă rog să luaţi. Şi dimineaţa, aplecîndu-se peste cuşetă, femeia de patruzeci şi şapte de ani, care dormise prost, căruia îi fusese frig, care nu putea suporta ideea să înceapă din nou să mănînce singură pe masa din bucătărie, dinaintea unei cărţi pe care o va ţine proptită de o sticlă cu apă minerală, întîlnise din nou acel zîmbet direct, neaşteptat, şi care acum spunea bună dimineaţa, iată că am sosit.

Biata fată nu ştia că i-e dat să moară, nici nu-i trecea prin minte că ajunsese la capătul vieţii. Ar fi trebuit să spună asta, adineauri, celor doi inspectori.

În ziarul pe care îl citiseră cu toţii, seara trecută, scria că nu era vorba de-o răfuială, nici de-un furt. Oare la ce se

gîndise în tot timpul acela cît celălalt o ucidea ? De fapt, la ce se gîndeşte omul cînd este ucis ?

Eliane Darrès îşi spălă vasele, o farfurie, tacîmurile, un pahar, tigaia în care prăjise ouăle. Rămase multă vreme în vestibul, în picioare, între odaia ei şi uşa apartamentului, între perspectiva de a dormi şi orice altceva, decît să rămînă singură.

Îşi spuse : mai am vreme să mă duc la un cinema din cartier. Se ducea la cinema aproape în fiecare seară şi pretindea de faţă cu alţii că o făcea din interes profesional, că de fapt detesta lucrul acesta, că era nevoită să realizeze adevărate minuni pînă să găsească două ceasuri libere. Uneori revedea aceleaşi filme, pentru că nu ţinea minte titlurile şi pentru că fotografiile de la intrarea cinematografelor sînt înşelătoare. De altfel, lucrul nu avea nici o importanţă. Putea fi orice. Îşi cumpăra bomboane cu mentă în pauză. Putea fi orice.

A doua zi, privindu-se în oglindă, se văzu frumoasă şi odihnită. Afară, deasupra Pieţei Trocadero, surîdea soarele. Îmbrăcîndu-se, vedea pe fereastră un cer senin, lua hotărîri senine.

Fusese ucisă o femeie pe care n-o cunoştea, era un lucru trist, şi-atît. Trebuie să ia lucrurile aşa cum sînt. Va spune ce avea de spus, nu se va mai preocupa de impresia pe care o va face asupra lor.

Mai întîi, nu se înşela, nu putea să se înşele în privinţa băiatului de pe cuşeta de sus. Era treaba lor să afle ce înseamnă asta, însă vocea pe care o auzise, prezenţa pe care o ghicise pe întuneric erau ale unui băiat, nu ale unei femei. Dacă nu voiau s-o creadă, cu atît mai rău pentru ei.

Pe urmă, va încerca să le explice că Georgette Thomas nu avea nici un motiv să fie neliniştită, sau cel puţin habar n-avea că va fi ucisă. S-ar fi putut foarte bine să fie sugrumată fata din Avignon, ar fi fost un lucru la fel de neaşteptat, la fel de necrezut. Va încerca să le explice ce înseamnă un zîmbet, era important.

Poate va încerca de asemenea să le explice o privire, cea a lui Cabourg, cînd tînăra brunetă îşi aşezase piciorul pe cuşeta de jos, să-şi ia valiza, şi mişcarea aceasta îi ridicase puţin fusta.

Dacă inspectorul blond va fi de față, va auzi din nou un suspin scurt, insolent, avînd aerul că spune : îmi dau seama ce fel de femeie ești, văd eu ce soi de putorișcă zace-n tine. Va considera că vede răul pretutindeni, pentru că se gîndește neîncetat la asta.

Ce prostie spusese el ? Că toți sînt vinovați.

Neajunsul de care suferea era gîndul permanent că i se va reproșa ceva. Știa bine ce anume, și că de altfel era fals. Femeia care se agață de tinerețe oferindu-și distracții. Mizeria asta care se cheamă păcat. Nesătula dintre două vîrste. Demonul poftelor tîrzii. Se măritase la douăzeci de ani cu un bărbat pe care nu l-a înșelat niciodată, care fusese mereu bolnav, a cărui lipsă abia dacă i-o simțea acum, cînd din el nu mai rămăsese decît o imagine într-o ramă așezată pe scrinul din odaia ei.

Privi fotografia deschizînd scrinul de unde își scoase mănușile și poșeta. Fusese intoxicat cu gaze în 1914. Era blînd, drăguț, era singura ființă care nu-i provoca dorința de a se ascunde și, spre sfîrșitul vieții, se chinuise atît de tare încît i-a privit moartea cu ușurare.

Păcatul. Avusese doi amanți, unul înainte de căsătorie, la optsprezece ani, în timpul vacanței cînd se pregătea să cadă pentru a doua oară la bacalaureat, celălalt după, anul trecut, și se mai întreba încă, și pentru primul și pentru celălalt, cum de fusese cu putință.

Nu păstrase nici o amintire de la primul, nu mai știa cum îl chema, nu își mai aducea aminte dacă era frumos sau urît, nimic, doar atît că îi fusese frică să nu vină cineva, și lui desigur, căci nu o dezbrăcase, îi ridicase doar fusta pe marginea unui pat.

Chiar și acum se simțea stînjenită cînd se vorbea în prezența ei despre fete tinere, nu fiindcă și-ar fi făcut reproșuri, ca pentru o greșeală gravă, ci tocmai fiindcă nu mai păstra nici o amintire. Fusese ceva făcut în fugă, chinuit, puțin murdar. Iar prostuța care se lăsase, cu sîngele bătîndu-i în tîmple, pe jumătate afară din pat, era cu totul altcineva.

În vestibul, pregătindu-se să iasă, se văzu în oglinda convexă și se gîndi la o supraveghetoare de la pension, la o pros-

tuță cu fusta dată peste cap, la femeia care, cu aproape douăzeci de ani mai tîrziu, se lăsase îmbrățișată într-o cafenea unde mirosea a cartofi prăjiți și a vin roșu, în fața cinematografului Danton.

Ce ciudat era cînd se gîndea: la interval de douăzeci de ani avusese doi amanți de aceeași vîrstă, ca și cînd ar fi fost unul și același, ca și cînd primul n-ar fi îmbătrînit. Desigur că și el se pregătise pentru niște examene care nu se mai sfîrșeau odată, se dusese pe la cafenele unde jucase biliard, așa cum celălalt juca la ruletă.

Ascensorul se opri între două etaje, fu nevoită să apese pe o mulțime de butoane, să se urce, să coboare, înainte de a porni cu adevărat. Coborînd, ascensorul se opri încă o dată. Își spuse: o fi vreun imbecil sau unul care face glume proaste și deschide vreo ușă, undeva pe sus, pînă la urmă o să strice liftul, mai bine aș striga să vină portarul. Nu-i plăcea portarul, care nu spunea niciodată nici bună ziua, nici bună seara, și care purta veșnic niște haine murdare.

Apăsă pe butonul de la ultimul etaj, al cincilea, se urcă, se opri la al patrulea fără să înțeleagă de ce, mai încercă și alte butoane.

Ce ciudat că se gîndise tocmai la Eric înainte de-a se întîmpla toată povestea asta. Într-o seară, cînd o aștepta pe palier, făcuse tocmai așa: deschisese ușa de la etaj cînd ea urca cu liftul. Încercase atunci toate butoanele și o obligase să urce și să coboare pînă cînd ea începuse să țipe. Așa, din amuzament, pentru că el avea douăzeci de ani, sau nouăsprezece, o gură mică și șăgalnică, cum au toți, pentru că o dezbrăcase, pe îndelete, în patul mare unde dormea singură, pentru că ei te scot din minți și știu bine asta.

Cînd ieșise din cabina liftului plînsese, iar el îi spusese și eu am fost furios că te-am așteptat atîta vreme. Era adevărat că o așteptase. După aceea ea îi dăduse o cheie și uneori, seara, îl găsea adormit pe covor, ca un motănel, cu mîinile sub ceafă, acum liftul s-a stricat de tot, picioarele lui lungi întinse pe covor, gura lui frumoasă și părul negru, trebuie să chem portarul, cuminte și potolit cum sînt copiii cînd dorm.

Eric venise la ea timp de cinci sau șase săptămîni, poate chiar două luni, și după aceea, în anumite zile, nu se putea stăpîni să nu intre în cafeneaua din Piața Danton. Îi datora niște bani, ceea ce însemna un pretext decent de a-l revedea, de a-l căuta, de a spera ceva mai bun, orice altceva decît cinematograful și bomboanele de mentă din pauză, oare la ce se gîndesc oamenii cînd sînt uciși ?

Mai apăsa încă pe butoane cînd o cuprinse certitudinea, mai înainte de a-și ridica privirea, mai înainte ca amintirea pățaniei de anul trecut s-o îndemne să ridice capul, că era pe cale să fie ucisă, gîndindu-se : el se afla deasupra mea, deoarece ascensorul nu are acoperiș, mă pîndea în tot acest timp, își bătea joc de mine, oare la ce se gîndesc oamenii cînd sînt iubiți ?

Își ridică privirea spre etajul de deasupra, foarte aproape, și glonțul porni în același timp, o proiectă ca pe-o marionetă, izbind-o de pereții de lemn ai ascensorului, îi sfărîmă pieptul, pe cînd se gîndea nu e cu putință, nu e adevărat, ceafa și umărul i se loveau de pereții de lemn ai ascensorului, cineva stă, ca Eric, deasupra mea, îi recunosc și pe întuneric, de parcă mi-ar fi dăruit cu toții gurile lor frumoase și umede, șușoteli și rîsete ca două fete de pension cînd se îndepărtează supraveghetoarea, ca băiatul și fata din Avignon pe întuneric, un cal cu burta spintecată într-o fotografie din războiul din 1914, pieptul meu sfărîmat, un deget arătător pe genunchiul meu cînd mă întorceam de la coafor, aceeași proastă mică răsturnată în ascensor, cu, o puștancă, pe întuneric...

Cușeta 221[1]

Ernest-Georges-Jacques Rivolani, camionagiu, născut la 17 octombrie 1915, la Meaux (Seine-et-Marne), cu domiciliul în fundacul Villoux, numărul 3, la Clichy (Seine), fusese ucis de un glonț de revolver „Smith & Wesson", calibru 45, tras în ceafă, de la un pas, în jurul orei 23, cu exact unsprezece zile

înainte de aniversarea lui, pentru care ocazie nevasta îi cumpărase încă de pe acum o pereche de ghete îmblănite.

Stătea întins, cu fața pe ciment, brațul stîng sub burtă, brațul drept îndoit deasupra capului, în costumul lui de duminică, sub ușa de fier, rămasă ridicată, de la boxa unde își lăsa mașina, fără să mai fi avut vreme s-o gareze — un Citroën tip 1952, al cărui motor calase în cele din urmă, în mijlocul curții — lăsînd în urma lui o văduvă să stingă farurile și trei copii dintre care primul își lua diploma de studii.

— E oribil, spuse Mallet.

Probabil că nu dormise toată noaptea, căci fusese chemat, la orele unu dinspre dimineață, și își mișca în fiece clipă bărbia ascuțită și acoperită de barbă, cu privirea fixă, înnebunit de oboseală, în impermeabilul său descheiat. O zi mai înainte, duminică, în timp ce Grazzi și Gabert mergeau de la Rivolani la actriță și de la actriță la Cabourg, străbătuse întreg Parisul, singur, cu carnetul de adrese al victimei în buzunar.

Grazzi, care nu își instalase telefon acasă deoarece costa treizeci și cinci de mii de franci de care avea veșnic nevoie, dormise agitat, de la orele 11 seara pînă la 8,15. Se răsese, plictisit dar bine dispus, simțindu-se proaspăt în cămașa curată. Tarquin nu sosise încă, deoarece, fără îndoială era întors pe dos, și mai întîi voia să treacă pe la Quai des Orfèvres să stea de vorbă cu cineva care să-i dea o acoperire, o fi el un polițist bun, de acord, dar trebuie să te pui la adăpost, pricepi ce vreau să spun.

— E oribil, repetă Mallet, dînd din cap, cu bărbia înnegrită de o barbă țepoasă. Dar asta nu e nimic față de nevastă-sa. La început a țipat, dar acum, că au venit și copiii aici, nu mai scoate nici o vorbă, te privește de parcă i-ai putea da bărbatul înapoi. Cînd deschide gura, vorbește mereu de ghetele acelea îmblănite, mi-a împuiat capul cu ele. I le cumpărase ca dar de ziua lui. Nu se mai gîndește decît la asta, că bărbatului ei îi era frig în camion. Îți jur că este adevărul adevărat.

Grazzi făcea da din cap, privind trupul întins pe jos, spunîndu-și sînt un dobitoc că mi-am luat pe cap o asemenea afacere, de douăzeci de ani de cînd lucrez ar fi trebuit să în-

văț să nu iau în spinare mai mult decît pot duce. Și Tarquin care nu mai vine !

Rivolani căzuse înainte, proiectat ca un manechin de carton de glonțul de calibru mare. Alunecase mai mult de un metru din pricina loviturii, trase direct, de aproape, atît de puternic încît jumătate din țeastă era sfărîmată, iar peretele din fundul boxei era împroșcat cu sînge.

Un jandarm lua măsurătorile. Grazzi își mută privirea, se întoarse lîngă Citroën. Mallet îl urmă, ca atras de un magnet, atît de aproape de el încît Grazzi îi simțea mirosul părului. Avea un păr țepos, ca și barba, pe care îl netezea de două ori pe zi cu o briliantină ieftină.

Existau zece boxe de beton, cu uși de fier care se ridicau și se încuiau cu un lacăt, înșiruite față în față într-o curte pardosită cu ciment, lată de trei metri. Casa lui Rivolani se afla la capătul străzii, făcînd colțul cu un fundac fără trotuar, mărginit de bălării.

Ca în fiecare duminică seara, cînd nu era plecat în cursă, camionagiul se dusese la cinema cu nevasta și cu cel mai mic dintre copii, un băiat de treisprezece ani, care va lipsi astăzi de la școală și care va fi, o vreme, un fel de personaj important pentru micii lui colegi.

— La ce oră s-au întors acasă ?

— La 11-11,15. S-au dus la un cinematrograf din St. Lazare. Rivolani voia să vadă ceva vesel, din cauza poveștii din tren. I-a condus pe ai lui pînă la ușă, apoi s-a întors aici ca să gareze mașina. Soția lui ne-a spus că nu scotea mașina decît duminica, pentru a merge la iarbă verde sau la cinema. După un ceas, văzînd că nu se mai întoarce, femeia a început să se îngrijoreze. Băiatul se culcase. Ea a venit să vadă ce se întîmplă, se gîndea că poate s-o fi spart un cauciuc, sau că avea ceva de reparat. A țipat, a chemat vecinii. Ei l-au anunțat pe comisarul din Clichy.

Grazzi se uita la pernele curate ale mașinii, la tabloul de bord. Desigur că, atunci cînd era liber, Rivolani venea cu băiatul la garaj, curățau împreună mașina, vorbind despre mecanică, tatăl sigur de sine, fiul sigur de tatăl său, exact la fel

cum va face și Grazzi cu Dino, mai tîrziu, cînd vor avea și ei o mașină.

— Nu s-a auzit nimic?

— Nimic, spuse Mallet. Nimic înainte ca femeia să înceapă să țipe. Cel mai cumplit lucru e că ea a trebuit să stingă farurile, și își amintește că ea a stins farurile. Înțelegi?

Ai să vezi, își spuse Grazzi, ai să vezi că va începe să se smiorcăie și că Tarquin o să sosească tocmai în clipa asta, să mă scoată și mai mult din sărite.

Mallet, care avea obiceiul să nu doarmă, continuă doar să dea din cap, cu privirea fixă, dar șeful sosi, frînînd drept în mijlocul curții, singur în Peugeot-ul lui 403, negru, care avea în spate un cîrlig mare de oțel.

În timpul vacanței lua cu el o barcă mică, așezată pe-o remorcă.

Fără să se apropie, Tarquin le făcu un mic salut cu mîna, lui Grazzi și lui Mallet, intră în boxă cu burta lui de femeie însărcinată, se aplecă deasupra cadavrului. Jandarmii și adjuncții comisarului din Clichy îl priveau. Se ridică după treizeci de secunde, în soarele neașteptat din această zi de luni de la începutul lui octombrie, rostind cu un fel de ușurare singurul cuvînt înțelept din dimineața asta:

— Țicnitul ăsta e un tip care umblă cu învîrteli, bobocilor. Nu afli pe toate drumurile proprietari de revolvere cu calibrul 45. Dar spurcăciunea care scuipă gloanțe ca ăsta e un profesionist, și a făcut-o de oaie clasa întîi, pentru că, dacă veți găsi mulți vagabonzi care își iscălesc porcăriile cu o cruce, înseamnă că știți meseria mai bine decît mine!

Glonțul era zgîriat cu grijă, în cruce, și nu numai zgîriat, ci săpat cu pila, așa încît rămăseseră patru asperități la suprafață. În laborator, Rotrou, care de treizeci de ani vedea numai plumbi, vorbise despre niște cartușe întrebuințate de englezi, în timpul ultimului război, în Asia, care sfîrtecau carnea. Mai vorbise și despre un proces intentat unor vînători de profesie, la Fort-Lamy, pentru că uneori ucideau animalele în același mod.

Erau cinci dinaintea mesei de lucru a şefului, Grazzi, Jouy, Bezard, care adusese valiza Georgettei Thomas, Alloyau şi Pardi, corsicanul taciturn, care fuma cu spinarea rezemată de uşă. Mallet se dusese să se culce. Gabert era pe urmele fetei din Avignon, alergînd pe la agenţiile de plasare şi pe la comisariate.

Tarquin, cu obrazul lucind de transpiraţie, cu un chiştoc stins de salivă, luase locul lui Mallet : dădea mereu din cap, cu privirea fixă şi aerul unui om căruia i se întîmplă prima dată în viaţă să rămînă fără acoperire.

Spuse o vorbă de ocară, că era bun de scos la pensie, că nu ştia cum de se întîmpla totdeauna că toţi îşi făceau de cap de cum întorcea spatele. Ce dracu păzea el, Grazzi, începînd de sîmbătă dimineaţă ?

— Sîmbătă înseamnă alaltăieri, spuse Grazzi. Iar la mijloc a fost o duminică. Dumneavoastră aţi fi putut prevedea că omul ăsta va fi eliminat ?

— Cine spune că a fost eliminat ?

— Zic şi eu aşa.

Pardi se mişcă, lîngă uşă, şi declară cu glas domol, cu accentul lui de Tino Rossi, că ăsta era cuvîntul potrivit, că desigur camionagiul fusese eliminat, fiind un martor supărător.

Se făcu tăcere, deoarece cu toţii se gîndeau la acest lucru.

— A fost interogat ? întrebă şeful pe un ton mult mai calm.

— Da, ieri după-amiază. L-am trimis pe Gabert la el acasă. Trebuia să vină azi-dimineaţă să facă precizări.

Grazzi îşi scoase carnetul roşu, căută pagina unde notase ceea ce Jean-Loup îi povestise despre cum decursese întrevederea. Întorcîndu-se de la Cabourg, pe care nu-l găsiseră acasă şi unde, fără mandat, examinaseră apartamentul — doar o scurtă privire, pe barba portarului, fără să se atingă de lucruri — se aşezaseră fiecare de cîte o parte a mesei, sub o lampă, în sala pustie a inspectorilor. În acel moment, Cabourg şi motivele absenţei lui îl frămîntau mai mult decît camionagiul. Şi apoi Jean-Loup se grăbea să plece. Nu însemnase decît cîteva cuvinte fără legătură, pe o pagină a carnetului, din care abia de putea scoate un raport de trei rînduri.

— Făcea o dată pe săptămînă o călătorie în sudul țării. Transporta diferite mărfuri la dus, trufandale la întors. Săptămîna trecută avusese o pană pe drum, în apropiere de Berre, și își lăsase camionul la reparat în împrejurimi. Reparația urma să dureze cîteva zile, așa că a preferat să se întoarcă cu trenul. Urma să-și ia camionul pe la sfîrșitul săptămînii.

Tarquin, care își păstrase pălăria pe cap, spuse de acord, nu-ți cer să-mi povestești viața lui.

— A luat deci trenul vineri seara. Semnalmentele pe care le-a dat despre ceilalți călători se potrivesc cu cele ale lui Cabourg și ale actriței. După amiază am fost la aceasta din urmă. În momentul de față trebuie să se afle în sala de așteptare.

Grazzi își privi ceasul : 11,30. Poate chiar că se și plictisise tot așteptînd. Tarquin, care nu-l slăbea din ochi, îi spuse lui Jouy să meargă s-o caute și să trimită muierea acasă în pas alergător. La nevoie o vor chema din nou.

— Cu meseria pe care o făcea, continuă Grazzi în timp ce Jouy ieșea, adormea de îndată ce se așeza undeva. În compartiment a fost primul care s-a culcat și ultimul care s-a trezit. N-a văzut nimic, n-a auzit nimic.

Vocea lui Tino Rossi, din spatele lui Grazzi, spuse că totuși trebuie să existe un clenci : dacă s-a ostenit să-l aștepte pe camionagiu cînd se întorcea de la cinematograf, n-o făcuse doar ca să-l pedepsească fiindcă dormise în tren.

— În orice caz, nu-și amintea nimic. Asasinul are, poate, o memorie mai bună decît el.

Telefonul interior începu să zbîrnîie. Tarquin ridică receptorul, dădu din cap, spuse da de mai multe ori, mulțumesc bătrîne, și închise declarînd că Grazzi are noroc, mai exista o pistă : revolverul.

— Rotrou afirmă categoric că e un „Smith & Wesson" recent, procurat prin trafic de cineva care cunoaște armele de foc și că are o surdină. Da, băiețași, o surdină. Rotrou spune că e în formă de pară, nu de cilindru, zice că i-ar putea desena forma pe hîrtie.

Grazzi, care detesta anumite cuvinte, cum ar fi „categoric", ieșite din gura șefului, în așa hal încît putea deveni nedrept, spuse că nu este pentru prima dată cînd Rotrou ghicea cu-

loarea ochilor cuiva pornind de la o bucată de plumb, iar pe urmă se va descoperi că totul era exact pe dos. Să lăsăm baltă toate desenele astea pe hîrtie, că mă umflă rîsul.

Grazzi nu rîdea. Își ațintise ochii pe Tarquin care îl privea la înălțimea nodului de la cravată și, brusc, șeful se ridică, cu o smucitură, de parcă și-ar fi înghițit mucul de țigară, și Grazzi se ridică o dată cu el. Dar nu scoase nici o vorbă. Își dădu pălăria pe ceafă, cu dosul palmei, și se îndreptă spre fereastră.

Continuînd să-l privească, din spate, ceva mai jos de umeri, Grazzi spuse pe nerăsuflate, cu glasul lui limpede și puternic, că oricum ar fi bine să se grăbească, pentru că, dacă vreți să știți părerea mea, nu s-a dat de urma lui Cabourg, care și-a părăsit apartamentul în grabă, lăsînd o lampă aprinsă deasupra unei chiuvete și, dacă mai zăbovesc mult, ucigașul va continua să se apere. Un moment : camionagiul avea o nevastă și trei copii.

Tarquin răspunse că e de necrezut !

Rămase nemișcat dinaintea ferestrei, arătînd ceva mai bine din spate decît din față, aproape umanizat în pardesiul lui larg, descusut într-o parte de cîteva zile. Desigur că își spunea : nu e Cabourg, e un profesionist, și totul s-a petrecut în tren, și dacă aș putea trimite vreo zece copoi pe la negustorii de arme și aș pune mîna pe niște ponturi de la Brigada de moravuri, aș afla cine este în patruzeci și opt de ore. L-aș umfla, l-aș da în seama lui Frégard, și-atunci Grazzi, acest mălai mare, ar putea să se joace în voie de-a Sherlock Holmes, dacă asta-i face plăcere. Cu cine crede el că stă de vorbă ?

Sună telefonul exterior. Tarquin întoarse încetișor spatele, ridică receptorul cu un gest plictisit, apoi spuse drace, cum spui ? — Unde ? — Într-un ascensor ? — așeză o mînă grăsulie pe receptor, spuse că într-adevăr ar face bine să se grăbească, el, Grazzi, și toată lumea, fiindcă acum au intrat cu toții în cofă, nu-ți fă griji că te așteaptă aici actrița, a fost împușcată acum două ceasuri. Și reluă convorbirea telefonică, spuse de acord, de acord, sosim îndată, cu cine te trezești că vorbești ?

Fusese aşezată pe pat, în camera ei. Pentru a lăsa ascensorul pe loc, a fost nevoie să fie coborîtă pe braţe un etaj, şi unul din pantofii cu tocuri înalte care căzuse în drum fusese aşezat pe jos, în vestibul.

Eliane Darrès mai păstra încă întipărite pe chip toate semnele uluirii. Glonţul îi sfîrtecase pieptul, ca o uriaşă lovitură de ciocan, dar, în afară de rochia ei şi de mantoul de leopard veritabil, restul nu era pătat cu sînge.

Jean-Loup, care sosise gîfîind, îmbrîncind un agent şi pe substitut, în vreme ce Tarquin şi Grazzi şedeau în faţa patului, abia avu vreme să spună bună ziua şefului şi să-şi lase privirea în jos. Întoarse brusc spatele, cu obrazul crispat, de parcă îi venea să vomite. Grazzi îl împinse spre scări.

Acum îi era tare frică.

Georgette Thomas este ucisă, într-un compartiment, şi, colac peste pupăză, într-o sîmbătă dimineaţă. Sîmbătă seara apare un ziar, luni altele. Cel de sîmbătă seara dă doar o simplă listă de nume. Cele de luni vorbesc despre Cabourg, despre Garaudy, despre Darrès, despre Rivolani. Pentru că, desigur, ceva nu merge pe roate, în planurile asasinului, pentru că acest ceva este important, sînt suprimaţi alţi doi ocupanţi ai aceluiaşi compartiment.

Grazzi se gîndea la Cabourg, dispărut de sîmbătă seara, lăsînd o lampă aprinsă în camera lui. Ucigaş sau ucis ?

Grazzi se gîndea la tînăra din Avignon, pe care Gabert nu izbutise s-o găsească. Oare asasinul, mai dibaci sau mai bine informat, se afla pe urmele ei ?

— L-au omorît pe Rivolani ? întrebă Gabert.

— În acelaşi fel ca şi pe ea. La mai puţin de doi metri, cu un fel de tun. De ce vorbeşti la plural ?

— Nu ştiu, spuse Gabert.

Era palid, dar se ţinea drept. Douăzeci şi trei de ani. O meserie de care, probabil, în dimineaţa asta, îi era de-a dreptul silă. Şi Grazzi îşi detesta meseria. Îşi aşeză o mînă pe uşa deschisă a ascensorului şi chibzui : „Ei" l-au găsit pe Rivolani duminică seara, înainte de-a se vorbi despre el în ziare, poate şi cu Cabourg s-a întîmplat la fel. Dar micuţa Bombat ?

— Ai găsit ceva în legătură cu fata din Avignon ?

— Nimic prin hoteluri. Am dat raită cam pe la toate comisariatele. Trebuie să mă duc după-masă pe la agenţiile de plasare. Dar asta îmi va lua timp nu glumă, ştii bine, şi sînt singur. Tipul ăsta merge mai repede decît mine.

Gabert spuse toate acestea cu un glas scăzut, gîtuit, îngrozit, arătînd spre cuşca ascensorului. Grazzi se gîndea : acum s-a isprăvit, eram sigur că aşa o să se întîmple într-o bună zi. Tarquin va fi trimis la plimbare doi sau trei ani, are de unde, şi-apoi miniştrii se schimbă, dar eu, în doi timpi şi trei mişcări, am să mă trezesc azvîrlit într-un comisariat de provincie ca simplu conţopist, sau, în cel mai bun caz, îmi iau inima în dinţi şi intru la o societate de asigurări, într-un mare magazin, orice. Totul este foarte simplu : un nebun sadea care le-o ia înainte.

— Bine ticluită povestea asta cu ascensorul, spuse Grazzi cu glas ostenit.

Îl luă pe Jean-Loup pe după umăr şi se îndreptară împreună către etajul al cincilea, exact deasupra vidului.

— Ea se urcă în ascensor. El o lasă să coboare, apoi deschide uşa cu zăbrele. De unde a ştiut că e tocmai ea, nu-mi pot da seama. Probabil că a pîndit-o ceva mai jos, pe scară. Iar mantoul ei de leopard poate fi uşor recunoscut. Deschide şi închide uşa asta, în vreme ce ea încearcă să apese pe toate butoanele. Cînd urcă, el închide uşa. Cînd coboară, el deschide şi o ţine pe loc. Înţelegi, o ghidează pînă la etajul patru, calm, şi o opreşte unde vrea.

Grazzi închise la loc uşa cu zăbrele, mimă gestul că trage, cu două degete, şi repetă că totul e bine ticluit, că e un ţicnit viclean.

— De ce n-o fi strigat ?

— Tocmai asta înseamnă lucru bine ticluit ! Omul strigă dacă ascensorul nu funcţionează ! Dar el mergea ! Nu cobora, dar se urca, asta-i tot. Probabil că s-a gîndit să iasă din lift la un alt etaj.

Îl auziră pe Tarquin, care vorbea tare pe palier, dedesubtul lor, în mijlocul grupului de agenţi şi de locatari ai imobilului. Coborîră şi ei.

Şeful, cu mîinile în buzunarele pardesiului, cu pălăria dată pe ceafă, îl privi pe Grazzi în dreptul abdomenului şi îl întrebă, domnule Holmes, are o surdină nemernicul ăsta, da sau nu ?

— Are, admise Grazzi. Dar unde vom ajunge dacă ne ocupăm cu toţii doar de treaba asta ? Mai înainte ca noi să controlăm toate prăvăliile armurierilor, să scotocim prin toate hotelurile şi să-i înduioşăm pe cei de la Moravuri, el va avea tot timpul să se slujească de surdina lui ! Şi, mai întîi de toate, dacă e atît de priceput, înseamnă că şi-a putut fabrica singur para.

— Avea nevoie de un resort, de o sumedenie de fleacuri.

— Zilnic intră în ţară zeci de arme care nu sînt înscrise sub nici un număr.

— Dar nu şi cu surdine.

— Poate că este vorba de o chestie politică ?

— Ar fi un mare noroc, spuse Tarquin. Aş turna un raport şi aş pune toată afacerea în braţele Siguranţei. Ea ne-ar trimite altul, la fel de sec, şi, mai înainte ca afacerea să fie încheiată, aş ieşi teafăr la pensie.

— Poate că este vreun străin ?

— Asta-i, spuse Tarquin. O fi vreun ceh, spre pildă, ăştia sînt bine înarmaţi. N-avea grijă, să nu crezi cumva că noi vom scăpa, iar cei de la Orly vor primi o săpuneală şi un picior undeva !

Telefonul se afla în cameră, alături de patul unde fusese aşezată Eliane Darrès. În timp ce Grazzi forma un număr, Gabert se apropie fără s-o privească şi începu percheziţia mai întîi cu poşeta.

La celălalt capăt al firului, Mallet se văicărea de lipsa de somn şi spuse o porcărie. Dormise totuşi un ceas încheiat, aşa că îşi recăpătase oarecum buna dispoziţie : se răsese şi se îmbrăcase. La Quai des Orfèvres el va ţine legătura, stînd pe scaun, va telefona din oră în oră celor de la Marsilia, să-i preseze puţin, va face pe grozavul.

Jouy luase interogatoriul doamnei Garaudy în cursul dimineţii. O găsise în sala de aşteptare, cînd se dusese s-o caute

pe Eliane Darrès, i se păruse frumoasă, bine îmbrăcată, speriată, plină de ascunzișuri. Nu-și amintea nimic, nu știa nimic, dorea să își semneze depoziția și să plece cît mai repede.

— Cînd a plecat ?

— De vreo jumătate de oră.

— Știe ce s-a întîmplat cu Rivolani și cu actrița ?

— Nu.

— Găsește-o și ține-te după ea.

— De ce ?

— Dacă nu înțelegi, nici nu mai merită osteneala să-ți explic. Ține-o sub observație. N-o slăbi din ochi. N-am chef s-o găsesc cu o gaură în cap.

— Ce-ar fi să punem un cordon de „pelerine" în fața casei sale ?

— Asta ar mai lipsi, spuse Grazzi, să ne facem publicitate. Vreau să-l prind pe individ, nu să-l gonesc !

— Fiindcă veni vorba de publicitate, pe coridoare sînt o mulțime de gazetari. Ce le spunem ?

— E ora 12,20, spuse Grazzi privindu-și ceasul de la mînă. Dacă, începînd din această clipă, gazetarii vor avea ceva de publicat, te vei trezi cu o gaură în cap, ți-o jur pe capul copilului meu.

Închise telefonul.

Pardi dejuna la el acasă. Se folosea de telefonul unui vecin, care începuse de mult să-și regrete amabilitatea. Apucă aparatul, gîfîind, cu gura plină.

— Am nevoie de Cabourg, spuse Grazzi.

— Nu primesc ordine decît de la șeful meu, răspunse Tino Rossi.

— Ei bine, atunci este un ordin.

— Ce se petrece ?

— Cam ce crezi ?

— Bine, bine, spuse Tino Rossi.

Și închise telefonul. Grazzi era sigur că Pardi îl va găsi pe Cabourg. Își făcea treaba așa cum se rînduiesc popicele, tacticos, serios, fără să-și iasă din sărite, cu ideea fermă că într-o bună zi va ajunge la un indice record sau, de ce nu ? poate chiar directorul Siguranței. Găsea totdeauna ceea ce

căuta, pentru că era corsican și avea prieteni pretutindeni. În plus, era singurul om al lui Tarquin care se aranja să mănînce acasă.

Alloyau era de negăsit. Probabil că mestеca un mușchi bine fript în vreun restaurant modest de pe strada Dauphine, cu sticluțele de doctorii înșirate dinainte, pe o față de masă de mușama, văicărindu-se chelneriței de boala lui de stomac. Se va întoarce la Quai des Orfèvres cînd orologiul Palatului va bate orele două, drept ca un i, foarte englez și foarte palid, fumînd singura țigară din zi, singura dar *not ze list* [1], cum avea obiceiul să spună.

— S-o convoace chiar în după-amiaza asta pe doamna Rivolani, pe rudele lui Cabourg, pe rudele Elianei Darrès, să-l convoace din nou pe vînzătorul de automobile și pe sora Georgettei Thomas, să le ia interogatoriul. Să mi-i caute pînă diseară, ca să vorbesc eu cu ei, pe soțul Georgettei Thomas și pe Bob. Voi telefona din nou la ora două.

Grazzi închise din nou.

— Eu ce fac ? întrebă Gabert, care ședea lîngă el.

Nu era îmbrăcat cu pardesiul bej, ci cu un impermeabil bleumarin, de nylon strălucitor, și avea o cravată portocalie.

— Mă însoțești în Piața Clichy, să stăm la masă. După aceea vei lua mașina, cîtă vreme mă duc să-l văd pe studentul din strada Duperré. Trebuie să mi-o găsești pe această Bombat.

Jean-Loup făcu da din cap, cu un chip pe care se citea mai mult ca oricînd nesiguranța.

Mîncară o varză cu carne într-o braserie cu ferestre mari, privind petele de umbră și de soare de pe caldarîm, la fel cum făcuseră cu două luni mai înainte, cînd avuseseră altă afacere, o escrocherie pentru care pierduseră opt zile, în plină caniculă, iar Tarquin îi ghicise pe vinovați.

Grazzi se gîndea la camionagiu, la ghetele îmblănite, la ultimii lui pași pe care-i făcuse după ce ieșise din mașină, în curtea pardosită cu ciment, ca să meargă spre ușa boxei, să deschidă lacătul, să ridice canatul, și pe urmă gata. Nu-l au-

[1] Nu și ultima (*Not the last*, engl.).

zise pe ucigaş apropiindu-se de el, pe la spate, făcuse un salt de un metru, lovit de glonţ, apoi venise nevastă-sa şi stinsese farurile.

— Ai vreo idee despre ce poate să-l frămînte pe asasin în aşa hal ? Ce putea şti Rivolani care-l nelinişte atît de mult ?

Gabert spuse „habar n-am" cu gura plină, dar că, la urma urmelor, dacă Rivolani remarcase ceva, ar fi spus, doar el însuşi îi luase interogatoriul.

— Nu mă înţelegi, spuse Grazzi. Poate că a văzut ceva, fără să dea prea mare atenţie, acest ceva nu-i sărea în ochi, dar nu acelaşi lucru s-ar fi întîmplat cu noi ! De ce crezi că în două zile sînt curăţate două persoane care se aflau tocmai în acelaşi compartiment ?

Gabert nu spuse nimic, făcu da din cap, îşi termină sticla de bere, îşi turnă jumătate din ceea ce îi mai rămăsese lui Grazzi şi bău.

— E sus, spuse portăreasa. Sper însă că n-o să-i faceţi vreun rău. Bietul de el e şi-aşa destul de întors pe dos.

Veni să deschidă uşa. Brunet, douăzeci de ani, înalt, băiat frumos, pielea mată, o şuviţă rebelă pe frunte. Se numea Eric Grandin şi, cercetîndu-i actele, Grazzi văzu că prenumele lui adevărat era Charles. Fuma „Gitane", fără oprire, aprinzîndu-le una de la alta, cu degete lungi şi nervoase. Era slab şi puloverul lui bleumarin, cu deschizătură în formă de V, pe care îl purta direct pe piele, îi flutura puţin în jurul trupului.

Odaia era mică, încărcată cu cărţi. Pe o masă, în mijlocul unor caiete şi pagini de cursuri roneotipate, se afla un reşou cu gaze, aprins.

— Tocmai pregăteam nişte Nes. Vreţi şi dumneavoastră ?

Îi servi cafeaua lui Grazzi într-o ceaşcă, iar el îşi turnă într-un pahar, pe fundul căruia mai era încă puţin vin. Purta la mînă un cronometru de aur, la fel ca micul Jean-Loup, cu cadranul întors pe faţa interioară a braţului.

— E un dar de la Georgette, spuse el. Ştiu ce vreţi să mă întrebaţi, aşa că vă voi răspunde pe loc : am fost amantul ei, o iubeam mult, ea mă iubea mult, şi sîmbătă dimineaţa, la ora cînd s-a întîmplat treaba aceea, mă aflam aici, mă pregăteam

să merg la facultate. Portăreasa, care mi-a adus sus niște lucruri, poate să vă confirme.

Portăreasa îi spusese mai înainte. Lucrurile însemnau lapte, pîine, două cămăși pe care i le călcase, așa cum făcea totdeauna, și încă, probabil, pe gratis.

— Nu știu nimic, nu înțeleg nimic, n-am aflat decît abia seara, cînd am citit ziarul la o prietenă, la Massy-Palaiseau. Eram cu mașina Georgettei, pe care o mai am și acum. Nu înțeleg nimic.

Avea obrazul crispat, cu lacrimi adevărate în ochi, și își întoarse capul să-și aprindă o altă țigară, cu degetele lui lungi de adolescent.

Grazzi își bău cafeaua stînd în picioare, privind în jurul lui. Fraze fără nici un sens lipite de pereți, alcătuite din cuvinte tăiate de prin reviste. Fotografii de animale de toate soiurile, cu ochi mari și blînzi.

— Fac școala veterinară, explică el. Sînt în anul trei.

Îl interesa domeniul cercetării. Într-o zi va avea o fermă mare, în Normandia, un fel de clinică-laborator, unde va crește animale de soiuri încrucișate, splendide, cu ochi blînzi ca ale acestora. Sau, poate, va merge în Australia, în Africa de Sud, într-un loc unde să existe mari spații liniștite și, bineînțeles, animale. Oamenii nu-l interesau de loc. Sînt prea murdari, n-ai ce le face.

— De cînd o cunoașteți ?

— De doi ani. M-am mutat în camera asta acum doi ani.

— Ați devenit amantul ei curînd după aceea ?

— Nu, multă vreme după, abia acum șase luni. Dar coboram adesea la ea, cinam împreună, pălăvrăgeam.

— Îl cunoașteți pe Bob Vatsky ?

— Chiar el mi-a găsit camera asta. L-am cunoscut într-o cîrciumă din Cartierul Latin. Cîntă la saxofon. Dacă vă gîndiți că el ar fi făcut asta, vă înșelați.

— Era încă de pe atunci amantul ei ?

— Da.

— Știați de lucrul acesta ?

— Știam.

— De fapt, ați fost amîndoi amanții ei, în același timp ?

Îl privi cu ochi nedumeriți, limpezi, cu un rîs scurt. Spuse că și el avea multe alte prietene.

— Uneori, seara, se întîmpla poate să-l găsiți la ea ?

— Ei și ?

— Nu erați gelos și nici el nu era gelos ?

Rîse din nou, cu rîsul lui icnit și lipsit de veselie, dînd din umeri fiindcă înțelegea unde vrea să ajungă Grazzi și i se părea o prostie.

— Dacă dumneavoastră credeți că un gelos a omorît-o, atunci nu vă pierdeți timpul aici și căutați-l în altă parte.

Ridică tonul, într-un fel neașteptat, și spuse Dumnezeule mare, Georgette era liberă să iubească pe cine voia ; nu numai că nu erau geloși, dar li se întîmpla să cineze toți trei împreună, atunci cînd Bob se afla la ea, și i-ar putea povesti una bună inspectorului, dar probabil că nu va izbuti să-l facă să înțeleagă mai mult și poate chiar că lucrul acesta era interzis de lege, da ?

Grazzi nu mai știa dacă tînărul își exagerează mînia pentru a-și ascunde nervozitatea, sau dacă atitudinea lui pornea dintr-un sentiment pe care, într-adevăr, nu îl înțelegea.

— Îl cunoașteți pe Pierre Becchi ?

— Pe cine ?

— Un steward, Pierre Becchi... Nu-i nimic. Ați auzit-o cumva pe Georgette Thomas vorbind vreodată despre o actriță cu numele de Eliane Darrès ?

El spune nu, nu, niciodată, aprinzîndu-și o altă țigară „Gitane" de la cea pe care-o terminase. Se întoarse ca să arunce mucul într-o cutie de carton, care îi slujea drept coș de gunoi.

— Sau despre un camionagiu pe nume Rivolani ? Încercați să vă amintiți. Rivolani. Este important, dacă vreți să ne ajutați.

Clătină din cap, cu ochii închiși, învăluit de fum, pe care îl împrăștie cu mîna. Spuse nu, că nu își amintea, că nu știa nimic.

— Ați spus că sîmbătă seara ați fost la o fată, la Massy-Palaiseau...

— O femeie, nu o fată. E măritată, are trei copii şi nu e ceea ce credeţi.

— Nu trebuia deci să vă vedeţi cu Georgette Thomas în ziua aceea ?

— Nici nu ştiam că se va întoarce. Ştiţi, nu-mi spunea totul. Se întîmpla uneori să n-o văd cîte-o săptămînă, pentru că mă întorceam foarte tîrziu acasă, sau pentru că era plecată să prezinte noile produse. Dacă avea nevoie de maşină, îmi vîra un bilet sub uşă. Îi lăsam cheile şi talonul maşinii la portăreasă, cînd coboram să ies în oraş.

Îl privea pe Grazzi drept în faţă, stînd sprijinit cu un şold de marginea mesei, cu braţele încrucişate, cu ţigara între degetul arătător şi cel mare, cu şuviţa rebelă pe frunte. Nefericit şi îndărătnic.

Îmi pierd timpul, îşi spuse Grazzi. Şi plecă.

Pe scară, cînd începu să coboare treptele, se gîndi la o văduvă de cincizeci de ani, care stinsese farurile fără să-şi dea seama ce face, şi la o femeie tînără cu un zîmbet grav, care după cină trecea de pe genunchii unui invitat pe ai celuilalt, şi se simţi mai bătrîn, mai greoi ca niciodată, la marginea vieţii.

Se întîlni pe scară cu un băiat în impermeabil, care urca spre odăile servitoarelor, blond pe cît era celălalt de brunet, şi mai tînăr, grav şi gînditor, şi care îi amintea vag de cineva cunoscut. Desigur că-l întîlnise zilele trecute în acelaşi imobil.

— Sînteţi prieten cu Grandin ?

Băiatul se opri pe o treaptă, cu obrajii în flăcări, spuse nu, domnule, nu, fără să înţeleagă despre ce era vorba.

Grazzi coborî, gîndindu-se la vremea cînd avea şaptesprezece ani, douăzeci de ani, la o mulţime de fleacuri.

Telefonă la Quai des Orfèvres dintr-o cafenea din Piaţa Blanche. Alloyau convocase pe doamna Rivolani, pe care o aştepta, pe soţul Georgettei Thomas, pe Bob Vatsky, pe sora lui Cabourg. Toţi făgăduiseră că vor veni spre sfîrşitul după-amiezii.

Sora lui Cabourg, care locuia la Créteil, trebuia să-şi aducă şi copiii, pentru că nu avea pe nimeni cu cine să-i lase după ce

se întorceau de la şcoală. Nici măcar nu ştia că fratele ei făcuse o călătorie la Marsilia.

— Unde este Mallet ?

— La alt telefon, tocmai vorbeşte cu Marsilia. Acum o jumătate de oră cei de acolo au telefonat şi au comunicat un lucru ciudat, mărturia unei îngrijitoare de la hotel. Ştii despre care e vorba, *Hotelul Mesageriilor*. Mallet vrea să vorbească direct cu îngrijitoarea, crede că este important.

— Despre ce este vorba ?

— Ar trebui să-ţi dau legătura cu el, nu ştiu prea bine.

— Lasă, oricum, vin îndată. N-ai găsit pe nimeni din anturajul actriţei ?

— Am nişte adrese, găsite la ea acasă. Nişte producători de filme, nişte actori. Cei cu care am vorbit la telefon o cunosc foarte puţin. Nu mi-au spus-o, dar am impresia că o considerau cam pisăloagă.

Era ora 3,15 cînd sosi la Quai des Orfèvres, uitînd să mai ceară şoferului de taxi un bon ştampilat.

I se lua interogatoriul doamnei Rivolani, pe care el o privi din depărtare, deschizînd uşa biroului ocupat de inspectori. Purta un mantou roşu, pe care mîine îl va vopsi în negru, şedea dreaptă pe scaun şi ţinea un colţ al batistei între dinţi. Alloyau bătea la maşină fără să îndrăznească s-o privească în faţă.

Mallet era la masa lui, aplecat asupra unor note pe care le transcria de mînă. Îşi ridică ochii injectaţi de oboseală şi îi spuse lui Grazzi :

— Miercuri seara, cînd Georgette Thomas şi acel steward s-au întors la hotel, pe la ora 11, îngrijitoarea a auzit discuţia lor pe scară. O cheamă Sandra Leï. Am vorbit cu ea la telefon ca să-mi repete exact toate cuvintele. Spune că suna cam aşa...

Luă o foaie de hîrtie de pe masă.

— Georgette Thomas ar fi declarat : „Ba nu, n-am nimic. Nu-ţi face nici o grijă. Şi pe urmă, nu sînt sigură." Au urcat spre camera lor, au trecut, pe scară, foarte aproape de Sandra Leï şi au tăcut. Asta-i tot. Îngrijitoarea pretinde că

scena i s-a părut ciudată, deoarece Georgette Thomas nu i-a spus bună seara şi s-a prefăcut că nici măcar n-o văzuse. Susţine că fata îi spunea întotdeauna cîte un lucru drăguţ.

— La ce s-a gîndit?

— Îşi aminteşte mai ales cuvintele: „Nu sînt sigură". E convinsă că acestea sînt întocmai cuvintele rostite. Şi-a spus că fata o fi însărcinată şi că treaba asta nu-i făcea nici o plăcere.

— E o prostie. Legistul ar fi constatat-o.

— Poate că fata credea doar că este. Nu se ştie. În orice caz, au trimis pe cineva la steward. Vor chema din clipă în clipă.

Tarquin se gîndi şi el că este o prostie, dar Georgette Thomas s-ar fi putut înşela şi deci putea crede că este însărcinată.

Şedea la masa de lucru, în haină, cu pălăria pe cap, şi Grazzi văzu în faţa lui nişte dosare de la Identificarea Judiciară şi de la Informaţiile Generale, nişte date privind furturile şi dispariţiile de revolvere. Surprinse privirea lui Grazzi şi spuse nu-ţi bate capul, îmi văd de treabă, am cerut toate astea de dimineaţă, vreau să-mi arunc un ochi peste ele. Spuse că-i sta mintea în loc cîte pocnitoare puteau fi şterpelite şi trecute din mînă în mînă.

— Pînă şi de la noi se fură, să-ţi vină rău, nu alta! În februarie l-au închis pe un derbedeu care umflase un pistol omului de pază de la comisariatul Saint-Sulpice, în clipa cînd acesta se întorcea acasă. Din fericire nu era încărcat, altfel i-ar fi umplut capul cu plumbii lui proprii, aşa că s-a mulţumit să-i dea una cu ţeava.

Bătu uşor cu palma peste dosarele deschise dinaintea lui şi spuse: ai multe de învăţat din chestiile astea, curată nebunie, dar tu de unde vii?

Grazzi se aşeză pe fotoliu, în faţa lui, descheindu-şi pardesiul, şi îi vorbi despre tînărul Eric Grandin.

— Şi de la ăştia ai multe de învăţat, spuse Tarquin. Ar trebui să vii o dată să iei masa cu al meu, într-una din sîmbetele următoare. Merge pe douăzeci şi doi de ani, dar nu văd de loc să aibă mai multă minte decît în ziua cînd i-am făcut

ghili-ghili pentru prima dată, la maternitatea Saint-Antoine. Îți doresc să n-ai neplăceri cu al tău.

— Și noi eram la fel.

— Ce tot vorbești ? Aveai tu de unde să fumezi „Gitane", una după alta ? Te atrăgeau cumva Artele plastice sau o fermă în Australia ? Ți s-a întîmplat să-ți împarți prietena, după cină, cu vreun amic care cînta prin localuri ? Eram la fel, cu marea diferență, dragul meu, că ei nu trăiesc pe aceeași planetă.

La 3,50 Mallet avu o nouă convorbire telefonică cu Marsilia. Pierre Becchi nu-și amintea scena petrecută miercuri seara, declarase că Georgette Thomas, ca toată lumea, era cînd bine dispusă, cînd nu, că nu i se păruse nimic neobișnuit.

De altfel, nu avea prea mare importanță dacă își aminteau sau nu, căci inspectorul de la capătul firului, același care făcuse primul raport, deținea o altă informație, pe care o comunică cu un puternic accent corsican și destul de stînjenit, căci nu știa dacă i se va spune mulțumesc sau dacă va fi tratat drept imbecil.

Mallet nu mai știu nici el dacă pricina era oboseala adunată de trei zile nedormite sau sentimentul că descoperă un lucru important : îi veni amețeală. Spuse mulțumesc, bătrîne, agățîndu-se cu mîna lui greoaie de marginea mesei, apoi rămase cîteva clipe privind în gol, ciupindu-se de nas în dreptul ochilor. 700.000 de franci ! Prețul unui automobil ieftin. Oare se poate face o crimă pentru 700 de bătrîne ?

Se ridică de pe scaun, se îndreptă către ușă, se întoarse spre Alloyau, care era singur, cu telefonul la ureche, spuse Georges, Georges, îți spun prietenește, n-are sens să te enervezi, las-o baltă, cred că l-am prins.

Intră în biroul șefului, îi găsi acolo pe Grazzi și pe Tarquin, spuse iertați-mă, am să vă spun, poate, o mare tîmpenie, dar fata, actrița și camionagiul nu valorează fiecare nici măcar 250 de bancnote de-o mie.

— Săptămîna trecută s-a vîndut un bilet de loterie la barul-tutungerie din Marsilia. Biletul a cîștigat 700 de bătrîne. Nu e lozul cel mare, dar ce ziceți de asta ?

Şeful zîmbi imediat, cu un surîs aproape oribil, plin de satisfacţie. Grazzi, care avea mintea mai înceată, rămase două secunde întors spre uşă, privindu-l pe Mallet fără să înţeleagă. Apoi se ridică dintr-o smucitură, cu mîna întinsă spre telefon.

Tarquin apucase însă mai înainte aparatul şi îi ceru telefonistei să-i facă legătura cu Loteria Naţională, cu oricine de la Loteria Naţională, repede, şi două comenzi la Marsilia. Prefectura şi un bar-tutungerie, strada nu ştiu cum (Félix-Pyat, spuse Grazzi), strada Félix-Pyat, nu ştiu cum se scrie, nu ştiu numărul, hai, mişcă-te repede.

Biletul purta numărul 51.708 (grupa 2). Fusese vîndut în barul-tutungerie din strada Félix-Pyat, împreună cu alte 23 de bilete întregi, în ultima joi din luna septembrie.

Proprietarul prăvăliei era de părere că se făcea prea mult zgomot pentru nimic. În 1935 vînduse lozul cel mare. Atunci să fi văzut! În fiecare an vindea peste 50 de bilete cîştigătoare sub un milion. Asta nu-i făcea nici o reclamă. „Biletul care ucide", ar putea însemna ceva pentru imaginaţia oamenilor, dar domnii de la Paris erau destul de mari ca să înţeleagă de ce putea să se lase păgubaş de-o asemenea publicitate.

Habar n-avea cine cumpărase biletul. Şi, de altfel, nici cine-l vînduse. În bar erau trei persoane: patronul, patroana şi chelnerul, Roger Tramoni, un om cumsecade şi care suferea de astmă.

Miercuri seara, pe la orele 6, în momentul cînd furnizorul trecu să ridice biletele nevîndute, erau date 16 bilete, printre care şi cel bun.

Georgette Thomas venise marţi seara, să se întîlnească cu Pierre Becchi. Acesta juca belotă cu nişte clienţi.

Aşteptînd să se termine partida, ea băuse un aperitiv şi stătuse de vorbă cu patroana.

Poate că, tot atunci, a cumpărat şi un bilet de loterie, dar în acest caz nici domnul Lambrot şi nici doamna Lambrot nu i l-au putut vinde, căci ea se dusese la bucătărie să pună cina la încălzit şi patronul nu se mişcase toată seara de lîngă tejghea.

Ar fi fost nevoie şi de mărturia chelnerului, Roger, dar bietul de el era în concediu, în Alpii Maritimi, şi nici nu-i omul care să-şi amintească de ceva. Se va duce cineva să-i pună întrebări, dar asta durează. Oricum, domnii de la Paris ar trebui să-şi dea seama că nu se ucide un om pentru 700.000 de franci. Desigur, nu dăm sfaturi, dar oricum !

— Ba se ucide pentru mult mai puţin, spuse Tarqiun. Şi faptul că tocmai ea a cumpărat biletul cade ca turnat. Marţi seara, aşteptînd ca stewardul ei să-şi termine partida de cărţi, bea un pahar la tejghea, flecăreşte cu patroana. Apoi se îndreaptă spre tejgheaua unde se vinde tutun şi unde chelnerul tocmai vindea nişte timbre, cere un pachet de mahorcă, oricare ar fi, şi spune : „Ia arată-mi şi mie biletele de loterie, poate că-mi aleg şi eu unul !"

Tarquin îşi scoase o ţigară din buzunarul de sus al hainei, căută nişte chibrituri, spuse dă-mi un foc, te rog, poţi fi sigur, tu, Grazzi, că văd scena aşa cum s-a petrecut, ca la cinemascop...

— Miercuri seara, bobocule, merge să îmbuce ceva cu fantele ei, în cîrciuma de pe strada aia cu un nume pe care nu-l ţin minte niciodată.

— Félix-Pyat, spuse Grazzi.

— Asta e. Văd lucrurile de parc-aş fi fost acolo. Lumini discrete, vals lent, tot tacîmul.

— Într-un restaurant italian din Saint-Mauront, unde am fost şi eu o dată, nu există orchestră. Ştiu bine.

Tarquin se ridică, îşi îndreptă degetul arătător spre cravata lui Grazzi şi, făcînd înconjurul mesei, spuse, nătăfleţule, în asta sînt mai tare, am imaginaţie, le combin, nu mă mulţumesc doar să fac excursii prin diferite locuri. Poate că nu era nici o orchestră, dar poţi fi sigur că exista un radio sau un televizor.

— Nu înţeleg.

— Tu nu înţelegi niciodată nimic. Ţi se întîmplă să asculţi radioul miercuri seara ? Ce crezi tu, că jumătate dintre oameni vor să asculte miercuri seara ? Tragerea loteriei, nătăfleţule.

Grazzi spuse bine, bine, nu mai lungiți vorba, și mai departe ?

— Ea n-a sărit în sus, spuse Tarquin, nu și-a dat ochii peste cap, n-a suflat un cuvînt. Doar că era puțin cu capul în nori. Așa încît tipul ei abia de și-a dat seama și a întrebat-o numai : „Ce ai ? Ești obosită ?" Iar ea i-a răspuns : „Ba nu, drăguțule, n-am nimic, nu-ți face griji. *Și pe urmă, nu sînt sigură.*" Pentru că-i adevărat că nu era sigură. A așteptat probabil să ajungă în camera ei și, pe cînd celălalt se băga în pat ca un tată, ea s-a uitat la bilet. Îți spun, o văd cum te văd.

Își stinse țigara, se uită la ceas, luă în mînă telefonul care suna, îi spuse tot lui Grazzi :

— Era un cineva, fata asta a ta.

Se bătu peste piept, spuse alo. Grazzi își rodea unghia de la degetul mare, gîndindu-se la lenjeria însemnată cu litera „G", la o femeie brunetă care cumpărase un ziar, joi de dimineață, ieșind dintr-un hotel, pentru a fi sigură că a cîștigat o sumă cu care își va putea cumpăra o nouă mașină cu inițiale, o femeie de treizeci de ani, cu un zîmbet studiat, care păstrase totul pentru ea, surpriza, bucuria, insomnia, dar nu și cei 700.000 de franci.

Orele 16,20.

Biletul 51.708 fusese prezentat sîmbătă 5 octombrie, în jurul orei 11,30, de către un anonim, la sediul Loteriei Naționale, din strada Croix-des-Petits-Champs, din Paris.

Casierii își aminteau de acest individ, care manifestase o oarecare nervozitate pe cînd își potrivise cele șapte mii de franci noi, în bancnote noi, într-un portofel vechi de marochin. Ar fi în stare să-l recunoască. Memoria este unul dintre imperativele meseriei lor.

Semnalmente : treizeci și cinci sau patruzeci de ani, fața ovală, nas lung, păr castaniu, pieptănat în sus, pentru a părea mai înalt, aproximativ 1,70 m. înălțime, foarte slab, palid, pardesiu gri, capul descoperit.

Orele 16,30.

Jouy telefonă dintr-un bar, din vecinătatea casei unde locuia familia Garaudy. După dejun începuse urmărirea ti-

nerei doamne. Făcuse nişte cumpărături la Galeries Lafayette, într-un magazin de pe Avenue de l'Opéra şi la Louvre, de fiecare dată foarte repede şi ştiind precis ce vrea să cumpere: o bluză de jerseu, nişte pantofi despre care Jouy spunea că sînt frumoşi, două perechi de chiloţi de nylon, unii mov şi alţii albi.

— Dacă ai putut vedea toate astea, spuse Grazzi, desigur că pînă la urmă te-a reperat.

— Da, la Louvre. Am stat puţin de vorbă. I-am cam băgat frica-n oase cînd i-am spus că o apăr.

— I-ai vorbit despre Rivolani şi Darrès ?

— Era cazul.

— Ce a spus ?

— Că e îngrozitor, că se duce acasă. Ceea ce a şi făcut. Mă aflu în faţa casei.

— Rămîi acolo.

Orele 16,35.

Teoria comisarului Tarquin: Georgette Thomas cîştigă 700.000 de franci la loterie, află acest lucru, fără să fie prea sigură că a auzit bine, de la radio, într-un local italian din Marsilia. Verifică a doua zi în ziarul de dimineaţă, nu suflă o vorbă.

Obiecţia judecătorului de instrucţie Frégard: de ce să tacă ?

Răspunsul inspectorului Grazziano: iniţiale pe lenjerie, iniţiale pe portierele automobilului, egoism feroce. În afară de asta, de ce să spună ?

Teoria lui Tarquin: cineva, dintr-o pricină oarecare, află joi sau vineri că Georgette Thomas posedă un bilet de loterie care valorează 700.000 de franci. Ia o cuşetă în „Foceeanul" de vineri seara şi o urmăreşte. Dintr-o pricină oarecare, ea rămîne în compartiment după plecarea celorlalţi călători, acest cineva intră sau se află chiar înăuntru, o ucide, ia biletul de loterie, încasează banii în strada Croix-des-Petits-Champs.

Obiecţia lui Frégard: de ce s-o ucidă în tren, înfruntînd atîtea riscuri ?

Răspunsul lui Grazziano : este singurul moment şi singurul loc posibil. Acest cineva ştie că ea poate merge să-şi încaseze banii de cum iese din gară. N-are de ales.

Teoria lui Tarquin : acest cineva o ucide, pune mîna pe bani, păstrează bancnotele noi, dacă nu ştie că avem seriile, sau încearcă să le schimbe repede.

Obiecţia lui Frégard : de ce să asasineze apoi alte două persoane din acelaşi compartiment ?

Răspunsul lui Grazziano : acest cineva a comis o greşeală, din pricina acestei greşeli poate fi prins, suprimă deci cei doi martori supărători.

Frégard clătină un craniu chel, de loc convins ; cunoaşte criminali care ar putea omorî pentru mai puţin decît nimic, pentru cîţiva bani cu care să-şi cumpere un pachet de ţigări. Vicleşugul cu ascensorul, la Eliane Darrès, nu corespunde cu acest fel de mentalitate.

Orele 16,48.

Prefectura din Marsilia : patroana *Hotelului Mesageriilor*, de pe strada Félix-Pyat, găseşte pe noptiera Georgettei Thomas, vineri, după plecarea acesteia, douăsprezece tablete de aspirină într-o scrumieră.

Gabert telefonă cu puţin înainte de ora 5. Cutreierase fără rezultat agenţiile de plasare. Avea altă idee pentru găsirea fetei din Avignon, va veni îndată.

Grazzi îi spuse că la sosire va afla noutăţi. La capătul firului Jean-Loup păru că manifestă un interes politicos şi primi veştile. Spuse straşnic, coane, am impresia că merge ca pe roate, sper să ajung înainte de-a se isprăvi treaba.

— Ia un taxi.

— Nici o grijă, şefule mare, am să iau încă unul gigea şi cu tavanul descoperit. Nu te uiţi pe fereastră ?

Prin fereastră, în spatele lui Tarquin, Grazzi văzu că se lăsase noaptea, soarele dispăruse, ploua.

Interogatoriul soţului, Jacques Lange.

Era un bărbat înalt, mai în vîrstă decît ar fi crezut Grazzi, frumos, bine îmbrăcat. Nu se arăta mai îndurerat decît era, dar

desigur că suferea, şedea ţeapăn pe scaun, fuma o ţigară englezească, nu ştia nici el nimic mai mult.

Spunea că Georgette era un copil, că între ei era o diferenţă de douăzeci de ani, că niciodată n-a putut să-i vrea răul. Totuşi, suferise aflînd că îl înşală. Nu-i plăcea acel director comercial devenit vînzător de automobile. Spunea despre el: o larvă. Grazzi, care gîndise la fel, se mulţumea să dea din cap. Trecuseră peste asta.

— Pe vremea cînd era soţia dumneavoastră i se întîmpla să cumpere bilete de loterie ?

— Uneori da, ca tot omul.

— Bilete întregi ?

— Depinde cum stăteam cu banii.

— Îl cunoaşteţi pe Bob Vatsky ?

— Nu. Mi-a vorbit despre el, căci ne vedeam cîteodată. Am rămas la „Gerly", ea era la „Barlin". Datorită meseriei noastre se întîmpla să ne vedem.

— Şi Eric ?

— Mi-a vorbit şi despre acesta. Cu el cred că era ceva mai grav.

— De ce ?

— Dac-aţi fi auzit-o vorbind despre el, n-aţi mai întreba de ce. E tînăr, aproape un copil, are o minte de copil. E greu să faci pe cineva să înţeleagă, dacă n-a cunoscut-o. Îl iubea pe tînărul Eric aşa cum se iubea pe ea însăşi, se asemănau.

— Nu înţeleg.

— Ştiu, v-am şi spus.

— Credeţi că e cumva amestecat în asasinatul Georgettei ?

— N-am spus asta. Dar asasinatul acesta n-are nici un sens. Tot ce n-are nici un sens se potriveşte foarte bine cu Georgette şi cu micul Eric.

— Dar nu l-aţi văzut niciodată.

— Mi l-a descris ea foarte bine, credeţi-mă. Are nişte idei despre oameni şi despre animale, visează la un fel de laborator într-un fund de ţară, vorbeşte tare şi bine despre lucruri pe care nu le cunoaşte : lumea, mizeria lumii, mai ştiu şi cu ce... Acum vreo şase luni ea a venit la „Gerly" să mă vadă, pentru povestea cu laboratorul din Africa de Sud, sau cam aşa

ceva. N-avea nici cel mai mic simț al realității. Voia să-mi capteze interesul pentru afacerea asta. Spunea că trebuie să fac acest lucru de dragul ei.

— Ce afacere ?

— Habar n-am, așa sînt ei ! Un laborator în Africa de Sud, plecăm în Africa de Sud, acolo e viața adevărată, așa sînt ei. A doua zi nici nu se mai gîndesc la toate astea.

— Ghinionul lui că ea a murit, spuse Grazzi. Avea, poate, cu ce să cumpere două bilete de avion, de-adevărat.

Era rîndul lui Lange să nu mai înțeleagă.

— Am să vă explic, spuse Grazzi.

Îl trecu, puțin cam plictisit, agasat, nici el nu știa de ce, lui Georges Alloyau, care îi luă locul.

Pardi dădu de urma lui Cabourg cu zece minute înainte de orele 18. Dar se lăsase noaptea și totul părea că merge atît de repede în acea zi de luni, fiecare avea o atît de puternică impresie că înaintează vertiginos, încît șeful biroului de vînzări de la „Progine“ muri pentru a doua oară fără să producă surpriza pe care-o merita.

În biroul inspectorilor, Mallet începu să calculeze cît aducea asasinului fiecare cadavru. Întocmise chiar un „curs al cadavrului“, ca la Bursă, pe fața unui dosar roz, pe care toată lumea venea să-l consulte, căci îl prinsese în pioneze pe marginea unei ferestre, în spatele mesei la care lucra Grazzi. Cursul scăzu o dată cu asasinarea lui Cabourg, trecu de la 233.333 de franci vechi de cadavru (virgulă treizeci și trei) la 175.000 în cap. La asemenea preț inspectorii mărturiseau că nu merită să te ostenești, nici măcar pentru cei vreo șase oameni cărora și ei le-ar fi sucit bucuros gîtul.

Grazzi tocmai privea morocănos dosarul roz, cînd ridică telefonul și primi vestea prin Gabert.

— Cine ?

— Cabourg. Ține-te bine, că merită. Pardi a luat la rînd toate spitalele și comisariatele, dar în cele din urmă, ca să dea de el, n-a fost nevoie decît să intre la băieții lui Boileau. El e tipul asasinat în toaletele de la „Central“. Fără acte. Nu se știa cine este. Băieții lui Boileau tocmai îi găsiseră ampren-

tele digitale, la comisariatul Gării de Est. Acum cîteva luni își făcuse un act de identitate.

Serviciul lui Boileau se afla la același etaj cu cel al lui Tarquin, aproape ușă în ușă.

— Cînd a fost ucis ?

— Sîmbătă seara, în jurul orei 11.

— Un glonț cioplit ?

— Da. În ceafă.

— Și ancheta ?

— Nimic. Nici o urmă. Ne-am gîndit că e vorba de o răfuială. Ce-ai de gînd să faci ?

— Unde ești ?

— La Identificarea Judiciară. Am o idee în legătură cu fata din Avignon.

— Ce anume ?

— Taxiurile.

Grazzi își trecu o mînă peste obraz, simți barba țepoasă, nu știa cum să încredințeze căutarea fetei din Avignon lui Pardi — care s-ar descurca mai repede — fără să-l jignească pe Jean-Loup.

— Ascultă, acum am nevoie de tine aici.

— Șefule, nu ești de loc drăguț. O am în mînă, ți-o jur, am să ți-o aduc pe tavă.

Grazzi făcu da din cap, la telefon, gîndindu-se voi regreta, va fi ucisă mai înainte.

— Am nevoie de ea, înțelegi ? imploră el. Trebuie să mi-o găsești din pămînt, din iarbă verde ! E un nebun și nu se va opri.

— O voi găsi, spuse Jean-Loup. Nu-ți face sînge rău pentru ea, șefule mare.

În aceeași clipă comisariatele Senei primeau, pentru a le transmite gardiștilor, semnalmentele cele mai precise care se puteau da despre tînăra fată : avea vreo douăzeci de ani, era blondă, frumoasă, și, ultima dată cînd fusese văzută, purta un mantou albastru.

Era ora 6,05.

Cușeta 223

Benjamine — zisă Bambi — Bombat, avînd pe buze gustul unui sărut, în gură o bomboană umplută cu fragi, în mînă o cutie goală de chibrituri, pe care-o aruncă la marginea trotuarului, stătea dreaptă în fața intrării spre Marile Linii, înfășurată în mantoul ei albastru, ascultînd șuieratul trenurilor în Gara Lyon, spunîndu-și m-am săturat, m-am săturat, m-am săturat, cu ce-am păcătuit oare, Dumnezeule mare, să fiu așa cum sînt ?

Orologiile arătau orele 6 și ceva, remarcase ea ieșind. Nu plîngea, ceea ce însemna că e ceva mai bine. Va avea tot timpul să plîngă mîine, cînd va fi chemată în biroul domnului Picard și cînd acesta îi va spune domnișoară, ești foarte drăguță, cunoști ortografia și te pricepi să bați la mașină, nu mă îndoiesc nici de sinceritatea, nici de temeinicia argumentelor dumitale, dar mă găsesc în trista obligație de-a te trimite la plimbare.

Bineînțeles că domnul Picard nu îi va vorbi pe tonul acesta, în schimb va fi dată afară chiar de a doua zi, ca o mototoală, ca o gîscă, ca o fată năucă ce era.

Daniel folosea cuvîntul „năuc". El spunea : un tip năuc, șoferul e năuc, în acest moment am întîlnit o fată complet năucă. Asta însemna : nebun, bătut în cap, cineva care are creierul învăluit în ceață și ceață în ochi.

Nu plîngea, dar avea un fel de ceață în ochi, care deforma gara, locul de parcare din fața gării, autobuzele care porneau spre Bastilia, orașul acesta la care visase luni de zile, ca o gîscă, ca o provincială năucă.

Mîine va fi dată afară. Poate că va rămîne și fără cameră. Totul se va sfîrși înainte de-a fi început. Cu trei zile mai înainte, numai cu trei zile mai înainte, își închipuise că va pune piciorul pe pămîntul Parisului cu o poftă de animal sălbatic, cu dinți frumoși de animal sălbatic, pe care îi spăla de două ori pe zi cu „Selgine" — o pastă de dinți cu adevărat medicală ! — cu mantoul ei albastru-deschis, cumpărat acum o lună, cu păr mătăsos și cu picioare frumoase, cu ochi albaștri

care îi frîngeau inima, chiar şi ei, cînd se privea în oglindă, cu ortografia şi îndemînarea ei, o diplomă de la „Şcoala Pigier“, trei rochii şi trei fuste în valiză şi cincizeci de mii de franci vechi în poşetă.

În locul tuturor acestora, dăduse peste acest tîmpit, acest „Bebe-Cadum“, acest tip căruia abia îi dăduseră tuleile, acest copil răsfăţat care se credea buricul pămîntului, care îi socotea pe toţi ceilalţi nişte năuci, care nu putea face măcar un pas fără să te împiedici de el şi să ţi se ducă firele de la ciorap, băieţelul meu, dragul meu,[1] iubitul meu, Daniel.

Văzu că se afla într-un autobuz care se îndrepta spre Bastilia, că i se cereau tichetele. Dădu unul, ca să meargă doar pînă la Bastilia, se săturase, va umbla pe jos, oriunde, cu gustul unui sărut pe buze, în gură cu o bomboană umplută cu căpşuni, mergînd îşi va lăsa lacrimile să curgă în voie, nimeni nu le va băga de seamă, mi-a rupt trei perechi de ciorapi şi mai bine mor, jur pe ochii mei, mai bine mor decît să nu-l mai văd.

La Bastilia, coborînd din autobuz, cu braţele atîrnînde fiindcă îşi uitase poşeta la birou, la ora patru, îşi spuse pentru prima dată : am trecut pe aici cu el, îl simţeam lîngă mine, era un lucru teribil şi minunat, dac-ar şti mama ar leşina, dar mie puţin îmi pasă, n-am ce face, acuma plîng.

Plîngea traversînd piaţa, ca o mototoală, o gîscă, puţin îmi pasă, cei care nu vor să vadă n-au decît să nu se uite, puţin îmi pasă, şi piaţa era imensă, neagră şi strălucitoare, tivită cu lumini îndepărtate. I-am dat oare nişte bani, măcar să aibă ce mînca în tren ?

Trecuse pe aici cu el. Pretutindeni unde se ducea, în oraşul acesta plin de umezeală, regăsea drumurile pe unde merseseră împreună în cursul acestor două zile. Cînd a fost asta ? Sîmbătă. În taxi.

Nu mă voi duce acasă chiar acum, îşi spuse. Voi merge pe jos pînă la Palais Royal, voi găsi, poate, o cafenea prost luminată unde voi comanda două ochiuri, voi citi ziarul în timp ce mănînc, şi apoi voi continua să merg pe jos pînă în strada Bac. Voi urca scările şi voi dereteca prin cameră, ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Sau, poate, voi intra în alt bar şi

voi face pe nebuna. Voi pălăvrăgi cu niște băieți, voi dansa, voi da peste gît băuturi tari, care te amețesc, care te fac să uiți, dar există oare lucruri care să te facă să-l uiți pe Bebe-Cadum ?

Cu trei zile mai înainte, vineri seara, își îmbrățișase mama și fratele mai mic pe peronul gării din Avignon. Se suise într-un tren, cu dinți de animal sălbatic și un zîmbet care-o făcuse pe maică-sa să spună : „Nu-ți pare rău că ne părăsești ?“ Ea răspunse : „Ne vom vedea în curînd ! La Crăciun !“

Asta însemna peste trei luni, nu însemna nimic. Dar trei zile ce însemnau oare ?

Stătea drept, ca o lumînare, între toalete și burduful despărțitor, gata să treacă în celălalt vagon dacă-i va vedea venind pe controlori, blond, cu impermeabilul pe braț, în costumul lui mototolit de tweed, cu o privire de cîine bătut, caraghios peste măsură.

Trenul era gata de plecare. Se aplecase să o ajute să-și cațere valiza, își pierduse echilibrul și îi rupsese prima pereche de ciorapi.

Ea îi spuse cu răutate, lăsați, mă pot descurca și singură. Simțea în gleznă o durere ascuțită, din pricina loviturii primite. Firele ciorapului se duceau razna, fără să le mai poată prinde. Nici măcar nu merita să-și scoată lacul de unghii, să pună o picătură și să oprească firele.

El nu își ceru scuze, nu știa să facă așa ceva. Rămăsese pironit locului, ca un imbecil, spunînd e grea valiza, privind-o cu ochi triști cum își ridică rochia să se uite la ciorap, și adăugase, lucru care întrecea măsura : „S-a zis cu el, am niște drăcii de fier pe talpă, mama mă pune să le port, agăț ciorapii la toată lumea“.

Trenul porni, ea ședea cu rochia sumeasă într-o parte, încercînd să-și lipească ciorapul cu un deget muiat în salivă, își ridică privirea și abia atunci îl văzu cu adevărat. Avea un chip frumos, cincisprezece sau șaisprezece ani, o înfățișare de cîine bătut, și-atunci ea spuse nu face nimic, nu e nimic grav. Își dusese singură valiza pînă în compartiment.

În mijlocul culoarului, în fața unei ferestre deschise, ședea femeia aceea, Georgette Thomas, și bărbatul cu nasul lung, Cabourg. Vrînd s-o lase să treacă, femeia se lipise de peretele vagonului, privind-o cu niște ochi pe care nu-i va uita niciodată, nu știa de ce (poate pentru că acum era moartă), cu niște ochi care păreau că o cunosc de mult, niște ochi ce parcă spuneau : uite-o.

În compartiment era un alt univers, înăbușitor, supraîncălzit. Femeia ședea la dreapta, bărbatul la stînga, pe cușetele de jos.

Bambi se lungise pe locul ei, gîndindu-se la mama, la cele trei rochii din valiză, pe care i-ar fi plăcut să le poată așeza pe umerașe, la ciorapul ei cu firele duse. Își scosese ciorapii sub pled, apoi rochia, dînd din șolduri, doar nu pot să mă culc îmbrăcată, cum fac celelalte ?

Femeia blondă, doamna Darrès, despre care Daniel îi spusese mai tîrziu că era actriță, avea o pijama roz, o rochie de casă roz. Citea o revistă ilustrată, ridicîndu-și ochii din cînd în cînd spre Bambi. Îi spusese :

— Aveți o lampă, deasupra capului.

Bambi își aprinse lampa, spuse mulțumesc, bine că acum trenurile s-au pus la punct. Dar, de fapt, călătorea pentru prima dată într-o cușetă. Își păturise rochia lîngă perete, își așezase poșeta la picioare, ciorapii sub pernă, citise mestecînd o bomboană cu vișine. Controlorii intraseră ceva mai tîrziu, trăgînd ușa cu mare zgomot.

— Vine ! La minut ! spuse chelnerul. Două ochiuri la capac și o jum'ate ca să-noate.

Bambi se așeză la o masă, singură, într-o cafenea din piața Palais-Royal.

Citi articolul din *France-Soir* încă o dată, dar nu găsi nimic nou. Nu făcea decît să îndoiască cu apă informațiile de dimineață. În articol se spunea că cei de la Poliția Judiciară se arătau discreți, că o arestare era iminentă. Căută în van numele inspectorului Grazziano, cel despre care Bebe-Cadum îi spusese :

— Doar în el am încredere.

Probabil că avea ochii înroşiţi, căci chelnerul, aducîndu-i mîncarea, îi aruncă o privire insistentă şi, îndepărtîndu-se, se întoarse de două ori. Vru să-şi scoată pudriera din poşetă, îşi aminti că o lăsase la birou, în strada Réaumur. Portofelul se afla în buzunarul mantoului, împreună cu batista udă pe care scria „Luni" şi bomboanele pe care Bebe-Cadum refuzase să le ia.

Batista „Luni" era o idee a mamei. Ea îi brodase cîte-o batistă pentru fiecare din zilele săptămînii. În tren, cînd îl revăzuse pe Bebe-Cadum, se întîmplase istoria cu batista „Vineri", cea roşie cu mici carouri verzi.

Fusese nevoită să se ridice, să întindă braţul ca să-şi apuce mantoul, ridicînd pledul o dată cu ea, pentru ca să nu o vadă ceilalţi în sutien. Dăduse biletele controlorului care se afla cel mai aproape de ea. Celălalt se uita la biletele doamnei cu părul oxigenat, actriţa. Apoi fuseseră obligaţi să-l trezească pe omul care dormea sub cuşeta lui Bambi şi care se freca la ochi mormăind.

Profitînd de faptul că nimeni nu se uita la ea, îmbrăcase mantoul albastru şi coborîse. Îşi pusese pantofii şi ieşise pe culoar. Georgette Thomas şi acel Cabourg continuau să stea de vorbă, unul lîngă altul, dinaintea ferestrei deschise. Femeia brunetă fuma, inspirînd adînc şi scoţînd mari rotocoale de fum, pe care curentul le împrăştia în tot culoarul. Copaci negri se perindau pe un cer negru.

La toaletă era ocupat. Traversase burduful ca să treacă în celălalt vagon, dar şi acolo era cineva la toaletă, şi se întorsese. În burduf, unde podeaua se mişca sub picioarele ei ca într-o baracă cu atracţii, la bîlci, se ţinu cu amîndouă mîinile ca să-şi păstreze echilibrul şi îşi murdărise degetele.

Aşteptase. Îi auzea pe controlori, care intrau în alte compartimente, spunînd pardon, doamnelor şi domnilor. În cele din urmă, zgîlţîise mînerul uşii, ca pe vremea cînd, la şcoală, era „grăbită", iar o colegă nu mai isprăvea.

Uşa se deschise şi, dintr-o dată, văzîndu-i ochii înspăimîntaţi, înfăţişarea de om urmărit, înţelesese. Se simţise într-adevăr ca la şcoală, înainte de bacalaureat, se întorcea înapoi cu

trei sau patru ani : tabăra profesorilor și tabăra elevilor, tainele, pîrele, teama de supraveghetoare.

— Ce vreți ?

Se burzuluise ca un cocoșel, văzînd că nu erau controlorii (supraveghetorii). Ea spusese :

— Să fac pipi, ei !

Un băiețel blond, care îi rupsese un ciorap și care se simțea pierdut, șopti cu buze tremurînd a plîns :

— Nu mai stați aici. Plecați de-aici. N-am bilet.

— N-aveți bilet ?

— Nu.

— Și vă încuiați aici ? Credeți că aveți ceva de cîștigat ?

— Nu vorbiți atît de tare.

— Nu vorbesc tare.

— Ba da, vorbiți tare.

Auziră atunci pașii controlorilor, vocea supraveghetorilor, care intrau în ultimul compartiment al vagonului, abia la vreo zece pași depărtare de ei, pardon, doamnelor și domnilor.

Bebe-Cadum o prinsese de braț, era primul gest hotărît de cînd îl cunoștea. O trăsese cu o smucitură, încît fusese gata să țipe. Uite-așa, în toaletă. Încuiase ușa.

— Lăsați-mă în pace !

Îi pusese o mînă peste gură, cum făcuse Robert Taylor cu Deborah Kerr pe vaporul german, într-un film pe care-l văzuse la Avignon, cu două luni în urmă, dar Robert Taylor purta mustață, era brunet și viril, pe cînd Bebe-Cadum o implora cu ochi de copil pierdut :

— Tăceți din gură, vă rog, tăceți din gură !

Stătuseră unul lîngă altul în fața ușii încuiate. Se vedea în oglinda mare, de deasupra chiuvetei, și își spunea : „Asta nu mi se poate întîmpla decît mie ; dacă m-ar vedea mama, ar leșina".

El spusese pe șoptite, cu glăsciorul lui fără accent, de elev de la Iezuiți, că îi trecuse o clipă prin minte să se ascundă pe scara trenului, dar că zărise un tip pe culoarul celuilalt vagon, și pe urmă îi fusese teamă că nu va putea deschide portiera, și pe urmă nu știa ce să facă cu valiza.

Valiza era în chiuvetă, umflată, din piele de porc. Un copil răsfăţat, un băiat de bogătani : tatăl lui era avocat, consilier municipal la Nisa, îi spusese el a doua zi, şi de asemenea că învăţa la Iezuiţi, într-un colegiu din Toulouse, că repeta clasa din pricina matematicii, că se săturase, că lăsase totul baltă ca să-şi trăiască viaţa.

Bătăi în uşă. O voce întrebă dacă e cineva înăuntru. Ea dădu băiatul la o parte, cu un deget pe buze, ca la şcoală. El înţelese şi se aşeză în picioare, peste colacul de la closet, prostit, făcînd prea mult zgomot, prea mult zgomot. Înainte de a deschide, ea îşi descheie mantoul ca să pară mai verosimil : dacă m-ar vedea mama, ar leşina.

— Da ?

— Oh, scuzaţi...

Ţinuse uşa întredeschisă, cu mîna dreaptă, o poală a mantoului cu mîna stîngă. Controlorii o priviră de sus în jos, cel mai tînăr se dădu puţin îndărăt, celălalt îşi atinse maşinal cascheta cu o mînă şovăitoare. Probabil că era lividă. Dacă ar fi întors capul, s-ar fi văzut în oglindă, lividă şi blondă, în picioarele goale sub mantoul descheiat, şi ar fi fost rîndul ei să leşine. Îşi simţea bătăile inimii suindu-i-se în gîtlej.

— Mi-aţi verificat biletul...

Cel mai în vîrstă spuse da, repetă scuzaţi, scuzaţi-ne, domnişoară, şi se îndepărtară amîndoi. Închisese la loc uşa, văzîndu-se în oglindă, blondă, cu ochii înspăimîntaţi ca cei ai lui Bebe-Cadum, un genunchi ieşindu-i afară din mantou. Nu era lividă, ci roşie să-ţi vină rău.

Rămăseseră aşa, el în picioare pe closet, cu capul plecat pentru că atingea tavanul, ea lipită de uşă, roşie, strîngîndu-şi mantoul, ceva în ea presimţind ce se va întîmpla, e o prostie, dar aşa e, ceva din mine ştia, doar privindu-l, ce va urma. Şi el era roşu la faţă, cu ochi negri care spuneau mulţumesc, îngrozitor de prostuţ, dragostea mea, Dany al meu, Daniel.

— Aveţi puţină negreală pe obraz.

Fusese singurul lucru pe care găsise cu cale să-l spună, două sau trei minute după, cînd erau absolut siguri că se îndepărtaseră controlorii.

Îşi trecuse desigur degetele murdare peste obraz. Sau poate el, cînd îi închisese gura, ce cretin ! Se şterse cu batista, privindu-se în oglindă. El coborî, fu cît pe ce să îşi spargă capul punîndu-şi piciorul pe valiză, se sprijini de ea, fără să ceară scuze, fiindcă nu ştia s-o facă. Zîmbise, în oglindă. Tot ceea ce ştia şi el să facă era să surîdă, cu gura lui frumoasă de copil răsfăţat.

— Şi dumneavoastră v-aţi mînjit. Aici...

Îi întinse batista, arătînd urmele de funingine pe frunte, pe un obraz fără barbă. El se ştersese, la rîndul lui, foarte aproape de ea. Apoi îşi spălară mîinile împreună, cu săpunul Căilor Ferate, care avea un miros deosebit, persistent, mirosul unui produs fabricat pentru toată lumea.

El se uită la batista roşie cu carouri verzi şi rîse.

— Cînd eram mic, aveam şi eu batiste dintr-astea. Una pentru fiecare zi a săptămînii.

Cînd era mic ! Din timp în timp vorbea cu accentul din Sud, în ciuda glumelor şi a mustrărilor primite la Iezuiţi, un accent îndulcit, deformat, cum au băieţii de familie bună din Avignon, care nu ştiu să ceară scuze. Şi apoi, brusc, se întorsese, foarte repede, pentru că probabil îşi adusese aminte de mama, de batiste, de lucruri pline de duioşie, care îi năpădeau sufletul dintr-o dată, ca un val puternic.

Bebe-Cadum.

Tocmai isprăvise de mîncat ouăle la capac cînd îşi aminti că tot în poşetă se mai afla şi cheia de la camera ei.

Plecînd, Daniel lăsase uşa deschisă şi îi telefonase. Chiar pentru acest lucru îi şi telefonase. La orele patru după-amiază.

— Bambi ?

— Da.

Era prima zi de birou a lui Bambi. Ştia, cînd i se spusese „sînteţi chemată la telefon", că nu putea fi decît el.

— A trebuit să las camera deschisă, pentru că n-aveam cheia.

— Unde te afli ?

— La Clichy.

Urmase o lungă, o foarte lungă tăcere, fiindcă ea nu știa ce să spună, și nici el, era chiar supărător să fii pîndit astfel de noii colegi.

— Unde e Clichy ?

— Destul de departe.

Pentru ei asta însemna destul de departe de Gara Lyon. Toate cartierele Parisului se situau mai mult sau mai puțin departe de locul unde priviseră împreună, pentru prima dată, cu două zile mai înainte, acest oraș plin de umezeală.

— E departe de aici ?

— Nu știu.

O altă tăcere, tot foarte lungă.

— Plec, Bambi.

Ea nu răspunsese. Ce poți răspunde cu zece priviri ațintite asupra ta, mai ales cînd ești o gîscă ?

— Cred că e mai bine să mă întorc acasă. Am să-i explic tatii. El o să vorbească la poliție. Nici tu și nici eu nu vom avea necazuri. Tatăl meu știe cum să procedeze.

— Ce ai de gînd să faci ?

— Voi lua trenul, așa cum am venit.

Ar fi vrut să-i spună, dar nu putuse. Dacă i-ar fi spus anumite lucruri, el n-ar mai fi știut ce să facă. Și mai erau și privirile acelea pironite asupra ei, la pîndă, care o paralizau.

— Daniel...

Îi rostise totuși numele și poate că vocea cuiva rostește printr-un singur nume tot ceea ce îi frînge inima, căci toate privirile se întorseseră, stînjenite. Ascultase lucruri teribile, pe care el i le spusese foarte repede, micuța mea Bambi, micuța mea Bambi, iubesc, curînd, totdeauna, noaptea, cîtva timp, Paris, Nisa, tu, eu, micuța mea Bambi, ascultă Bambi, și închisese.

Lăsase telefonul, trecuse pe lîngă mese, sub rafala mașinilor de scris, fără să răstoarne nimic, fără să facă nici un pas greșit, cu un soi de zîmbet care îi trăgea buzele peste dinți, se așezase din nou la lucru, și chiar bătuse două sau trei pagini, fără să ridice capul. Apoi, brusc, simțise că e peste puterile ei, fie ce-o fi : alergase spre mantou, alergase spre ușă, alergase în vestibul, alergase în stradă, alergase în holul Gării Lyon,

alergase pe peron. Abia atunci își dădu seama că este ora cinci, că primul tren spre Marsilia-Nisa-Vintimille pleca la 17,50, și așteptase...

Ieșiseră pe culoarul vagonului, ea mai întîi, ca să vadă dacă nu era nimeni. Rămăseseră unul în fața celuilalt, aproape de burduf. El îi spusese că fugise de acasă, în urmă cu opt zile, că făcuse auto-stop pînă la Cannes, apoi pînă la Marsilia, un oraș murdar, unde toată lumea îți pune întrebări. Dormise două nopți într-un han al tineretului, două nopți într-o sală de așteptare, una într-o cîrciumă care nu închidea niciodată, una la hotel cînd încă mai avea bani.

— Ce aveți de gînd să faceți acum ?

— Nu știu.

Nu știa niciodată nimic. Pentru că era mai mare decît el cu vreo cinci-șase ani, avusese încredere în ea, îi spusese chiar doamnă. Ceea ce îl plictisea era valiza. Regreta că o luase cu el. Bambi se gîndise : trebuie să doarmă.

— E o cușetă liberă în compartimentul meu. Așteptați o clipă. Cînd nu va mai fi nimeni pe culoar, puteți veni. E vorba de cușeta de sus, în stînga, cum intri. Eu stau exact dedesubt.

O privise cu un fel de admirație, spunînd da din cap la fiecare din frazele ei, și exact atunci îi spusese doamnă.

Tînăra brunetă și Cabourg tot se mai aflau pe culoar. Bambi își scosese capul să-i vadă, apoi spusese mie mi-e somn, așteptați pînă nu mai e nimeni și încercați să nu faceți zgomot cînd veți intra.

— Și valiza mea ?

— Ce-i cu ea ? Luați-o și gata !

Din pricina valizei se întîmplaseră toate încurcăturile. Valiza aia blestemată din piele de porc, în care nu își luase decît două cămăși și un costum de schimb, dar o sumă de fleacuri nesuferite, cărți, mănuși de box, o bărcuță cu pînze, cutii de conserve, pîine veche, un serviciu de argint, pe care se gîndise că-l va putea vinde, o sticlă de apă de colonie ca să miroasă frumos, nu mai puțin de trei perii de cap ca să se facă frumos.

Ca și cînd n-ar fi fost destul de frumos și-așa, se gîndea Bambi ieșind din cafeneaua mică cu lămpi puține, din Piața Palais Royal. Trecuseră și pe aici, duminică dimineața, adică ieri, adică acum o mie de ani.

Îl urmăreau împreună pe acel inspector mărunțel, în pardesiu bej, care lua mereu alte taxiuri. O mie și o sută de franci pînă în strada La Fontaine, unde așteptaseră așezați la o masă într-un bar-tutungerie, situat la colț cu o fundătură.

Inspectorul în pardesiu bej intrase după o jumătate de ceas, fără să-i remarce, se dusese spre telefonul public.

— Iar e pe cale s-o scrîntească, spusese Bebe-Cadum. Polițiștii ăștia sînt niște zăluzi.

A fi mărunțel, a fi zălud, erau expresii dintr-o altă lume, a ei, a lui. Bine că erau amîndoi din același ținut.

— E tînăr, spuse Bambi. E un prostănac.

Totuși, în tren, și apoi o zi întreagă și noaptea următoare, își păstrase anii în plus față de el, rămăsese „doamnă".

Apoi avusese loc disputa. Așezată în cușeta ei, Bambi o auzise pe Georgette Thomas care vorbea tare, dăduse chiar puțin la o parte perdeaua din dosul pernei, să vadă ce se petrece pe culoar.

Cabourg stătea cu spatele, dar chiar și din spate părea dărîmat. Femeia brunetă își ținea o mînă pe taior, tocmai sub umăr, cu degetele ciudat îndoite, ca ghearele unei păsări răpitoare. Părea că își apără un obiect din buzunarul interior al hainei, ceva amenințat să-i fie luat.

Bambi ghicise că îl insultă pe Cabourg, că îi spune lucruri dure pe un ton dur, dar nu auzise cuvintele anume.

Mai tîrziu, după ce se stinseseră toate lămpile, Georgette Thomas intrase în compartiment. Bambi o văzuse cum se lungește, pe cușeta vecină cu a ei, liniștită, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Era suplă, frumoasă, o siluetă în taior, cu picioare lungi, care se culca pe spate. Bambi nu o plăcuse. Nu îi înțelesese privirea, cînd se urcase în tren, o privire înspăimîntată și care o înspăimîntase, de neînțeles.

Şi mai tîrziu — probabil pe la miezul nopţii sau pe la ora unu — Cabourg intrase şi el. Bambi îl văzuse scoţîndu-şi haina şi culcîndu-se.

Ajunseră la Lyon. Pe perdeaua de la fereastră se mişcau pete de lumină, de afară se auzeau voci, paşi care alergau pe peron. Bambi bănui că se vindea cafea în pahare de carton, sandvişuri învelite în hîrtie transparentă, ca în gara din Avignon. Trenul porni din nou.

Adormise, cu gura lipită de braţ, pe burtă, cînd îl auzi pe băiat trăgînd încetişor uşa compartimentului şi închizînd-o în urma lui. Se împiedicase de propria lui valiză, îşi pierduse echilibrul, căzuse peste cineva spunînd drace, ce-am mai păţit ?

Se întreba şi ea ce-o mai fi păţit. O pufnea rîsul fără să ştie bine de ce : pentru că trebuia să-l ajute să-şi urce valiza, pentru că se agăţa de ea, care era pe jumătate goală, repetînd drace, pentru că se prăbuşea peste cuşeta de jos, apoi peste cea a lui Bambi, mereu oftînd, mereu nemulţumit, desigur gîtuit de nelinişte, cu mîini ce bîjbîiau, temătoare, un adevărat cretin. În cele din urmă, izbuti să se lungească pe cuşeta neocupată, fără să îndrăznească multă vreme a face vreo mişcare, şoptind că totul se isprăvise cu bine, asta mai lipsea, era cît pe ce să intru în alt compartiment.

Mai tîrziu se aplecase, cu capul afară din cuşetă, chiar deasupra ei, într-atît încît uneori putea să-i deslușească ochii. Vorbiseră pe nerăsuflate, şuşotind, ceea ce trebuie să fi fost foarte supărător pentru ceilalţi. La anumite fraze pe Bambi o pufnea din nou rîsul.

El avea şaisprezece ani. Îi împlinise în luna iulie. Erau născuţi în aceeaşi zodie. Ea spuse că e îngrozitor să fii născut sub semnul Cancerului, e-o nebunie. El răspunse „E-adevărat ?“ pe un ton alarmat, buimăcit, lungindu-se o clipă pe cuşetă, deoarece, stînd aplecat, simţise cum îi vine tot sîngele în cap.

Şi pe urmă Bambi nu mai rîse. Îi vorbea despre lucruri triste, îi vorbea despre el. Ştia să vorbească despre el. Trenul înainta spre Dijon, spre Paris, departe de colegiu, departe de tatăl lui cu care se certase, pentru o poveste cu un scuter.

Bambi adormise pe spate, cu pledul ridicat pînă la bărbie, văzînd un chip deformîndu-se în beznă şi în somn, un chip aplecat deasupra ei, pe care îl cunoştea de lungă vreme, vă asigur că ceea ce trebuie să faceţi e să vă întoarceţi acasă, n-are nici un rost să-ţi părăseşti căminul, trenul care merge, trenul care merge, trenul care merge.

De dimineaţă deschisese un ochi să-l vadă cum coboară în costumul lui mototolit de tweed, cu impermeabilul într-o mînă. În trecere, se aplecase spre ea, îi şoptise domnişoară, o sărutase uşor pe obraz. Ea se gîndise : desigur că n-a dormit. Şi adormise din nou.

Şi apoi deodată fu ora 7,30. Trenul se apropia de Paris, culoarul era plin de călători care fumau la fereastră. Auzi pe cineva care spunea că e frig.

Se ridicase să-şi pună rochia. Femeia brunetă, de pe cuşeta învecinată, îi zîmbise. Actriţa era îmbrăcată, cu valiza lîngă ea. Bambi dăduse la o parte pledul care-o stînjenea, zicîndu-şi : bărbaţii dorm. Şi tot timpul cît îşi îmbrăcă rochia, apoi ciorapii, întinzîndu-şi pe rînd picioarele, simţise aţintită asupra ei privirea Georgettei Thomas. Întîlni această privire, care era aceeaşi din ajun, care se ferea, de neînţeles.

Se dusese să se spele pe dinţi şi să-şi dea cu puţină apă de colonie pe faţă. Era foarte multă lume pe culoar. Îşi aduse aminte că-l văzuse, fără să-i dea prea mare atenţie, pe omul despre care mai tîrziu îi vorbise Bebe-Cadum. Îşi amintea că purta un pardesiu gri, care semăna puţin cu cel al unchiului Charles, prea lung sau prea ponosit, şi că avea în mînă acel sac de plajă, de pînză albastră, cu un ecuson din Provence pe una din feţe.

Nu se gîndea la Bebe-Cadum. Sau, cel mult, era o imagine împrăştiată, fără importanţă. Plecase, se va descurca.

Cînd reveni în compartiment, trenul tocmai intra în gară. Bărbatul de pe cuşeta de dedesubtul ei, care purta o haină de piele verde, îşi lega şireturile bocancilor, suflînd din greu. Cabourg plecase primul, fără să spună la revedere, fără s-o privească şi fără să privească pe nimeni, pentru că probabil îi era ruşine de disputa din ajun. Pe urmă, chiar în clipa cînd trenul se oprea, bărbatul cu haina de piele îşi luă valiza tocită

pe la colţuri, spusese bună ziua doamnelor, şi icşise la rîndul lui.

Bambi îşi strîngea obiectele de toaletă. Acum revedea limpede salutul scurt al actriţei, închizînd palma de două ori, zîmbetul ei condescendent. Eliane Darrès plecase lăsînd în urma ei, în compartiment, un val de parfum pătrunzător, cu grumazul drept în ciuda greutăţii bagajelor.

Culoarul se golea de lume. Georgette Thomas era în faţa ferestrei cu perdelele trase.

— Domnişoară...

Erau singure. Bambi îşi îmbrăca mantoul albastru. Se simţea proaspătă şi odihnită, pentru că se spălase pe obraz, se pieptănase în voie, fără să-i pese de călătorii care băteau la uşa de la toaletă.

De aproape, Georgette Thomas avea treizeci de ani, un chip foarte palid sub părul foarte negru, ochi mari şi albaştri, ca Bambi. Avea aceeaşi privire care fugea cînd se încrucişa cu privirea lui Bambi, care se ferea.

Voia să-i vorbească. Trebuia să-i vorbească. Era absolut necesar să-i vorbească.

Nu avea nimic să-i spună, Bambi înţelesese de îndată. Îi spusese totuşi: „L-aţi văzut pe omul acela, aseară, e îngrozitor, nu ?" Cu o voce care nu era prea convinsă, care cerşea un răspuns vag.

— Oh, se întîmplă atîtea lucruri, ştiţi ! spuse Bambi. Nu vă faceţi sînge rău pentru o nimica toată.

Îşi luase valiza să iasă. Dar nu. Georgette Thomas se aşezase între uşă şi ea, cu intenţia de-a o reţine, zicînd e îngrozitor că există asemenea oameni, nu, ascultaţi-mă, domnişoară Bombat, nu plecaţi.

Bambi se gîndise: de unde îmi ştie numele ? Şi în acelaşi timp: desigur că o să încerce să iasă pe la bufet sau prin birouri, ce cretin, trebuie să-i prind urma.

În cele din urmă, o îndepărtă pe femeia brunetă, spunîndu-i dar, vă rog, lăsaţi-mă să trec, sînt aşteptată. Şi, lucru ciudat, simţise că le era frică la amîndouă.

— De fapt, ce vreţi de la mine ? Lăsaţi-mă !

Ce voise oare de la mine? se gîndea Bambi, mergînd prin Hale, învăluită de miasmele puternice care-i făceau greață. Acum el trebuie să fi ajuns la Dijon, poate mai departe. La Dijon, sîmbătă dimineața, dormeam, nu se întîmplase încă nimic, el era deasupra mea, și poate încă îmi mai vorbea.

Pașii o purtau spre strada Réaumur. Își părăsise biroul ziua nămiaza mare, fără nici o explicație, în prima zi de lucru. Mîine va fi dată afară. Sînt zile în care parcă bunul Dumnezeu este împotriva ta, un Dumnezeu fără milă, care îți răpește totul.

Fusese angajată printr-o scrisoare, pe temeiul unei diplome, cu optzeci și opt de mii de franci vechi pe lună, minus taxele sociale, o lună dublă, o primă de transport și o cameră la mansardă, în strada Bac, cu apă curentă și un reșou.

Mîine, domnul Picard, înmînîndu-i hîrtia de concediere, îi va lua desigur și camera. Bunul Dumnezeu nu-i va lăsa nimic. Mama ei spunea: „Doar ochii, să ai cu ce plînge".

Putea trece totuși pe la birou chiar în seara asta. Poate îl va vedea pe domnul Picard, care lucra probabil pînă tîrziu. Îi va explica. Părea să fie un om de treabă, poate că avea o fată de vîrsta ei. Îi va spune: dacă fata dumneavoastră l-ar fi văzut pe Bebe-Cadum stînd în fața barierelor de la ieșirea Gării Lyon, cum l-am văzut eu în dimineața aceea, desigur că și ea s-ar fi înduioșat.

După care va trebui să-i explice, camera, prima noapte, a doua, lucruri care nu se pot explica.

De altfel, domnul Picard nu va fi la birou. Se lăsase noaptea, se făcuse frig, totul era trist. Domnul Picard se dusese acasă. Tot ceea ce mai putea face, în strada Réaumur, era să deranjeze un portar și să își ia poșeta.

La orele 8, în acea faimoasă zi de sîmbătă, el stătea în apropierea coridoarelor de ieșire, cu mîinile în buzunarele impermeabilului, cu un fular de femeie în jurul gîtului. Trecînd pe lîngă el, călătorii îl îmbrînceau. Dar el nu se mișca din loc, se lăsa dus cînd într-o parte, cînd în alta, un adevărat cretin.

Bambi își pusese valiza jos, zise ei bine, vrei să rămîi țintuit locului, ce-ai de gînd să faci? El răspunse cu un suspin:

— În sfîrșit! Ce-ați făcut pînă acum?

— Cum adică, ce-am făcut ?
— Nu mi-aţi luat valiza ?
— Cum, ce valiză ?
— Doar căzusem de acord...
— Cum adică, de acord ?
El clătină din cap fără să înţeleagă. Ea clătină din cap fără să înţeleagă. Izbutiră să se lămurească, pe o bancă, aşezaţi unul lîngă altul, cu bagajele lui Bambi între ei. Îşi vîra tot mereu fularul în gulerul impermeabilului. Pe fular se vedea imprimat golful Nisei.
— E un fular de femeie.
— E-al mamei. Nu ştiu de ce, dar la plecare l-am luat cu mine. Cînd eram mic, o iubeam tare mult pe mama, îmi plăcea să-i port lucrurile. Acum, nu mai ştiu.
Ideea de a ieşi din Gara Lyon îi aparţinea lui. Spuse că toată noaptea îi explicase ce trebuie să facă. Spuse că-i vorbise vreo jumătate de oră, aplecîndu-se spre ea, peste cuşetă. Ea nu auzise, probabil că totul se întîmplase în momentul cînd adormise.
— Fusese vorba să-mi luaţi valiza. Aţi fi ieşit cu biletul dumneavoastră, aţi fi lăsat valizele în hol, v-aţi fi întors cu două bilete de peron. După care am fi ieşit împreună.
— N-am înţeles nimic din toate astea. N-am auzit. Ai nişte idei !
El o privea cu o expresie de decepţie şi neîncredere în ochi. Nu-ţi vine să le dai crezare adulţilor, nu te înţeleg niciodată.
Îşi aşezase o mînă pe braţul lui, cu intenţia să pară sigură de ea. Îşi spuse : acum fac prostii, de-a dreptul, ar trebui să-l sfătuiesc să se lase prins şi să se întoarcă acasă. În cel mai rău caz nu i se va da prăjitura, drept pedeapsă.
— Du-te şi ia-ţi valiza. Unde ai lăsat-o ?
— În compartiment. Într-o plasă de bagaje.
— Ia-o repede şi întoarce-te.
— Vom face cum am spus eu ?
— Da, vom face cum ai spus dumneata.
— N-o să plecaţi ?

Îl privi, de foarte aproape, încercînd o senzație ciudată de exaltare, oarecum ca la școală, dar mai puternică. Ca atunci cînd înșeli vigilența supraveghetoarelor, te joci de-a v-ați ascunselea, dar mai puternic.

— Drept cine mă iei ?

El făcu da din cap, încrezător, fericit, și plecase în goană spre linia M să-și ia valiza.

Așteptase zece minute, stînd pe bancă, gîndindu-se mă cunosc, mă cunosc bine, nu voi avea curajul să-l las aici, îmi voi lua o mulțime de belele pe cap, sînt o nebună.

Se întorsese, cu valiza, fără să alerge, cu o expresie ciudată pe obraz, grav, liniștit, de nerecunoscut.

— Ce ți s-a întîmplat ?

— Cum adică, ce mi s-a întîmplat ?

Ieșise singură, cu amîndouă valizele și poșeta. Era greu. În hol căutase multă vreme prin buzunare și în portofel pînă să găsească două monete de cincizeci de franci. Luase două tichete de peron de la un distribuitor automat. Lăsase valizele în spatele mașinii și se întorsese.

O aștepta de cealaltă parte a barierelor, cu chipul lui ciudat și atunci ea remarcase :

— Ce-ai făcut cu fularul ?

— Probabil că l-am uitat în tren. N-are nici o importanță, haideți să mergem.

Trecură prin fața unui controlor de la ieșire, unul în spatele celuilalt, Bambi prezentase tichetele. Se reîntîlniră, cu valizele, pe trotuarul gării, în aerul rece și însorit al dimineții, dinaintea unei învălmășeli de automobile și autobuze.

— Bine. La revedere, spusese Daniel.

Nu știuse nici acum să spună mulțumesc.

— Ce ai de gînd să faci ?

— Nu vă faceți griji pentru mine.

— Ba da, îmi fac.

Fuseseră nevoiți să meargă o bună bucată de drum spre Bastilia, pînă cînd Bambi izbuti să facă semn unui taxi. Ea se urcase. El rămăsese pe trotuar, trist, cu valiza din piele de porc la picioare. Ea spusese :

— Vii, nu-i așa ?

— Unde ?

Nu găsise nimic ce să-i răspundă. Se chinuise pînă izbuti să vîre valiza în taxi. Se chinuia totdeauna pentru toate lucrurile. Şezură înghesuiţi unul în altul. Rochia lui Bambi i se ridicase peste genunchi, fără s-o poată trage în jos. Cu opriri bruşce, maşina mergea de-a lungul unor străzi necunoscute, unde nimeni nu cunoştea pe nimeni.

Dăduse şoferului adresa care îi stătea pe buze de două săptămîni: cum arăta oare strada Bac ? Traversînd fluviul (Sena, Platoul Langres, 776 kilometri), îl privise pe Daniel, care părea preocupat. Spusese, fiindcă şi ea avea nevoie de liniştire, că totul se va aranja. Îşi aşezase peste mîna ei o mînă călduţă, cu degete lungi, bronzate de soarele vacanţei.

În strada Bac fusese o istorie întreagă pînă să găsească cheia de la cameră. Imobilul nu avea portar. Se adresară celor de la barul-tutungerie de alături, apoi locatarilor de la celelalte etaje. Bambi fusese de părere că la Paris oamenii nu sînt de loc amabili.

În cele din urmă, descoperiră că o fată care se numea Sandrina îi aştepta în cameră. Lucra şi ea la biroul din strada Réaumur. Venise de la Nantes, cu un an mai înainte. Locuia prin apropiere, pe strada Sèvres, într-o cameră asemănătoare. Domnul Picard o rugase s-o aştepte pe Bambi. Spunea că e dezgustător să lucrezi într-o agenţie imobiliară care îţi asigură asemenea condiţii de locuit. Îl privise pe Daniel, întrebîndu-se cine era oare, aşteptînd să-i fie prezentat. Dar Bambi, admirînd acoperişurile Parisului pe fereastra camerei, în picioare pe-un taburet, cu mîinile în buzunarele mantoului, îl şi uitase pe Bebe-Cadum.

— N-am cheile, spuse portarul din strada Réaumur. Chiar dac-ar fi foc, tot n-aş putea face nimic.

— Aş vrea doar să-mi iau poşeta.

— Puteţi pofti să luaţi orice, maşinile lor de scris sau banii din casă, tot aia ar fi : n-am cheile.

Bambi se răsuci pe tocuri şi se îndreptă spre scară.

— Unde vă duceţi ?

— Mă urc pînă la birou. Poate mai e cineva acolo.

— Nu e nimeni. Toată lumea a plecat. Ştiţi cît e ceasul ?
Era ora 21. Se urcă totuşi, sună la etajul doi, apoi coborî. Portarul aştepta în faţa odăii lui. Nu spuse nimic. O privi cum pleacă în noapte, cu mîinile în buzunarele mantoului ei albastru, gîndindu-se ce mai generaţie, sau ce vremuri, sau ce i-aş mai trage cîteva la poponeţ, sau cam aşa ceva.

Camera era de patru metri pe trei, avea un tavan mansardat, pereţi văruiţi în alb. Într-un colţ era o nişă mică, cu un dulap în perete, un reşou cu gaze, o chiuvetă şi, culmea luxului, un duş înconjurat cu perdele de material plastic, galben ca lămîia.

— Voi pune totul la punct, spusese Bambi.

Sandrina rămăsese cîtăva vreme. Declarase :

— Aveţi o rochie drăguţă. Şi coafura e foarte drăguţă, cum o faceţi ? Aveţi nişte pantofi drăguţi. Duşul e foarte drăguţ, nu-i aşa ?

Găsea că totul e drăguţ. Bambi nu răspundea nimic, pierdută printre lucrurile pe care le scotea din valiză, şi-atunci Sandrina povestise cum e la birou, într-un lung monolog, pe care-l ascultase ea singură. La birou era drăguţ.

Pe nesimţite se făcu ora prînzului. Sandrina plecase, dîndu-le vag întîlnire pe deseară şi Bebe-Cadum adormise pe pat.

Camera începuse să se transforme, fiindcă aşezase pe noptieră nişte fotografii, pe un raft nişte cărţi, pe pat un urs de catifea, pe care Bebe-Cadum îl strînse sub braţ, iar ursul îl mîngîia pe obraz în somn.

Bambi făcu un duş, îşi îmbrăcă halatul de eponj roşu, pe care-l cumpărase împreună cu mama, o dată cu prosopul cel mare de baie.

Îl găsi pe Daniel aşezat pe pat, cu părul zburlit, privind îndărătnic în altă parte. Probabil că îl trezise zgomotul apei. Îi spuse :

— Du-te să faci un duş. Cred că eşti îngrozitor de murdar. Nu vreau să am purici la mine în casă. Şi pe urmă, între timp, voi putea să mă îmbrac.

Pe cînd se îmbrăca, privise spre duş şi văzuse silueta lui Bebe-Cadum prin perdea. Probabil că era slab ca un ţîr. Se întreba ce avea să facă cu el.

— Cum ies de aici?

Îi întinse halatul roșu și el apăruse cu părul muiat, ca și ea, cu mînecile sumese pînă la jumătatea brațului, cu umerii strînși în chinga cusăturilor care stăteau gata să plesnească, cu un aer nefericit. Era încă în combinezon și își căuta ciorapii. El alese tocmai momentul acesta ca să-i spună:

— În compartiment era o biată femeie moartă.

Dacă s-ar fi dus la poliție pe loc, se gîndea Bambi, nu s-ar fi întîmplat nimic. Mîine n-aș mai fi dată afară, i-aș putea scrie mamei că primele zile au trecut cu bine.

În Piața Châtelet erau lumini de neon, o statuie, un pod care mergea drept înainte. Merse drept înainte gîndind în sinea ei, acum a trecut de Dijon, ar fi în stare să-și schimbe gîndul și să ia un tren în direcția opusă. Parcă-l văd bătîndu-mi în ușă, pe la orele 2 dimineața.

Cu el lucrurile care nu se întîmplă niciodată se întîmplau totdeauna.

Sîmbătă ieșiseră din cameră la orele 1 după-prînz, după ce discutaseră pe șoptite, așezați alături pe pat, ca niște răufăcători, pentru că nici unul, nici celălalt nu putea vorbi cu voce tare despre un asemenea eveniment.

— Te-am lăsat pe bancă. M-am îndreptat spre tren. Nu-mi aminteam prea bine în ce vagon călătorisem. În cele din urmă am dat de el. Pe culoar am auzit niște voci. Veneau dinspre compartimentul nostru. Am așteptat în compartimentul alăturat. Vorbeau niște bărbați. Mai ales unul, pe un ton de comandă. Celălalt îmi făcea impresia că ar fi bolnav. Avea o tuse ciudată. Abia după aceea, în taxi, cînd m-am gîndit mai bine, asta mi-a adus aminte de ceva. Pe loc n-am dat nici o atenție. N-aveam nici un motiv, în momentul acela, să încerc să aud ce spuneau. Așteptam pur și simplu să plece. Mi-era teamă să nu fie cumva niște controlori și să-mi ceară biletul. Oricum, mi-era frică, era ceva în glasul lor care te făcea să-ți fie frică, chiar fără să înțelegi ce vorbeau. Au rămas vreo două minute, poate chiar ceva mai mult. Am auzit cum au tras ușa s-o deschidă și s-o închidă. Apoi au plecat. N-au trecut

prin fața compartimentului în care mă aflam eu, ci s-au îndreptat spre ieșirea gării pe partea cealaltă. I-am lăsat să coboare, apoi am trecut în compartimentul nostru să-mi iau valiza. Femeia brunetă se afla pe cușeta de jos, în dreapta, lungită pe spate, crispată toată. N-am văzut în viața mea un mort, dar poți să mă crezi pe cuvînt că era moartă. Mi-am înșfăcat valiza și am ieșit, închizînd ușa. Nu cred că m-a văzut cineva cînd am coborît. Nu mai era nimeni în tren. Te-am găsit pe bancă.

Repetase aceleași fraze de zeci de ori, aproape aceleași cuvinte. Nu își venea în fire. Bambi considerase la început că este o prostie, apoi începu să creadă în neliniștea băiatului și construi împreună cu el o mulțime de ipoteze. În sfîrșit, revenise la părerea că era o prostie.

Tot vorbindu-i, dar și pentru că era caraghios în halatul roșu, îi spusese tu.

— Cînd l-ai auzit pe cel bolnav ți-ai amintit de ceva. De ce anume ?

— De un tip, ieri seară, cînd am plecat din Marsilia. Eram așezat pe strapontină, lîngă toaletă. El era în vagonul următor, în colțul culoarului, și îl vedeam prin burduf. Tușea mereu și își curăța gîtlejul. Din cînd în cînd mă privea. Purta un pardesiu cenușiu, avea cu el un sac, un sac de plajă, cu un ecuson : Provence, am avut și eu unul la fel pe un buzunar de haină. Azi-dimineață era pe culoarul vagonului nostru. Aș putea să-l recunosc : e palid, foarte slab, are o înfățișare de om bolnav.

Bebe-Cadum se îmbrăcase, întorcîndu-se cu spatele la Bambi, care nu se putea împiedica să nu-i observe, cu oarecare spaimă, ciorapii găuriți, chiloții mai mult pămîntii decît albi, dungile negre care-i tiveau gulerul cămășii.

— N-ai rufe curate ?

— Știți, de opt zile, n-am avut cînd să le spăl. Și pe urmă nici n-aș ști s-o fac. Vreți să vă întoarceți ?

Fără să-i ceară voie, ea îi umblase în valiză. Văzînd tacîmurile de argint, în cutia lor, printre rufele murdare, își spusese : nu e posibil, trebuie să-l scutur, să le scrie părinților, să se întoarcă acasă.

— Poţi să-ţi schimbi costumul. Văd că mai ai unul.

— E pătat cu grăsime.

Pe drum căzuse în groapa de gresaj a unui garaj. Voia să privească, pe dedesubt, cum se repara un camion care urma să-l ducă la Marsilia.

— Am alunecat pe-o treaptă.

Bambi, fără să-şi poată explica de ce, nu avusese curajul să-şi pună altă rochie decît cea pe care o purtase în tren.

Afară îi fusese chiar puţin frig. Merseseră multă vreme. Spre orele două intraseră într-un restaurant. Începură să discute din nou într-o sală goală, sub privirea fixă a două chelneriţe. Bambi voia să meargă la poliţie, să spună grabnic tot ceea ce ştiau. În acelaşi timp nu voia, din pricina mamei, a călătoriei clandestine, iar el nu voia cu nici un chip, pentru că, în fond, era desigur vorba de-o răfuială, povestea asta nu-i privea de loc.

Era un restaurant plăcut, cu perdeluţe în carouri şi farfurii bretone. Bebe-Cadum comandase melci, întrebînd-o pe Bambi dacă nu cumva era prea scump, şi băuse, aproape singur, o jumătate de litru de vin rozé, din Bandol, în Var. N-avea obiceiul să bea şi, cum mai mult vorbise decît mîncase, spre sfîrşitul mesei era puţin cam ameţit.

Fumase ţigările lui Bambi. Avea obrajii îmbujoraţi şi îi şedea foarte bine, iar ochii îi deveneau din ce în ce mai mici. Se tot întreba ce avea să facă cu el.

Mai merseră cîtăva vreme împreună spre strada Bac. Cumpărase nişte ţigări într-un debit (nu-i plăceau „Gitanele", dar le prefera ţigărilor americane) şi el tocmai luase una din pachet, cînd îi spuse deodată, am să văd, mi-a venit o idee. O lăsase pe trotuarul bulevardului Saint-Germain, alergase să traverseze strada, între două şiruri de maşini. De pe celălalt trotuar îi strigase ceva, că se va întoarce spre seară, că-şi va lua valiza. Se priviseră de pe un trotuar pe altul. Se gîndise : iarăşi va face o prostie, şi mai mare, dar fiindcă am început, trebuie să merg mai departe, nu-l pot lăsa să plece. Plecase.

În scuarul Vert-Galant, lîngă statuia lui Henric al IV-lea Bambi se opri să ia o bomboană din buzunarul mantoului. Doi

îndrăgostiţi se îmbrăţişau pe întuneric, rezemaţi de grilajul unei grădini, pe malul fluviului. Bomboana era umplută cu cremă de portocale.

Mergînd de-a lungul Senei, spre Tuileries, va da de strada Bac. Se va dezbrăca pe întuneric, ca să nu aibă în faţa ochilor amintirile din ajun, îşi va pune perna pe cap şi îşi va vorbi singură ca să adoarmă.

Îl revedea pe Daniel în uşa vagonului, cu două-trei ceasuri mai înainte. De ce nu mai era acelaşi cretin din prima seară, într-un vagon asemănător ? De ce lucrurile se schimbă de la o seară la alta atît de brusc încît nu te mai recunoşti nici măcar pe tine însăţi ?

Cu cinci minute înainte de plecarea trenului îl văzuse cum alerga pe peron, cu valiza într-o mînă, impermeabilul în cealaltă, ochii mai mari şi mai negri ca niciodată, obrazul tras, îmbătrînit de oboseală.

Aşteptîndu-l, avusese curajul să-i cumpere biletul de tren, ziarul de seară, un pachet de bomboane, să se intereseze dacă există vagon-restaurant şi, cînd îl văzu în faţa ei, să nu încerce să-l reţină.

— Ai plecat de la birou ?

— Da.

— Eşti nebună.

— Ce-are a face ?

— Eşti nebună.

— Tu mă înnebuneşti.

Regretase pe dată că-i spusese lucrul acesta. Era un gest de laşitate, lui îi va face rău. Nu voise să ia bomboanele.

— Cred că am înţeles.

— Ce ?

— Toate astea. Probabil că vor omorî pe altcineva. Cred că am înţeles.

— Pe cine să omoare ?

— Nu ştiu. Trebuie să mă întorc acasă, să stau de vorbă cu tata. El se pricepe la chestii de-astea. La noi acasă vin în vizită o mulţime de prefecţi. Nu vom avea neplăceri.

O îmbrăţişase duios, cum făcuse noaptea.

Arăta probabil ca o proastă, ţinînd în mînă bomboanele pe care el le refuzase, dinaintea acestor plictiseli pe care le-ar fi

acceptat sărind într-un picior de bucurie. Îşi pregătise frazele pe care să i le spună, pentru că, aşteptîndu-l, trăise de o sută de ori scena despărţirii. Pînă la urmă nu-şi spuseseră nimic. El era obosit, neliniştit pentru ea şi pentru el, nu se gîndea decît la povestea aceea. Era doar un băiat. Băieţii te privesc gîndindu-se în altă parte, apoi, în tren, se întreabă dacă n-au uitat cumva să te îmbrăţişeze şi se simt teribil de nefericiţi.

În ultimul moment, dîndu-şi seama că trenul pornise, el o văzuse cu adevărat, pe ea, Bambi, stînd pe peronul gării care începea să alunece dinaintea lui, dreaptă în mantoul ei albastru, poate uşor ciufulită, poate urîţită, cu pachetul ei de bomboane într-o mînă, două mii de franci în cealaltă, pe care îi întindea spre el şi tot ce găsise să spună fusese :

— Ei drace, nu mă părăsi aşa.

— Dar nu eu te părăsesc.

Alergase pe lîngă tren. El luase bancnotele, le agita febril ca pe-o batistă.

— Îţi mai rămîn bani ?

Simţea că înnebuneşte, că înnebuneşte de-a binelea, aştepta un cuvînt de la el, orice, pe care să-l poată răsuci în mintea ei şi care s-o ajute să poată vieţui, dar el îi spuse doar atît :

— Am să-ţi dau înapoi tot !

La sfîrşit ţipase, pentru că vagoanele alergau mai repede decît ea, pentru că el se aplecase peste portieră, pentru că era destul de neîndemînatic şi ar fi putut să cadă, pentru că totul era prea nedrept :

— Daniel !

— Ţi-am lăsat un cuvînt în cameră ! E-adevărat !

Ţipase şi el. Şi pe urmă, nimic : două hîrtii de cîte o mie de franci care, de departe, de foarte departe, semănau într-adevăr cu o batistă, valul de oameni care o îmbrînceau spre ieşire, ploaia care stătuse. Se trezi în faţa gării, la intrarea marilor linii, pe buze cu gustul unui sărut, în gură cu o bomboană umplută cu fragi, în mînă cu o cutie goală de chibrituri, pe care o aruncă la marginea trotuarului.

Sîmbătă seara, Sandrina venise pe la orele 18. Aşteptaseră împreună, vorbind despre birou, despre Avignon, despre

Nantes. Sandrina era şi ea blondă, dar ceva mai slabă. Spunea că Bambi e durdulie ca Dany Robin. Semăna cu Dany Robin, dar arăta mai tînără. Găsea că Bambi e foarte drăguţă.

În cele din urmă, plictisite să tot aştepte, lăsaseră un bilet sub uşă. Plecaseră amîndouă la Sandrina acasă.

Camera Sandrinei era mai mare. Avea un mic vestibul şi o bucătărie adevărată. Sandrina pusese masa, cu trei tacîmuri, deoarece îşi închipuise că va veni şi Bebe-Cadum. Pregătise o mîncare specifică din provincia Dauphiné şi o friptură cu garnitură de mazăre.

— Crezi că lui o să-i placă mîncarea asta ?

— Nu ştiu. Ştii, e un văr îndepărtat de-al meu. Nu-l cunosc mai bine decît tine.

Bebe-Cadum sosise pe la orele 22, după ce ele terminaseră cina. Probabil că se afla în nori, deoarece, intrînd în casă, le sărutase pe amîndouă pe obraz, cum fac copiii cuminţi cînd merg în vizită.

Nu mîncă aproape nimic, nu scoase o singură vorbă. Pe drum, la plecare, îi mărturisi lui Bambi că mîncase o friptură într-un restaurant din apropierea Gării de Est.

— Ai avut bani ?

— Am luat o mie de franci din poşeta dumitale, azi-dimineaţă, cînd îţi făceai duşul.

La rîndul ei, nu putu rosti nici o vorbă pînă în strada Bac. În poarta casei îi spuse pe nerăsuflate, privind în pămînt, că nu trebuie să fie supărată pe el, că nici el nu mai ştia ce să facă. Repeta într-una : e îngrozitor.

— Ce e îngrozitor ? că trebuie să scrii tatălui şi mamei tale, să le ceri iertare ? Eşti un inconştient, asta-i.

Tot rostindu-l, cuvîntul începuse să-i placă lui Bambi. Se simţea bătrînă, mare, protectoare. Nici nu-i venea să creadă cît era de mare şi de bătrînă.

Era ora 23. În casă nu se auzea altceva decît ţiuitul unei ţevi de calorifer care funcţiona prost. Bambi aşezase pe jos salteaua patului, aşternuse cele două cearşafuri, unul pe somieră, celălalt pe saltea. Ea nu-l privea. El n-o privea. Pentru că era unicul fiu la părinţi şi era mai pudic decît un mic seminarist, se dusese să se dezbrace după perdeaua de la duş.

Se întorsese într-o pijama cu dungi, cu inițialele D.C. brodate în litere groase pe buzunarul de la piept (Daniel Cravero), cu brațele atîrnînde, uitîndu-se la Bambi cu o privire supusă și neîncrezătoare. Ea era în combinezon alb, în picioarele goale și remarcase că, fără tocuri înalte, era mai mică decît el.

El se lungise pe saltea, în cealaltă parte a camerei, cu un braț sub cap, suspinînd. Ea stinsese lumina, ca să-și pună cămașa de noapte. Nu se simțea în largul ei, dar era mai degrabă arțăgoasă decît stînjenită.

Pe întuneric, după ce ea se culcase, el îi spusese că nu povestea lui, ci povestea din tren era îngrozitoare. Dacă n-ar fi supărată din pricina hîrtiei de o mie de franci, pe care, în orice caz, i-o va da înapoi, i-ar arăta ziarul.

Ea aprinse din nou lumina și citise ziarul.

— Or să te găsească.

— Sînt o mulțime de oameni cu numele Bombat.

— E ceva mai îngrozitor decît asta.

El spuse că, după ce se despărțise de ea, după dejun, îi trecuse prin minte că un polițist îl arestase pe ucigaș în compartiment, dar că în seara asta știa că nu era adevărat.

— Care ucigaș ?

— Omul bolnav. Așa mi s-a părut, după ce m-am gîndit mai bine. Eram sigur, poate din pricina vinului, dar este exact impresia pe care am avut-o. Un polițist intervenise, nu știu cum, nici de ce, și-l arestase pe celălalt în compartiment. Acum nu mai înțeleg nimic.

— E o prostie.

Cînd Bebe-Cadum era de față, cu cît un lucru părea o prostie, cu atît șansele erau mai mari să fie adevărat.

Am stat de vorbă un ceas și mai bine, se gîndea Bambi mergînd pe strada Bac. Mîncase o friptură, așteptîndu-l pe acel Cabourg, îmi șterpelise o mie de franci din poșetă, se gîndise să telefoneze la firma „Progine", să-l urmărească pe Cabourg, care se certase cu femeia brunetă. Era șiret și descurcăreț. Adormise vorbind cu ea. Pe saltea, pe jos. A doua zi de dimineață am făcut patul amîndoi. Adică ieri, duminică.

— Unde te duci azi ?

Făceau patul împreună, bucuros să-i poată da o mînă de ajutor. Își îmbrăcase rochia neagră, ca turnată, și negrul îi venea bine.

— Nicăieri. Vreau să fac curat în cameră și să-ți spăl lucrurile murdare. Iar tu le vei scrie părinților tăi.

Parcă vedea aievea scena, Bebe-Cadum și Bambi, amîndoi, liniștiți, dînd uitării această poveste despre care nu vor mai auzi vorbindu-se niciodată, el scriindu-și scrisoarea, ea cosînd perdelele pe care le cumpărase de la magazinul „Bon Marché", cu o zi în urmă, clipa duioasă în care își vor lua rămas bun, urările pentru un an nou și bun pe care el i le va trimite după aceea, pînă cînd, într-o bună zi, această duminică va fi destul de îndepărtată, uitată.

Dar lucrurile nu se petrecură astfel. Ea nu cususe perdelele. El nu scrisese nici o scrisoare. O tîrîse după el, din taxi în taxi, de la Quai des Orfèvres la Trocadero, de la Clichy la hipodromul de la Vincennes, urmîndu-și mica lui idee, Bebe-Cadum detectiv, în costumul lui boțit de tweed.

Avusese totuși vreme, de dimineață, să-i spele lenjeria. Întorcîndu-se acasă, găsiseră lucrurile uscate, atîrnate de-a curmezișul camerei, cele două cămăși ale lui cu mînecile în jos, un tricou de corp alături de niște chiloți cu danteluțe — un cuțit în inimă : de-acum încolo nu voi mai putea sta în aceeași cameră.

Spre ora prînzului, pe cînd se aflau pe urmele brunetului (exista un brunet și un inspector blond, iar Bebe-Cadum nu părea de loc mai mare decît ei), se treziră lipiți unul lîngă celălalt pe scara unui imobil din strada Duperré, încremeniți și ținîndu-și răsuflarea, altfel riscînd să fie prinși. Gura lui Daniel era atît de aproape încît, pînă la urmă, Bambi nu se mai putuse gîndi la nimic altceva. Nu sărutase decît doi băieți în viața ei : un văr, cînd avusese treisprezece ani, ca să vadă cum era, și un coleg de la filologie, pe cînd dansau la un ceai dat de o prietenă, fiindcă ea băuse ceva mai mult și fiindcă el era încăpățînat. Daniel însă avea alte griji, lipit de ea, cu un braț petrecut pe după umerii ei. În acel moment îi agățase a doua pereche de ciorapi.

Seara, după acele interminabile alergături prin Paris, se opriseră pe cheiuri, cinaseră unul lîngă altul într-un restaurant zgomotos. Bambi vorbise despre Avignon. Nu voia să mai audă de povestea aceea. Mergînd pe străzi, la întoarcere, îi prinsese mîna lui Daniel și o păstrase în mîna ei pînă în strada Bac.

— Îmi pare rău că ți-am rupt ciorapii, spusese el cînd ajunseră sus în cameră.

Nu-și mai întorsese capul cînd ea își scoase ciorapii. Ea nu știa prea bine ce simțăminte încearcă : oboseală, o vagă dorință de a avea din nou gura lui alături de a ei. Se priviseră cîteva clipe, fără să spună nimic, ea ținîndu-și ciorapii într-o mînă, în picioarele goale, îmbrăcată cu rochia neagră, el în impermeabil. Apoi ea spusese ceva, o prostie pe care-o regretase, ceva cam în felul acesta : de ce mă privești așa ?

El nu-i răspunse. O întrebase dacă putea să mai rămînă, totuși. Ea ar fi vrut să spună : de ce totuși ? dar nu izbutise.

Rămase o bucată de vreme pe pat, dinaintea ei, în impermeabil, apoi ea încheiă un mic pact lăuntric, spunîndu-și : dacă va fi ca mîine să intru la închisoare, dacă va fi și el închis o dată cu mine, mama va avea și mai multe motive să leșine. Am să-l sărut și fie ce-o fi.

Se aplecase, în picioarele goale, dinaintea lui, în rochia ei neagră, și îl sărutase gingaș pe gură, gîndindu-se fie ce-o fi, fie ce-o fi, fie ce-o fi.

El nu făcu gesturile la care ea se aștepta. Abia dacă își aplecase capul, foarte repede, cu brațele în jurul picioarelor lui Bambi și rămăsese așa, cu obrazul înfundat în rochia ei, nemișcat, tăcut, ca un băiețaș.

În seara asta, ca și sîmbătă seara, ca și duminică seara, Bambi se călăuzea după firma tutungeriei din apropiere ca să poată găsi imobilul din strada Bac. Firma era luminată, roșie printre luminile roșii ale automobilelor. La etajul doi fu nevoită să aprindă din nou lumina de pe scară. Auzea iarăși țeava de calorifer care funcționa prost. Urca treptele una cîte una, agale, gîndindu-se : tăcut, nemișcat, un băiețel, mai tîrziu,

fără să-și miște capul, mîinile lui s-au urcat pe trupul meu, mîinile lui mari, pe care le privisem la restaurant, cu un ceas mai devreme, de parcă aș fi știut ce urma să se întîmple.

Îi rupsese a treia pereche de ciorapi a doua zi dimineață — ce mai dimineață ! — aruncînd-o pe pat, după ce ea se îmbrăcase pe jumătate. Spusese drace, e-un blestem, și ea se prefăcuse a fi supărată că era duios cum fusese noaptea, deoarece dimineața e altceva decît noaptea, deoarece îi era greu să se recunoască pe ea și să-l recunoască pe el. Dar era adevărat, avea aceeași piele fragedă, aceleași buze fragede, noaptea nu fusese un vis.

Etajul patru, mai avea încă unul. Lumina de pe scară, ca și instalația de încălzire, probabil că era stricată. Întinse brațul s-o aprindă din nou, pipăind zidul pe întuneric. I-am căutat buzele pe întuneric, am rămas trează în brațele lui toată noaptea, Daniel al meu, Dany al meu, iubirea mea, fie ce-o fi cu mama, fie ce-o fi mîine, întîmplă-se orice cu mine, se făcu din nou lumină pe scară.

Ce înțelesese el oare ? Ce mi-a spus pe peronul gării ? La prînz luase un taxi ca să se întoarcă de la birou, repede, puțin cam amețită din pricina nesomnului și a zgomotului mașinilor de scris, cu buzele strivite și învinețite, încît toată ziua își spusese : probabil că toată lumea vede pe fața mea ce s-a petrecut cu mine azi-noapte. Îl întîlnise la restaurantul din prima zi, cel cu farfurii bretone, era foarte multă lume, se priveau fără să poată spune nici un cuvînt. El nu-i povesti goana lui prin Paris.

Bambi ajunse pe palierul camerelor de serviciu, gîndind : am să intru în pat pe întuneric, abia mîine dimineață voi citi biletul pe care mi l-a lăsat, nu vreau să-l citesc acum, adică nu, vreau să-l citesc. La prînz a fost ceva îngrozitor, nu știam ce să ne spunem. Voiam să termin masa cît mai repede, ca să mă pot întoarce o clipă în cameră, el a înțeles, i-am spus o sumedenie de prostii, lipită de obrazul lui, m-a dezbrăcat cu gingășie ca azi-noapte. *Dumnezeule, e-adevărat, s-a întors Daniel, e-aici.*

Vedea lumină sub uşă. Crezu că se înşală. Dar nu, era chiar uşa ei. *Luase o altă hotărîre, se întorsese.*

Străbătu coridorul pe întuneric, pentru că lumina se întrerupsese iarăşi, cu braţele întinse înainte, totul era cufundat în întuneric în afară de dunga aceea de lumină pe duşumea şi gaura cheii bine conturată, ca un ochi. Se gîndea: nu e cu putinţă, n-a putut coborî nicăieri să ia alt tren, e-adevărat, parcă ar fi un ochi care mă aşteaptă. Se năpusti asupra uşii de la camera ei, intră în aceeaşi clipă cînd deschise.

Împuşcătura revolverului lăsase un miros acru în încăpere. Sandrina era răsturnată pe marginea patului, cu picioarele ciudat de moi, ca şi cînd trupul i-ar fi fost de cocă. În cădere trăsese după ea un scăunel şi mîna i se mai ţinea încă strîns încleştată de cuvertura roşie a patului, roşie ca groaza ce i se întipărise pe chip.

Pe noptieră, alături de scrisoarea lăsată de Daniel — o foaie de hîrtie împăturită în patru — pielea neagră a poşetei lui Bambi răsfrîngea dublul reflex al lămpii din tavan, rotund, galben, orbitor.

În clipa următoare — două ore, trei ore mai tîrziu, nu mai ştia nici ea — se afla într-o cameră de hotel, necunoscută, cu mobile de culoare deschisă, pe o stradă din vecinătatea Palatului Invalizilor. Bambi stătea dreaptă, în mantoul ei albastru, singură, cu fruntea lipită de geamul unei ferestre, iar ploaia cădea pe obrazul ei fără să-l ude, pe obrazul ei uscat.

Mai ţinea încă în mîna dreaptă biletul lui Daniel, *te iubesc*, de necitit, boţit, mototolit, nimic altceva, un ghemotoc de hîrtie pe care îl ducea la gură, pe care îl strîngea în dinţi.

Se agăţa cu dinţii de acest *te iubesc*, nimic altceva, să nu mă gîndesc la Sandrina intrînd în camera mea neîncuiată ca să-mi aducă poşeta, să nu mă gîndesc la groaza ce i se întipărise pe chipul Sandrinei, să nu mă gîndesc: a luat chipul meu, eu trebuia să mă agăţ de cuvertură. Mîine mă voi duce la poliţie. Te iubesc, aştept să ajungi la Nisa, să nu ţi se poată face nici un rău, nu mă mai gîndesc la nimic, doar la acest *te iubesc*, la nimic altceva.

Evelyne, Berthe, Jacqueline Laverte, căsătorită Garaudy, douăzeci şi şapte de ani, frumoasă, bine făcută, părul negru şi lung, 1,60 m înălţime, semne particulare : secretoasă, mincinoasă, încăpăţînată, plicticoasă, contempla cu ochi mari, albaştri şi îngroziţi dosarul roz pe care Mallet i-l întindea peste masă şi pe care-l smulsese de pe tocul ferestrei. „Cursul cadavrului" scăzuse din nou, cu 35.000 de franci, după asasinarea fetei din Avignon.

— Cinci nu vă ajung ?

— Sînteţi nebun ! Sînteţi un om îngrozitor !

Se pornise din nou să scîncească, cu obrazul îngropat în mîinile ei frumoase, cu mantoul de antilopă purtat atît cît trebuie ca să fie „şic".

— Isprăveşte odată cu minciunile !

— Dar nu mint !

— Ţii chiar atît de mult să-l cureţi şi pe-al şaselea ?

— Ce vreţi să vă mai spun ? Nu ştiu nimic.

— Au fost şase persoane în acel compartiment. N-ai mai rămas decît dumneata. Nici ceilalţi nu ştiau nimic. Li s-a vîrît un glonţ în cap pentru că nu ştiau nimic, sîntem de acord. Atunci spune-mi ce nu ştii !

Ea dădea din cap cu înverşunare. Mallet mototoli în mîini dosarul roz şi îl aruncă în coşul de hîrtii de lîngă el.

— Curaj, spuse Grazzi. Mergi mai departe.

Ieşi din birou cu o greutate în stomac. De oboseală sau de silă.

— Cum merge ? întrebă Tarquin.

— Mai rezistă un ceas sau două. Va vorbi, poate, pe la ora prînzului.

Grazzi se aşeză pe fotoliul din faţa mesei de lucru, picior peste picior, cu carnetul în mînă.

Ziarele de dimineaţă relatau asasinarea lui Cabourg, a Elianei Darrès şi a lui Rivolani. Venind spre slujbă, în autobuzul 38, Grazzi observase cum călătorii se întorceau spre

ferestre, cînd trecuseră prin fața sucursalei „Progine", unde lucrase Cabourg.

— Sosesc știri din toate părțile. Acum două zile le-am fi putut utiliza drept tot atîtea piste. Acum însă...

— Ce se întîmplă ?

— Mai întîi „Progine". Sîmbătă după-masă cineva a sunat și a întrebat-o pe telefonistă care e adresa lui Cabourg. O voce de bărbat. Pretindea că e un client care își pregătește lista cadourilor pentru Crăciun. Poate că era adevărat. Dar poate că în acest fel omul nostru a dat de urma bietului Cabourg.

Grazzi bifa anumite fraze din carnet.

— Apoi Rivolani. Avea datorii.

— Și eu am, spuse Tarquin.

— Darrés. În cursul percheziției făcute la ea acasă s-au găsit extrase ale contului din bancă, dar nici urmă de carnet de cecuri.

— Ei și ? Poate că terminase unul și nu avusese timp să ceară altul. Ce vrei să spui cu asta ?

— Ceea ce mă supără e convingerea că am văzut acest carnet de cecuri.

— Unde ?

— Acasă la ea, cînd i-am luat de pe jos poșeta, în ascensor. După aceea probabil că am așezat poșeta pe vreo mobilă din odaia ei.

— Ar însemna că pentru prima dată cei de la Identificarea Judiciară pierd ceva. Știu că n-au cap. Oricum, n-avem decît să telefonăm la bancă.

— S-a și făcut. Jean-Loup spune că există două sute sau trei sute de mii de franci în contul ei și că totul pare să fie corect.

— Atunci lasă-mă în pace cu poveștile astea ale tale. Nu fac altceva decît să ne încurce. Oricum, îl ținem în mînă.

Cu patruzeci și cinci de minute mai înainte, exact la orele 10, primiseră un telefon de la Marsilia : nici urmă de Roger Tramoni în Alpii Maritimi. Hotelul unde chelnerul de la barul-tutungerie trăgea în fiecare an, în timpul vacanței,

se afla la Puget-Théniers. Fuseseră cercetate cu de-amănuntul toate pensiunile de acelaşi fel din tot departamentul.

Semnalmentele lui Tramoni fuseseră comunicate Siguranţei Naţionale : talie mijlocie, slab, bolnăvicios, treizeci şi şapte de ani, părul des, castaniu. Tarquin susţinea că el era omul care încasase cele şapte sute de mii de franci, din strada Croix-des-Petits-Champs.

— Nici de biletele noi de bancă nu s-a dat de urmă, spuse Grazzi.

Primiseră numerele seriilor cu o zi mai înainte, la orele 5. La 7 urmau să înceapă să fie răspîndite prin liste proaspăt tipărite. 14 bilete de cîte 500 de franci noi.

— Chiar dacă am avea un noroc chior, nu vom afla nimic decît peste o zi sau două, spuse Tarquin. E un ţicnit. Poate că nici nu le-a schimbat încă.

— A fost anunţată mama tinerei Bombat, care locuieşte la Avignon, să vină să-şi recunoască fiica. La biroul unde lucra de ieri dimineaţă nimeni n-a vrut să-şi asume această sarcină. O cunoşteau foarte puţin. Oricum, în starea în care a lăsat-o ticălosul ăsta, nici mama ei n-o va putea recunoaşte.

— Mai departe, Grazzi.

— Fata a plecat de la birou pe la orele 4, ca o nebună, nu se ştie de ce. De altfel, din nefericire, nu ştim absolut nimic despre ea. N-are prieteni, n-are cunoştinţe, nimic care s-o lege de Paris. N-avea acte asupra ei, ca şi Cabourg. Doar nişte fotografii în cameră. A fost găsită la orele 10 seara. Cu un sfert de ceas mai înainte Gabert dăduse, în sfîrşit, de urma ei datorită unui şofer de taxi. A fost ucisă pe la orele 9 sau 9 şi un sfert. Dacă lucrurile s-ar fi petrecut un ceas mai tîrziu, ar fi scăpat cu viaţă. Şoferul şi-a amintit de ea din pricina mantoului. Se pare că era şi foarte frumuşică. A dus-o în strada Bac. Era întovărăşită de un tînăr. Despre acesta nu ştim absolut nimic.

— Altceva ?

— Nimic. Chestii fără importanţă. La barul-tutungerie din Marsilia patronii spun că Roger Tramoni era dintre acei pasionaţi ai jocului care nu joacă niciodată. Lua rezultatele curselor de cai şi nota ceea ce jucase fiecare. În ceea ce pri-

veşte loteria, nota numerele pe care le vindea. Cînd se întîmpla ca cineva să cîştige zece mii de franci, spunea: „A, fi putut avea eu banii aceştia, doar mi-au trecut prin mînă!"

Grazzi îşi închise carnetul, adăugînd că treaba asta are un nume.

— Ştiu, spuse şeful. Masochism.

În dimineaţa asta el însuşi avea un chip molatic de masochist. Grazzi se ridică, spuse bine, de îndată ce vom pune mîna pe el, vreau să-l iau la întrebări, şi cum şeful nu răspundea, pînă la urmă întrebă ce vă supără, ficatul sau ce?

— Smintitul ăsta, spuse Tarquin. O femeie strangulată într-un tren şi un pistol de 45 cu gloanţele şlefuite sînt lucruri care nu se prea potrivesc. Şi mai e şi altceva: cum a făcut de i-a găsit mai repede decît noi pe oamenii care-l supărau?

La orele 11 şi jumătate, în acea zi de marţi, izbînda prinse viaţă pe coridor, se năpusti în biroul inspectorilor, trecu prin telefonul interior la şef, de la şef la şeful cel mare, apoi la judecătorul Frégard. A fost o izbîndă fără vacarm de glasuri, fără rîsete, nici glume piperate, ca de obicei, şi lucrul acesta era mai bine pentru toată lumea, pentru că exact optsprezece minute mai tîrziu, douăsprezece minute înainte de orele 12, din această clipă de optimism nu mai rămăsese decît o amintire amară, pe care fiecare prefera s-o dea uitării. Pentru Tarquin, care era un om logic şi care considerase totdeauna că într-o afacere de asasinat există un asasin, o victimă şi nişte martori, nu mai rămăsese chiar absolut nimic.

La orele 11,20 funcţionarii de la Căile Ferate, care controlaseră biletele din „Foceean", afirmau că îşi amintesc amîndoi de un bărbat care corespundea semnalmentelor lui Roger Tramoni. Îl văzuseră pe culoarul trenului.

La 11,30 casierii din strada Croix-des-Petits-Champs îl recunoşteau formal pe chelnerul din barul-tutungerie într-o telefotografie pe care le-o arătase Jouy. Îl descoperiseră. Era la Paris. Nu mai rămînea decît să se revizuiască nişte fişe de hotel, să se verifice nişte buletine de identitate, mă rog, chestii de rutină.

— N-a putut părăsi Parisul înainte de orele 10 sau 11, ieri seară, din cauza bietei fete. Dar o avem pe Garaudy. Desigur că și ea e la fel de importantă ca și ceilalți. Probabil că vrea s-o lichideze și pe ea. Deci, se mai află încă aici.

Era oarecum sentimentul tuturor, în afară poate de Tarquin, care se gîndea la revolver, și de Jean-Loup, care nu se preocupa decît de jucăria lui, punînd din nou întrebări, distrat, soției camionagiului.

La orele 11,40 se primi un telefon din partea administrației Hipodromului. Cele paisprezece bilete noi de bancă se aflau în casele cu banii de la reuniunea de duminică, la Vincennes.

— Nebunul ăsta e foarte subtil. Și-ar fi putut schimba hîrtiile de 500, una cîte una, prin magazine, dar lucrul ar fi fost remarcat. Ar fi înmulțit cu paisprezece riscul de a fi reperat. În timp ce la gloabe, pardon, asta chiar că e-o prăvălie! nu-i nevoie să te străduiești mult ca să topești gologanii. Dacă-i un zgîrie-brînză, înseamnă că a luat paisprezece pariuri de cîte cinci sutare. Zece curse într-o după-amiază, zeci de ghișeuri deschise, așa că n-a avut decît să treacă de la unul la altul. Și e atît de multă lume încît poți să te fofilezi liniștit fără ca nimeni să te remarce.

Cei de la ghișee, de altfel, nu își aminteau nimic de individ. Mallet mototoli lista bancnotelor noi și o aruncă în coșul de hîrtii al șefului.

— S-ar putea ca nemernicul chiar să fi cîștigat mizînd pe o mîrțoagă sau două.

În aceeași clipă, Pardi intră în birou, cu pardesiul lui din păr de cămilă pe braț, cu obrazul tuciuriu și impasibil, cu acel mers ușor timid din totdeauna. Era 11,46.

— L-am găsit, spuse el.

— Pe Tramoni?

— În persoană.

— Unde?

— În Sena. A fost pescuit ieri după-masă. L-am găsit la Boileau, ca și pe Cabourg. Boileau începe să se simtă plictisit pînă peste cap. Zice că asta e o desconsiderare pentru el.

Grazzi avu din nou un zîmbet în colţul gurii. Era caraghios: avea senzaţia fizică a propriului său zîmbet, care se descompunea, devenea scarbăd pe la mijlocul gurii, se transforma într-un rictus tîmp, oarecum plîngăreţ.

— Te-ai ţicnit sau ce te-a apucat? spuse şeful.

— De loc, răspunse Tino Rossi. E pe năsălie, l-am văzut adineauri. Nici o urmă de îndoială. Are o gaură în cap, ca şi ceilalţi.

— Cînd? urlă Tarquin.

— Nu strigaţi aşa! Cu toţii am intrat în bucluc pînă-n gît, asta-i sigur. A murit sîmbătă, la începutul după-amiezii. Se afla în Sena sîmbătă seara, pe cheiul Rapée. O fetiţă l-a văzut cum se ridica la suprafaţă.

La orele 11,48 precis, pe cînd Tarquin abia avusese vreme să-şi aprindă o ţigară, înfundat în scaunul lui ca un boxer care a încasat prea multe lovituri, pe cînd Grazzi încă mai credea că e vorba de-o eroare, de-o coincidenţă, de-o glumă a lui Pardi, de indiferent ce, Alloyau intră la rîndul său în birou, urmat de Gabert, cu eterna lui jucărie între degete.

— Femeia şi-a dat drumul. Iertaţi-mă, şefule, dar am ridicat doar braţul să-i ard una. Jur că n-am lovit-o.

Tarquin nici nu mai ştia despre cine era vorba.

— Garaudy, *you see*[1]? spuse Alloyau. Nu se afla în tren.

— Ce?

— Nu. Locul ei fusese rezervat, dar nu l-a folosit. A luat trenul de la ora prînzului. E-o poveste cu un ibovnic şi, cînd te uiţi bine la ea, vezi că e dată naibii. Vineri soţul ei trudea la slujbă. Ea avea un tren la orele 12. În loc să-l ia pe cel de seara, a plecat cu celălalt. S-a întîlnit cu un tip la Paris, un alt electronist, pe care-l cunoştea dinainte. Am adresa lui. A petrecut noaptea cu el, la hotelul unde locuieşte acesta, pe strada Gay-Lussac. Sîmbătă dimineaţă a condus-o la gară. Ea şi-a luat un bilet de peron. A ieşit o dată cu călătorii de la Marsilia, proaspătă ca roua de dimineaţă, şi i-a sărit de gît mamei soacre, care o aştepta.

[1] *You see* = să vedeţi (lb. engl.).

Văzînd tăcerea cu care fusese întîmpinat micul lui succes, Alloyau se tulbură. Crezu că face bine să continue cu un glas moale :

— Nu putea spune că nu se afla în trenul acela, înțelegeți ? Zice că e prea cumplit, că viața îi e distrusă. Mi-a spus că nu cunosc cum e familia soțului ei. Plînge...

— Isprăvește odată !

Vorbise Grazzi, în picioare alături de șef, cu carnetul în mînă, neîndrăznind să-și aplece ochii pe acest carnet, neîndrăznind să-l vîre în buzunar, neîndrăznind să atragă atenția, printr-o mișcare, asupra blestematului ăsta de carnet.

Șeful se mișcă, țigara i se stinsese din cauza salivei, își puse o mînă pe brațul lui Grazzi, îl bătu ușor cu palma de două ori, amical, și spuse că e bine, va trînti un raport, Grazzi nu trebuia să-și facă sînge rău, dacă a scrîntit-o, a scrîntit-o. Aveau o răfuială cu acest netrebnic și într-o bună zi tot vor pune mîna pe el.

— Pentru moment vom încerca timp de cîteva zile să trecem neobservați pe coridoare. Nu ne dăm bătuți. Ne facem mititei. Aveam o afacere cu o victimă, un asasin, niște martori. Nu ne-au mai rămas nici martorii, nici asasinul. Cum victimele nu pot vorbi, eu voi face la fel, băieți, o șterg.

În ușă, îmbrăcîndu-și pardesiul, spuse mă întorc pe la ora două, vom aduna resturile, vom face ce-om putea.

Un planton se afla în prag, străduindu-se să atragă atenția lui Grazzi. În van, deoarece Grazzi îl privea pe șef și deoarece șeful nu se uita niciodată la nimeni.

— Domnule Grazziano, spuse agentul, e o fată cu numele Bombat în sala de așteptare. Spune că vrea să vă vadă numai pe dumneavoastră, pe nimeni altcineva.

Grazzi nu auzi decît că șeful spunea, la urma urmelor, dacă fandosita aia nu și-a ocupat cușeta, înseamnă că a fost altcineva, fiindcă exista un altcineva. Nu e logic ?

Mașinal, Grazzi îl dădu la o parte pe agentul care-i pusese o mînă pe braț, îl dădu la o parte și pe Gabert, care-l apucase de cealaltă mînecă (ce avea oare Gabert ?), își vîrî carnetul inutil în buzunarul dinăuntrul hainei.

Îl privi pe şef, îi văzu obrazul lucios, burta de femeie însărcinată, ochii mici şi privirea fugară. Se gîndi: de ce-mi displace mai puţin astăzi, de ce-mi vine să cred că-mi este prieten? Spuse agentului de acord, de acord, vin îndată, mă duc s-o văd.

Cuşeta 000

— Grazzi? Jouy la aparat. Am pe fir Marsilia pentru tine.
— Cine e?
— Un ştie tot.
— Notează tu. Eu sînt ocupat cu fata.
— Nu vrea să vorbească decît cu tine.
— Vorbeşte tu, te rog.

— Georges? Jouy la aparat. Ce spune cel de la Marsilia?
— Spune pe dracu, asta se aude cel mai bine. Cred că e un puşti. Zice că n-are cu ce să plătească nici un minut în plus. Vrea să-l recheme Grazzi. Aşteaptă în barul-tutungerie din Marsilia. Spune că Grazzi va înţelege.
— Dă-mi-l mie.
— A închis.

— Jouy? Aici Grazzi. Cine m-a chemat de la Marsilia?
— Adineauri? Un puşti. Vrea să-l chemi tu la barul-tutungerie. Zicea că ai să înţelegi despre ce e vorba.
— Şi-a spus numele?
— Dacă de dimineaţă şi pînă acum aş fi notat numele tuturor detectivilor amatori, aş fi consumat o mulţime de creioane Bic.
— Cînd a telefonat?
— Acum vreo zece minute, un sfert de oră.
— Sînt în biroul şefului, cu fata. Cheamă barul-tutungerie şi dă-mi legătura. După ce mi-o dai, cheamă Prefectura din

Marsilia, să nu-l scape din ochi după ce va pleca de la telefon. Pe urmă găsește-mi-l pe Pardi, să-l aducă pe șef cît mai repede.

— E ceva grav ?

— Vrei să faci ce-ți spun ?

— Dumneata ești, Daniel ?

— Da. Mă auziți bine ?

— Ce faci la Marsilia ?

— Ar fi poveste prea lungă. Unde e Bambi ?

— Cine ?

— Domnișoara Bombat, Benjamine Bombat. Știu unde puteți s-o găsiți.

— Da ? Și eu, închipuie-ți. Ce cauți acolo în bar ?

— Știți unde se află ?

— E aici.

— E cu dumneavoastră ?

— E cu mine. Nu mai țipa așa. Ce cauți în barul acela ?

— Ei bine, ar fi prea lung să vă explic.

— Am tot timpul, caraghiosule ! Și pe urmă să știi că noi plătim convorbirea ! Credeam că te-ai întors acasă, la Nisa.

— Știți cine sînt ?

— Dacă n-aș ști, ar însemna că sînt surd ! Mi s-a împuiat capul cu prostiile tale timp de trei sferturi de ceas.

— Se simte bine ?

— Se simte foarte bine ! E în fața mea, de partea cealaltă a mesei, își ține capul în mîini și inundă dosarele comisarului. Dar nu i se mai poate întîmpla nimic rău ! Prostule, acum mă tem doar pentru tine ! Ce naiba, ai de gînd sau nu să-mi spui ce cauți la Marsilia ?

— Sînt aici din cauza grevei.

— Ce grevă ?

— A celor de la Căile Ferate.

— Ce zi e azi ?

— Marți. De ce ?

— Nu vorbesc cu dumneata! Încetează să mai țipi așa! Bine, o grevă, de acord. Dacă vrei să fii drăguț, povestește-mi calm ce faci la Marsilia. Fără să țipi.

— Nu țip. Sînt la Marsilia și nu pot merge mai departe din pricina grevei.

— Trenul pe care l-ai luat aseară a sosit la Nisa de peste cinci ore. Îți bați joc de mine?

— Vreau să spun că n-am ajuns la Marsilia cu trenul acela. Am coborît la Dijon.

— De ce?

— Nu veți putea înțelege.

— La dracu, ai de gînd să-mi răspunzi la întrebări? Ai să vezi atunci dacă înțeleg sau nu! Ca să iei trenul în direcția opusă?

— Ea s-a gîndit că voi face asta?

— S-a gîndit că o vei face, da! A crezut chiar că s-a întîmplat așa, cînd s-a întors acasă. În cameră era lumină. Numai că n-o așteptai dumneata, ci o biată fată care-i adusese poșeta de la birou și care a fost răsplătită cu un glonț în țeastă. Nu-i o glumă! E un lucru adevărat! Înțelegi?

— Au mai omorît pe cineva?

— Pe micuța Sandrina. De ce vorbești la plural?

— Pentru că sînt doi.

— Asta ai înțeles-o aseară, cînd ți-ai văzut prietena în gară?

— Atunci nu înțelesesem încă nimic.

— Ai înțeles totuși că va fi omorît cineva. Doar ai spus adineauri!

— Eu eram acel cineva! Tot ce am înțeles e că pe mine mă căutau.

— Știi despre cine e vorba?

— Nu. Am înțeles abia azi-dimineață, citind ziarul în gara din Marsilia. Trebuia să fi înțeles de mai înainte, dar și dumneavoastră!

— Fără îndoială că știi mai multe decît noi și tocmai lucrul ăsta ți-l reproșez, caraghiosule! De ce n-ai venit să ne spui imediat ce știai?

— Nu voiam să am neplăceri. Văzusem o femeie moartă. Altcineva avea s-o găsească, o clipă mai tîrziu. Nu voiam să am neplăceri. La urma urmelor, treaba asta nu mă privea pe mine !

— Nu vorbesc de sîmbătă, ci de aseară, cînd ştiai anumite lucruri de care noi aveam nevoie, şi, în loc să ni le spui, ai preferat să te întorci fuga-fuga la tăticu !

— Nu ştiam că omorîseră pe altcineva! Ştiam că mă caută pe mine, asta-i tot. În tren am chibzuit. Mă gîndeam că, dacă mă îndepărtez eu, Bambi va fi lăsată în pace. După aceea, m-am gîndit că puteau să se lege de Bambi şi-am vrut să mă întorc. La Dijon am aflat că primul tren spre Paris trece abia azi-dimineaţă. Şi de dimineaţă s-a pornit greva. Am luat un tren, ca să continui drumul spre Nisa, pentru că tot aveam bilet, dar şi pentru că papa se putea ocupa mai bine decît mine de toate astea. Papa e avocat.

— Ştiu. Ai pornit deci spre Nisa. Atunci de ce ai coborît la Marsilia ?

— Pentru că am văzut ziarele pe peron, la oprirea trenului. În clipa aceea am înţeles. Aseară habar n-aveam de povestea cu loteria şi cu seriile bancnotelor noi. Şi nici de asasinate.

— L-ai urmărit pe Cabourg în prima seară. Nu ştiai că a fost omorît ?

— Sigur că nu ! L-am urmărit pe Cabourg, pe urmă am urmărit poliţia, pe dumneavoastră şi pe tipul acela în pardesiu bej, şi pe urmă l-am urmărit pe Grandin. Nu înţelegeţi ? Alergam de la unul la altul, făceam un fel de căluşei.

— Un fel de ce ?

— Un fel de căluşei. Ştiţi, jucăria aceea de copii, cu nişte animale care se învîrt şi care parcă aleargă unele după altele. Un mic manej, cam aşa ceva. Alergam după unul, care alerga după mine. În plus, mă înşelam. Lucrurilor văzute le dădeam un sens pe care oricine l-ar fi putut da. Azi-dimineaţă, citind ziarul, am înţeles că jocul de căluşei era stricat,

că unul dintre micuțele animale se învîrtea în sens contrar. Atunci m-am dus la barul-tutungerie să văd dacă nu mă înșelam. Am aflat că îl căutați pe chelnerul Roger Tramoni. Lucrurile s-au petrecut așa cum mi-am închipuit. Doar că Roger Tramoni e probabil mort și că vă pierdeți vremea.

— Asta știm.

— A murit ?

— A murit. De sîmbătă. A fost aruncat în Sena. De ce m-ai urmărit pe mine ? De ce l-ai urmărit pe Grandin ?

— Unde e Bambi ?

— Lîngă mine, ți-am mai spus ! Ce dracu, ai de gînd odată să mă asculți ?

— Cine e cu dumneavoastră ? Unde vă aflați ?

— Cum adică, unde mă aflu ?

— Dumnezeule, mi-a trecut prin minte un lucru ! Dacă aseară s-a înșelat și a ucis-o pe Sandrina crezînd că e Bambi, înseamnă că acum știe cine e Bambi !

— Cum așa ?

— Unde vă aflați ?

— În biroul comisarului ! La Quai des Orfèvres ! Ce crezi că poate risca ?

— Nu știu. E un nebun.

— Cine ? Grandin ?

— Nu. Celălalt.

— Ascultă ceva, prostuțule...

— Alo ?

— Da.

— Alo ! Mă auziți ?

— Da. Ascultă, băiatule. Trebuie să închei convorbirea. Nu te mișca. Te voi chema din nou. Stai pe loc.

— Domnule inspector !

— Da.

— Ați înțeles ?

— Da.

— E acolo ?

— Da.
— Mă aude ?
— Da.

— Mallet ? Ai făcut ceva ?
— Nu mai știu ce să cred. Cei de la bancă spun că au semnalat totul azi-dimineață, cînd cineva de la noi a telefonat pentru carnetul de cecuri.
— Cine a telefonat ?
— Eliane Darrès a completat un cec de șase milioane, săptămîna trecută. Ascultă, Grazzi...
— Cînd a fost ridicat ?
— Vineri la orele 11.
— Pe ce nume ?
— Rahis Alphonse. Avea un permis de conducere din departamentul Sena. Am și numărul. Jouy s-a dus să verifice. Semnalmentele corespund, în mare, cu cele ale lui Grandin. Ești sigur că nu facem o mare porcărie ?
— Nu-mi dau seama.

— Grazzi ? Jouy la aparat. Singurul Rahis Alphonse pe care l-am putut găsi la serviciul Permise de conducere a murit acum doi ani la pușcărie. Escrocherie și tumoare la ficat.
— Se leagă bine. Poate a șterpelit permisul dintr-un dosar sau de altundeva. A schimbat doar fotografia.
— Șeful e la curent ?
— Tocmai acum a sosit. Și Frégard.
— Își iau răspunderea ?
— Acum da.

— Inspectorul Grazziano ?
— Ascultă, băiețaș. Acum e rîndul meu să pun întrebări, și tu îmi vei răspunde cuminte, cît mai exact posibil. Înțelegi ?
— Cum de-ați ghicit ?
— N-am ghicit de loc. Ție ți-era teamă. M-am întrebat de ce te temeai. M-am gîndit la un revolver. Și la un carnet de

cecuri care dispăruse. La lucrurile pe care Bambi mi le-a spus. La felul în care, de fiecare dată, mi-a luat-o înainte. Acum trebuie să mă asculţi. Stau la masa de lucru a şefului meu. Şeful meu e aşezat lîngă mine şi are un receptor suplimentar. Alături de mine sînt doi inspectori care mă privesc cu ochii holbaţi. Înţelegi că, dacă te-ai înşelat, e un lucru grav pentru toată lumea ?

— Nu mă înşel.

— Bine, atunci explică-mi ce-ai făcut cînd ai coborît din tren, după ce ţi-ai luat valiza ? Te-ai dus în strada Bac, împreună cu Bambi. Povesteşte începînd de aici.

— Unde se află el ? Spuneţi-mi, vă rog.

— În biroul de alături. Am trimis nişte agenţi la Grandin.

— N-a protestat ?

— Nu, spune că e o idioţie.

— Cum se numeşte ?

— Gabert. Jean-Loup Gabert.

— Are un pardesiu bej, părul ondulat, maniere de fată ? E cel care era cu dumneavoastră ?

— Da, era cu mine. Cînd ai început să ne urmăreşti ? Sîmbătă pe la orele 2, sau 3 ?

— Nu mai ştiu. Am mîncat cu Bambi. Apoi am lăsat-o. M-am dus mai întîi la Gara Lyon, ca să văd. Îmi uitasem fularul în compartimentul alăturat. Era un fular al mamei mele. Imprimat. Cu nişte vederi din Nisa. Eram necăjit pentru că lucrul ăsta putea să vă ajute să daţi de mine. N-am îndrăznit să-l cer înapoi.

— O clipă.

— Vreţi să verificaţi ?

— Da. Continuă. Ce credeai în momentul acela ?

— Că l-aţi arestat pe vinovat la faţa locului. Nu ştiu cum, dar asta era impresia mea. Credeam că e tipul bolnav, pe care l-am văzut pe culoar. De altfel aveam dreptate, fusese arestat în compartiment. Impresia mea a fost bună. Numai că era Gabert.

— Spune lucrurile pe rînd, unul după altul. Povestește cu calm. După ce te-ai dus la Gara Lyon, ai venit la Quai des Orfèvres, așa e ?

— Da. Am mers mult pe jos. Apoi am luat un autobuz. V-am văzut ieșind împreună cu Gabert. Vorbeați cu un bărbat, în poartă. Un om înalt ca dumneavoastră. Am tras cu urechea și am auzit că vă duceți în strada Duperré. Aș fi vrut să vă opresc. Și pe urmă nu mi-a mai venit s-o fac. V-ați urcat într-o mașină și ați plecat. M-am dus și eu în strada Duperré. Nu știam la ce număr, dar am văzut mașina poliției oprită în stradă. Am căutat pe coridoarele de alături. Nu știam nici măcar ce căutam. În cele din urmă, mi s-a părut că am o idee mai bună. M-am gîndit la Cabourg. L-am găsit.

— De ce ?

— Nu știu. Se certase în tren cu femeia pe care o văzusem moartă. Eram necăjit. Cred că simțeam nevoia să fac ceva. Înțelegeți ? Și pe urmă era singurul element de care dispuneam. L-am auzit vorbind despre munca lui, pe culoarul trenului, despre „Progine". Am început să-l caut. Nu știam dacă se numea Labour sau Cabourg. Nu fusesem prea atent în tren. La telefon am rostit domnul „AOUR".

— Tu ai telefonat la „Progine" ?

— Da. Am intrat într-o cafenea, pe strada Duperré. Am cerut un suc de carne. La Toulouse, unde sînt la internat, beau adesea suc de carne. Am căutat în cartea de telefon. Erau vreo zece adrese ale firmei „Progine". Am telefonat la sediul central, apoi am luat la rînd toate sucursalele. La cea de-a treia, ALEsia sau așa ceva, l-am găsit. Am spus că sînt un client, că-mi pregătesc lista cadourilor de Crăciun.

— Știu. Ți s-a dat adresa. Continuă.

— Mi-am spus că am tot timpul. Am mers din nou pe jos. Apoi am luat un autobuz. Nu era acasă, nu se vedea lumină sub ușă. Atunci am așteptat pe trotuar. Am cumpărat ziarul și am văzut lista călătorilor. Mi-am spus că de dimineață m-am înșelat, că vinovatul nu fusese arestat. Cabourg nu mai venea. Mi se făcuse foame. Am intrat să mănînc o

friptură în restaurantul de la parterul casei lui. În timp ce mîncam, deodată îl văd pe Cabourg, care privea înăuntrul restaurantului, prin fereastră. Apoi s-a dus. Abia am avut vreme să plătesc, să ies, că şi dispăruse. Cineva mergea în urma lui. Poliţistul în pardesiu bej. La capătul străzii, Cabourg începu să alerge.

— Cît era ceasul ?

— Tîrziu. Poate 9 seara.

— Pînă unde i-ai urmărit ?

— Nu i-am urmărit. În faţa gării Cabourg a luat un taxi. Nu ştiu care gară, în orice caz aproape de casa lui. Parisul e plin de gări.

— Gara de Est. În clipa aceea l-ai pierdut ?

— Nu l-am pierdut. A luat un taxi. Gabert a luat un altul, în urma lui. Mă aşteptam la asta. Poliţia îl urmărea. În orice caz, nu mai aveam bani. O friptură la Paris costă scump. M-am întors acasă la Bambi, făcînd jumătate drum pe jos, jumătate în autobuz. Îmi lăsase un bilet sub uşă. Am găsit-o la Sandrina.

— Bine, ştiu ce ai făcut a doua zi, mi-a povestit Bambi. Mai întîi, de dimineaţă, aţi venit la Quai des Orfèvres. Voiaţi şi nu voiaţi să vă întoarceţi din drum. În cele din urmă, l-aţi văzut pe Gabert care ieşea, aproximativ pe la orele 11.

— A luat un taxi.

— Şi s-a dus în strada La Fontaine să-i ia interogatoriul doamnei Garaudy. L-aţi urmărit în taxi. De ce ?

— Pentru că mă gîndisem la anumite lucruri. Vinovatul nu putea fi Cabourg. Mai întîi, îl văzusem plecînd din gară, pe cînd o aşteptam pe Bambi la ieşirea de pe peron. Pe urmă, nu era unul dintre cei doi bărbaţi pe care i-am auzit din compartimentul de alături. Dimpotrivă, mi se părea că asasinul era bărbatul de pe culoar, bolnavul, şi că dumneavoastră greşeaţi.

— Deci tu şi cu Bambi l-aţi urmărit pe Gabert ?

— Da. Mai întîi a trecut prin strada Duperré. Am coborît din taxi, dar n-am avut vreme să urc scările după el, că a ieşit foarte repede.

— Ce-ţi trecea prin minte ?

— Nimic. Am continuat să-l urmărim. S-a dus în strada La Fontaine. În faţa casei era un bar-tutungerie. L-am aşteptat. O clipă după aceea a intrat şi el să dea un telefon. Ceea ce ne neliniştea în acea clipă pe Bambi şi pe mine era că vă înşelaţi de la un capăt la altul. Văzusem numele pe uşa din strada La Fontaine. Această Garaudy, pe care n-o cunosc, nu putea să fi fost în compartiment, pentru că eu îi ocupasem cuşeta.

— Ştim. Mai departe.

— Am continuat să-l urmărim pe Gabert. S-a întors în strada Duperré. L-am pierdut pe drum, dar era acolo cînd am ajuns şi noi. Bambi şi cu mine am stat într-un capăt al coridorului, ţinîndu-ne respiraţia, în vreme ce el cobora scara împreună cu un bărbat brunet şi tînăr. După aceea am aflat că era Eric Grandin, prietenul Georgettei Thomas.

— S-au despărţit după ce au ajuns jos. Aţi avut impresia că Gabert îşi face meseria. Totuşi aţi continuat să-l urmăriţi. Ce oră era ?

— Unu sau două după-amiază. A luat un alt taxi, s-a dus spre Clichy. Bambi începuse să bombăne, fiindcă era prea scump şi fiindcă nu vedea cum vom ajunge la vreun rezultat.

— Aţi ajuns însă la Rivolani.

— Da. Poliţistul în pardesiu bej a intrat într-un gang, la Clichy. L-am aşteptat un sfert de ceas, apoi a ieşit, şi a luat iarăşi un taxi.

— L-aţi pierdut însă. V-aţi gîndit atunci că poate se duce la Poliţie sau la vreun alt martor şi aţi abandonat urmărirea.

— Am luat dejunul la Clichy. În timp ce mîncam, ne-am uitat în cartea de telefon şi am găsit-o pe actriţă.

— V-aţi dus la Trocadero.

— Da.

— Te hotărîseşi, în momentul acela, să te joci de-a detectivul ?

— Da.

— Cînd aţi fost la Vincennes ?

— Înainte. E-adevărat. Mai întîi ne-am dus la Vincennes. Am făcut atîtea lucruri încît încep să le încurc puţin.

— De ce v-ați dus tocmai la Vincennes ?

— Îl auzisem pe Grandin vorbind despre asta, în strada Duperré, în timp ce cobora scările. Mi s-a părut un lucru primejdios și important. Aveam impresia că Grandin vrea să ajute poliția. În orice caz, părea că vrea să-l ajute pe Gabert. Spunea că va fi la Vincennes încă înainte de începerea curselor. La Vincennes am lăsat-o pe Bambi la intrare, ca să nu plătesc decît un singur loc. Am dat de Grandin în fața ghișeurilor.

— Ce făcea ?

— Juca. Am așteptat o clipă, dar nu s-a petrecut nimic. Am privit o cursă. Grandin s-a întors la ghișeuri să mai joace.

— Caraghiosule, dă-i drumul.

— Știu. Dar stăteam destul de departe de el și era lume multă. Nu cunoșteam povestea cu loteria și cu bancnotele noi. Abia azi-dimineață am înțeles.

— Pe urmă, la Trocadero.

— Da. V-am văzut împreună cu Gabert. Coborați. Gabert s-a înapoiat și a intrat din nou în acel imobil, dumneavoastră l-ați așteptat în mașină. Bambi era într-o cofetărie, nu mai putea de oboseală.

— Și pe urmă m-ați urmărit pe mine.

— Nu. Dumneavoastră ați plecat cu Gabert. Bambi era în pragul unei crize de nervi. Am lăsat totul baltă. Am mers de-a lungul cheiurilor, apoi la restaurant.

— A doua zi, luni.

— Bambi s-a dus la birou. Eu m-am întors la Trocadero, să vorbesc cu actrița.

— De ce ?

— Aș fi vrut să-i explic totul. Ea mi-ar fi spus ce știa și ceea ce nu știam eu. Cînd am ajuns la ea acasă, erau o mulțime de agenți în fața ușii. L-am văzut pe Gabert care sosea în fuga mare. Am crezut că o arestați pe Eliane Darrès.

— Crezi că așa îi arestăm pe oameni ? Cu o grămadă de agenți dinaintea ușii ?

— Dacă aş judeca după toţi cei care sînt în sala unde mă aflu eu, în acest moment, mai cred şi acum. Vreţi să mă băgaţi la închisoare ?

— Da' de unde. Sînt acolo ?

— Sînt aici.

— Nu fii neliniştit. Spune-mi ce ai descoperit ieri după-masă şi îţi voi explica ce trebuie să faci.

— Explicaţi-mi mai întîi. Vă voi spune după aceea. Dacă trebuie să mă arestaţi, nu mai vorbesc pînă cînd tatăl meu nu va fi aici de faţă.

— Ascultă, băiete. Grandin va fi adus la noi. Gabert se află în biroul de alături, neagă totul, dacă mă iau după mutrele plouate pe care le văd în jurul meu.

— Unde e Bambi ?

— Într-un colţ al încăperii unde sînt şi eu. Ţine în mînă un enorm sandviş cu şuncă. Mănîncă cu poftă. Curînd vei face şi tu la fel. Mi-ai spus aproape totul, dar nu îndeajuns. Mai vorbim încă vreo două minute, după care mi-l vei da la telefon pe brigadier. Şi după ce voi vorbi cu el, îl vei urma cuminte acolo unde te va duce. Ajuns acolo, te voi chema din nou, ai înţeles ?

— Bine, în orice caz, anunţaţi-l pe tatăl meu.

— Am făcut-o de mult, închipuie-ţi. Atunci, ce s-a întîmplat ieri după-masă ?

— Bambi s-a înapoiat la birou. Eu n-aveam cheia şi atunci am lăsat camera deschisă. Era ora 13,50, sau aşa ceva, pentru că Bambi trebuia să se întoarcă la birou la 14,15. M-am dus în strada Duperré.

— De ce ?

— Pentru că de dimineaţă l-am văzut pe Grandin în faţa casei Elianei Darrès. Într-un fel era chiar caraghios, fiindcă şi el se ascundea, ca şi mine. Era într-o maşină, o „Dauphine", care staţiona ceva mai departe. Acum îmi vine să cred că tocmai din maşina asta ieşise Gabert.

— Continuă cu strada Duperré.

— Am urcat scările. Dumneavoastră eraţi la Grandin. V-am auzit vocea, pe palier, fără să mă apropii de uşă. Spu-

neați: „Ați auzit vorbindu-se de un oarecare Rivolani, sau de Eliane Darrès?" El a răspuns că nu. Nu mai înțelegeam nimic. Cînd ați ieșit, abia am avut timp să cobor cîteva trepte. Altfel mi-ați fi auzit pașii înaintea dumneavoastră. Am preferat să urc. M-ați întrebat dacă sînt vreun prieten de-al lui Grandin.

— Va să zică tu erai tînărul în impermeabil?

— Da. M-ați mai văzut și la Quai des Orfèvres, sau poate în fața casei actriței. În orice caz, mi-ați dat o idee. M-am dus la Grandin. I-am spus că sînt student la Sorbona, că vreau să scot un ziar studențesc. Am stat de vorbă. Mi-am dat seama că e un om căruia îi e frică. Am rămas, poate, vreo zece minute cu el. Îi puneam niște întrebări care-l enervau, despre camera lui, despre fotografiile de animale. Nu îndrăzneam să-i vorbesc despre crimă și am înțeles că și mie mi-e frică. Îmi spuneam că dacă, dintr-un motiv oarecare, voi vorbi despre trenuri, ar fi firesc să-mi povestească ceea ce i se întîmplase unei prietene de-a lui.

— Ai încercat?

— Am încercat. Nu mi-a povestit nimic. Dimpotrivă, din acel moment a început el să-mi pună întrebări. De unde vin, cine sînt, cum căpătasem adresa lui, unde locuiesc. Am plecat. Mi-era frică. Nu știam de ce, dar am înțeles cîteva minute după aceea, cînd am coborît din autobuz ca să mă întorc acasă la Bambi. Automobilul „Dauphine" mă urmărea. Am luat alt autobuz, apoi metroul. M-am întors la Bambi, mi-am luat valiza și m-am îndepărtat de strada Bac. I-am telefonat lui Bambi dintr-o cafenea din Cartierul Latin.

— E-n regulă, băiețaș. Acum dă-mi-l pe brigadier.

— Da. Nu vreți să știți ce-am înțeles azi-dimineață, după ce am citit ziarul?

— Acum cred că am înțeles și eu. Îți făgăduiesc că te voi chema peste puțină vreme. Fii cuminte și nu te nelinişti.

— Domnul judecător Frégard? Tarquin la aparat.

— Ați găsit ceva?

— Tînărul Grandin nu va rezista multă vreme. Datorită cecului îl vom avea la mînă. Scrisul lui corespunde cu cel de pe dosul cecului, atît cît se poate recunoaşte un scris deformat de bunăvoie. Semnătura Elianei Darrès este imitată bine. Probabil că a muncit mult pînă să izbutească. Desigur că vom da peste vreo bucată de hîrtie aruncată în vreun colţ al camerei lui.

— Dar percheziţia la Gabert acasă ?

— Nimic. E un adevărat muzeu al armelor de foc. Dar nici urmă de revolverul nostru, nici de bani. Am aflat că e orfan de la vîrsta de şase ani şi că a fost crescut de o mătuşă, în provincie. Nu ştiu de ce, dar la noi toată lumea îşi închipuia că e fiul unui grangur.

— Cine îi ia interogatoriul ?

— Grazzi. Îl cunoaşte bine pe Gabert şi îşi cunoaşte bine meseria. L-a dus într-o clădire din faţa Palatului de Justiţie, ca să nu se facă prea mult zgomot în jurul lui. În seara asta sper să ofer ziarelor esenţialul, cu binişorul. Va fi o afacere încheiată.

— Pardi ? Grazzi la aparat. Ai chemat pe careva de la bancă şi de la hipodrom ?

— Da. Spusele lor nu pot constitui o probă prea solidă pentru Frégard. Nu sînt decît pe jumătate siguri că l-au recunoscut.

— Şeful m-a schimbat cu Alloyau, pentru Jean-Loup. Poţi veni ? E rîndul tău.

— Vi-l dau la telefon. E cuminte.

— Daniel ?

— Da. Au mărturisit ?

— Nu. Nu încă. Ascultă, băiete, o singură întrebare, nu două. Şi vreau un singur răspuns.

— Unde e Bambi ?

— S-a înapoiat la birou. Trebuie să se întoarcă aici deseară. Voi avea nevoie şi de tine şi voi încerca să fac tot posibilul să vii. Mă asculţi, spune-mi ?

— Vă ascult, domnule inspector, vă ascult.

— Nu înţeleg de ce Gabert a lăsat-o pe actriţă să iasă din gară, nici de ce a ales calea de-a o ucide în tren. Tu ştii ceva care să-ţi îngăduie să răspunzi?

— Nu pe actriţă voia s-o ucidă.

— Dar atunci pe cine? Pe Georgette Thomas?

— Nu. Georgette Thomas era în înţelegere cu ei! N-aţi înţeles nimic. Pe Bambi trebuia s-o omoare.

— Ce legătură avea Bambi cu toate acestea?

— Bambi, sau altcineva. N-avea nici o importanţă. Georgette Thomas trebuia să reţină pe unul dintre călătorii din compartiment. Oricare, în afară de Eliane Darrès. Gabert trebuia să se urce în tren şi să-l ucidă pe acest cineva.

— Atunci de ce Gabert a hotărît să ucidă pe cineva din trenul acela?

— Tocmai în asta constă vicleşugul lor. Ce-aţi făcut cînd aţi descoperit-o pe Georgette Thomas? Aţi făcut o anchetă asupra Georgettei Thomas! Apoi a fost omorît altul care era în acelaşi compartiment. V-aţi gîndit: a fost ucis un martor supărător. Înţelegeţi? Gabert ştie bine cum se petrec lucrurile acestea. A inversat numai rolurile! Oricare, fără motiv, devine victimă. Adevărata victimă devine martor, doar pentru că s-a aflat în acelaşi compartiment, şi nimănui nu-i va trece prin minte să facă cercetări în direcţia acestuia. Cu atît mai mult cu cît Gabert nu avea să se mulţumească doar cu atît. Oricum l-ar fi ucis pe Cabourg sau pe Rivolani, pentru ca povestea lui cu martorii supărători să pară mai verosimilă. Înţelegeţi?

— Da. Cum de te-ai gîndit la asta?

— V-am mai spus. Pentru că au încercat s-o reţină pe Bambi. Pentru că Grandin o cunoştea pe actriţă şi că o cunoştea şi pe Georgette Thomas, că ele se aflau în acelaşi tren, în acelaşi compartiment, şi că nu se cunoşteau. Pe urmă, pentru că, dacă vă trece prin gînd că un martor ca Rivolani era cît de puţin supărător, înseamnă că nu l-aţi auzit cum sforăia. Ghinionul Georgettei Thomas a fost că a cîştigat la loterie. Ce aveau cu actriţa, habar n-am. Însă numai cu ea aveau treabă.

— Vineri au încasat şase milioane din contul Elianei Darrès, completînd un cec fals. Toată povestea asta are ceva teribil în ea. Cîţi ani ai ?

— Cine ? Eu ? Şaisprezece.

— E teribil.

— Grazzi ? Tarquin. Poţi veni. S-a făcut.

— Cum aţi izbutit ?

— I-am arătat fotografiile Georgettei lui. Moartă.

AŞA SE SFÎRŞEŞTE

Întrebare : Ne-ai spus că-l cunoşteai pe Gabert de cîteva luni. Cînd l-ai prezentat Georgettei Thomas ?

Răspuns : Acum aproape două luni. Am cinat împreună într-un restaurant din Hale.

Întrebare : Cînd v-aţi hotărît s-o ucideţi pe Eliane Darrès ?

Răspuns. Nu ne-a venit deodată. Ne-am întîlnit de mai multe ori. Jean-Loup ne-a vorbit despre meseria lui, despre colegii lui. La început am imaginat o crimă, fără să ne gîndim la o persoană în speţă. Era un fel de joc. Rîdeam fiindcă Georgette era naivă şi desigur că s-ar fi lăsat prinsă. În sfîrşit, aşa era ea. Într-o zi am vorbit despre Eliane, pentru că-mi lăsase o cheie de la ea de-acasă şi pentru că ştiam că are bani.

Întrebare : N-o văzuseşi de multă vreme pe Eliane Darrès ?

Răspuns : De cîteva luni. Ştiam că încercase să dea de mine într-o cafenea din Piaţa Danton, unde o cunoscusem, dar nu mai treceam pe acolo. Era o poveste depăşită.

Întrebare : Cine a avut ideea întîi şi întîi ?

Răspuns : Toţi trei. Fiecare adăuga cîte ceva, era tot un joc. Apoi Jean-Loup mi-a spus că lucrurile se ţineau în picioare, că ar fi păcat să nu profităm. Cînd am înţeles că vorbea serios, mi s-a făcut frică. Am vorbit despre asta cu Georgette. Ea mi-a spus : „Să-l ascultăm. Asta nu ne angajează cu nimic." Într-o seară ne-am dus la el acasă, lîngă podul Austerlitz. Ne-a arătat revolverele lui. Ne-a spus că avea unul cu surdină. N-ar fi nici o problemă, deoarece ar fi şi el amestecat de cealaltă parte. Va face în aşa fel să fie la birou cînd va sosi informaţia. Pe urmă va fi la curent cu tot ce se va petrece.

Întrebare : Ideea de a ucide pe altcineva *înainte* îi aparţine lui ?

Răspuns : Spunea că nu există decît o singură crimă perfectă, cea fără motiv. Dacă se făcea o anchetă în jurul unui asasinat şi dacă ne-am fi aranjat să omorîm doi martori — printre care şi victima adevărată — n-ar fi existat nici un risc, spunea el. Îi cunoştea pe cei cu care lucra. Vor ancheta primul asasinat. Vor lega pur şi simplu celelalte două de primul. Primul asasinat va fi fără motiv.

Întrebare : Gabert prevăzuse deci trei omoruri ? Şi lucrul acesta nu te-a făcut să dai înapoi ?

Răspuns : Nu ştiu. N-aveam impresia că toate lucrurile acestea erau de-adevărat. Doar Georgette dădea înapoi. I-am vorbit chiar în aceeaşi seară, cînd ne-am întors acasă. Credeam că Jean-Loup avea dreptate. Şi pe urmă, din moment ce acceptam să ucidem pe cineva, numărul nu mai conta. Aşa cred şi acum.

Întrebare : În ciuda lui Rivolani şi a micuţei Sandrina ?

Răspuns : În clipa aceea nu ştiam pe cine vor cădea sorţii. Şi acum, cînd spun că numărul celor ucişi nu contează, pentru mine e tot ceva abstract, nu văd chipurile lor. De altfel, nu l-am văzut în viaţa mea pe Rivolani, pe Cabourg sau pe fată. Poate că de aceea Georgette şi cu mine aveam impresia că nu e un lucru de-adevărat.

Întrebare : Cînd aţi luat hotărîrea să treceţi la acţiune ?

Răspuns : Cînd am aflat că Eliane se duce în Sud, să turneze un film.

Întrebare: Cînd ai aflat?

Răspuns: Aproximativ cu vreo două zile înainte de plecarea ei, în ziua cînd am găsit carnetul de cecuri la ea acasă. Îi supravegheam casa de cîteva zile. Cînd se ducea în oraş, mă foloseam de cheia ce mi-o dăduse şi intram în casă. Nu mişcam nimic din loc. Căutam carnetul de cecuri. Nu-l lăsa niciodată. Într-o după-amiază a fost nevoită să iasă pentru o problemă urgentă şi nu şi-a luat poşeta. Înăutru era carnetul de cecuri şi scrisoarea de angajare pentru filmul acela din Aix-en-Provence. Am luat un cec în alb din mijlocul carnetului, scoţînd talonul cu o lamă de ras. În momentul anchetei, Jean-Loup trebuia să facă dispărut carnetul de cecuri, ca să nu poată fi examinat.

Întrebare: Cum ştiai ce bani avea la bancă?

Răspuns: În scrinul ei era un extras de cont. L-am văzut adesea. Era foarte atentă cu banii ei. Am verificat carnetul de cecuri, în cazul în care ar fi scos o sumă mai însemnată în zilele precedente.

Întrebare: Cînd ai completat cecul?

Răspuns: N-am făcut-o eu, ci Georgette. Am lucrat împreună două nopţi întregi. Imitam iscălitura Elianei după un formular vechi de asigurări sociale pe care-l luasem din scrin.

Întrebare · Semnătura depusă la bancă putea să nu fie aceeaşi.

Răspuns: Era un risc. Trebuia să încasez cecul vineri dimineaţă. Dacă ceva nu era în regulă, am fi oprit totul pe loc. Jean-Loup îmi făcuse rost de un permis de conducere pe numele Rahis. Am schimbat fotografia. La bancă am aşteptat foarte mult, dar pînă la urmă nu mi-au făcut greutăţi.

Întrebare: Cum aţi ştiut că la întoarcere Eliane Darrès o să ia „Foceeanul" de vineri?

Răspuns: Jean-Loup, cu un motiv oarecare, ceruse lista locurilor rezervate la trenurile şi avioanele venind dinspre Marsilia şi Nisa. Credeam că va rămîne la Marsilia pînă miercuri seara, sau poate chiar pînă joi. Angajamentul ei se termina miercuri. Georgette aranjase cu cei de la firma Barlin, unde era destul de liberă, să inverseze două călătorii de demonstraţie şi să se ducă la Marsilia.

Întrebare: Urma să fie avertizată şi să ia acelaşi compartiment, nu-i aşa ?

Răspuns: Nu, nu acelaşi compartiment. Nu ştiu de ce a ales acelaşi compartiment. Trebuia să ia doar acelaşi tren. Dacă se întorcea joi, ar fi spus la Barlin că s-a simţit foarte obosită.

Întrebare: Crezi că a făcut înadins să obţină un loc în acel compartiment ?

Răspuns: A vrut să lase totul baltă cînd a cîştigat la loterie. Uitase că vineri eu şi încasasem cecul. Şi n-am intrat în posesia telegramei ei decît vineri.

Întrebare: De ce a încercat să vă oprească ? Pentru că avea şapte sute de mii de franci în loc de şase milioane ?

Răspuns: N-aţi cunoscut-o pe Georgette. Chiar dac-ar fi cîştigat pe jumătate, un sfert, o zecime, şi tot ar fi considerat acest lucru drept o prevestire. La fel şi acum, ar fi vrut să oprească totul. Niciodată nu cîştigase nimic.

Întrebare: Îţi aminteşti textul acelei telegrame ?

Răspuns: Da. „Proiect imposibil. Îţi voi explica. Georgette." Am crezut că se dezumflase. Oricum însă, n-am primit telegrama decît vineri, după ce fusesem la bancă.

Întrebare: Totuşi, ţi-a trimis-o probabil de îndată. Şi pe urmă, noi tot vom afla cum s-au întîmplat lucrurile.

Răspuns: Fusese expediată pe adresa cafenelei Dupont-Latin. Las uneori acolo diverse lucruri în păstrare. N-am trecut pe acolo decît vineri seara.

Întrebare: Acolo aţi lăsat banii ? Şi revolverul ?

Răspuns: Da. Într-o valiză a lui Jean-Loup.

Întrebare: Să admitem că Georgette Thomas, pentru că era neliniştită şi credea că mai poate îndrepta ceva, ar fi obţinut un loc în acelaşi compartiment în care călătorea Eliane Darrès. Aţi fi ştiut lucrul acesta înainte de sosirea ei ?

Răspuns: Nu eu, ci Jean-Loup, care ştia din listele de locuri rezervate. Poate tocmai pentru ca să ştie el şi ca să-l înfricoşeze a făcut ea asta. Nu fusese vorba ca unul dintre noi să fie interogat ca martor în acelaşi compartiment.

Întrebare: La sosire ea a încercat totuşi s-o reţină pe tînăra fată din Avignon. Cum îţi explici asta ?

Răspuns : Nu se poate explica. Aşa era Georgette. Cred că în ultimul moment s-a temut ca nu cumva din vina ei, fiindcă nu făcea ce stabilisem, să fim prinşi de poliţie.

Întrebare : Cînd ai aflat că tocmai ea fusese ucisă ?

Răspuns : Cînd am ajuns la Jean-Loup. La orele 11. Trebuia să ne întîlnim acolo. Jean-Loup tocmai se întorsese de la Gara Lyon, după primele constatări. Tramoni rămăsese închis în apartament. Jean-Loup mi-a explicat că vom împărţi banii. Parcă mă lovise în moalele capului, nu mai eram în stare să mă împotrivesc la nimic.

Întrebare : Cum l-a adus Gabert pe Tramoni la el acasă ?

Răspuns : Avea automobilul Georgettei. Îl oprise spunîndu-i că, dacă îşi ţine gura, poate că va găsi mijlocul să-l scape din treaba asta. Tramoni era un prăpădit.

Întrebare : Cînd l-aţi omorît ?

Răspuns : După ce m-am întors din strada Croix-des-Petits-Champs. Nu ştiam că Jean-Loup avea de gînd să-l omoare. Credeam că era de ajuns moartea Georgettei. În apartamentul de la podul Austerlitz a scos revolverul şi surdina. Tramoni număra banii, nici n-a simţit cînd a pornit glonţul. I-am aşezat cadavrul sub un pat. În timpul nopţii, pe la orele 2 sau 3, l-am cărat cu maşina. L-am aruncat în Sena, pe cheiul Rapée.

Întrebare : Apoi aţi ucis-o pe Eliane Darrès pentru că apucaserăţi să încasaţi cecul. Dar pe Cabourg ?

Răspuns : Jean-Loup a spus întîi că vom continua să ne ţinem de planul nostru. Zicea : „Dăm nadă peştilor !" După aceea mi-a mărturisit că se înşelase, că intervenişeră unele încurcături.

Întrebare : Şi-a dat seama că fusese auzit de cineva cînd îl luase pe Tramoni, că fusese cineva în compartimentul alăturat ?

Răspuns : Da. Ştia că era unul dintre martori, dar nu ştia care. Îşi dăduse seama cînd se întorsese împreună cu dumneavoastră la Gara Lyon pentru anchetă. Remarcase că în compartiment nu mai erau două valize, ci doar una singură. Crezuse că Georgette avea două valize, pentru demonstraţiile ei. Dacă cineva intrase în compartiment înaintea slujbaşului de la Căile Ferate, acest cineva ar fi putut să-l vadă. Şi acest ci-

neva nu putea fi decît unul dintre călătorii din compartiment, deoarece îşi luase valiza.

Intrebare : Asta era tot ?

Răspuns : Nu. Mai fusese un incident, care nu i se părea limpede, în timpul călătoriei. O ceartă cu Cabourg, despre care ne vorbise Tramoni. Seara, Cabourg v-a telefonat şi v-a dat adresa lui. Jean-Loup mi-a spus apoi că nu voia să se expună vreunui risc. L-a urmărit şi l-a ucis la „Central", după pauză. N-am fost pus la curent decît a doua zi.

Intrebare : Cine a avut ideea cu ascensorul ?

Răspuns : Eu. Într-o zi, cînd m-a făcut s-o aştept pe palier, am oprit-o pe Eliane în ascensor, din glumă. I-am explicat lui Jean-Loup cum trebuie să procedeze.

Intrebare : N-ai ucis-o tu pe Eliane Darrès ?

Răspuns : N-am omorît pe nimeni. Nu mai ştiam cum să opresc vîrtejul ăsta. Jean-Loup zicea că e necesar. După Tramoni nu se mai gîndea decît cum să ucidă. Spunea că e foarte uşor după ce ai făcut-o o dată. Am aflat de moartea lui Rivolani din ziarele de azi-dimineaţă. Iar dumneavoastră mi-aţi spus că a omorît-o şi pe fata aceea.

Intrebare : De cînd ştia Gabert că doamna Garaudy nu fusese în tren ?

Răspuns : De la început, el a fost acela care a vorbit la telefon cu controlorii, în prima zi. Ei au obiceiul să bifeze numele călătorilor într-un registru. Nu făcuseră nici un semn în dreptul numelui doamnei Garaudy. Jean-Loup n-a făcut decît să nu spună nimic despre asta. Cînd i-a luat interogatoriul doamnei Garaudy, ştia că minte, dar afirmaţia ei că mersese cu trenul acela nu putea decît să vă încurce şi mai rău.

Intrebare : Gabert mai ştia şi că cineva ocupase efectiv cuşeta. Asta nu-l nelinştea ?

Răspuns : Ba da. Mai erau şi multe alte lucruri care-l nelinişteau. Prostiile lui Tramoni. Se arătase prea mult la faţă, în tren. Şi pe urmă, găsise biletul de loterie asupra Georgettei, într-un tub gol de aspirină. Am aflat după aceea că martorii îşi aminteau că, în timpul călătoriei, Georgette scosese acest tub din valiză. Probabil că voia să-l păstreze asupra ei. Avea obiceiul să facă lucruri dintr-astea. Dar Tramoni nu găsise alt-

ceva mai bun de făcut decît să vîre tubul la loc, în valiză. Jean-Loup spunea că mulți sînt prinși din pricina unor asemenea idioții.

Intrebare : Tramoni v-a explicat cum ajunsese să afle despre existența celor șapte sute de mii de franci ?

Răspuns : Era un prăpădit. Cînd l-am văzut acasă la Jean-Loup, tremura din toate mădularele. Ne-a spus că voise doar să-i ia biletul. Pe urmă, că n-a vrut ca ea să țipe. Își însemna toate numerele biletelor pe care le vindea. Fiindcă ea nu povestise nimănui că a cîștigat la loterie, el crezuse că ea nu se uitase în ziar și că deci habar n-avea. Și-a luat concediul de odihnă și a plecat după ea la Paris. Nu știu cum se gîndea să iasă din povestea asta. Cred că era un idiot.

Intrebare : Dar tu cum credeai că vei ieși ?

Răspuns : Nu știu. Aveam încredere în Jean-Loup. Cînd stăteam de vorbă toți trei, la el acasă, totul era simplu, și nu ne gîndeam la urmări. Nu văzusem în viața mea un revolver pînă nu mi-a arătat el unul.

Intrebare : De ce-l urăști ?

Răspuns : Nu-l urăsc.

Intrebare : De ce-i pui în spinare atîtea acuzații ?

Răspuns : Pentru că nu mai are nici o importanță. Pentru că lucrurile nu se mai pot schimba cu nimic. Pentru că cecul fusese încasat cînd el s-a suit în tren. Dacă Tramoni n-ar fi făcut-o, ar fi ucis-o el pe Georgette. Sînt sigur de asta. *Simțea nevoia să ucidă pe cineva.*

Intrebare : Care era motivul proiectului vostru ?

Răspuns : Nu înțeleg întrebarea.

Intrebare : De ce ați făcut asta ?

Răspuns : Nu știu. Voiam să plecăm în Africa de Sud sau în Australia. Eu aș fi plecat primul, cu cele șase milioane ale Elianei, apoi, ceva mai tîrziu, ar fi venit și Georgette după mine. Poate și Jean-Loup. Nu știu. Am fi făcut ceva. Am fi plecat.

Bărbatul căruia i se spunea Grazzi stătea cu coatele pe masa de lucru, singur în biroul șefului, cu fruntea sprijinită în mîna stîngă, ținînd în mîna dreaptă ultimele două gloanțe

din butoiaşul unui revolver „Smith & Wesson". Se gîndea la fiul lui, Dino, de trei ani şi şapte luni, care dormea, la pumnii lui mici şi strînşi, pe pernă, la tot felul de prostii, ca totdeauna. Cînd şeful intră, aşeză în picioare cele două gloanţe, încet, dinaintea lui.

Şeful îl privi, închise uşa, aruncă pe masă paginile scrise la maşină pe care le ţinea în mînă şi spuse, ei bine, domnule Holmes, cum îţi merge cu sănătatea ? Trebuia să mă duc la cinema în seara asta, dar cred că e prea tîrziu. Luă o ţigară din buzunarul de sus al hainei, spuse că acritul de Frégard pare uşurat, dă-mi un foc, te rog, mereu îmi şterpeleşte cineva chibriturile.

Uşa se deschise din nou şi Mallet îşi vîrî capul înăuntru, spunînd că fata aşteaptă pe coridor.

— La naiba, spuse Grazzi, era să uit.

Ceru la telefon să i se dea legătura cu Marsilia. Spuse şefului că-i va da locul, voia numai să-l aducă pe băiat la Paris. Fata blondă intră cu un mers şovăielnic şi şeful spuse intră, te rog, fetiţo, aşază-te în fotoliul de colo, cum merge treaba la birou ?

Ea nu spuse nimic. Rămase în picioare în faţa mesei. Obrazul ei frumos şi puţin cam palid era luminat de lampa de birou. Grazzi o privi în timp ce vorbea la telefon :

— Ascultă, băieţaş. E ora 7. Peste un ceas, vei fi condus la Marignane. Am obţinut acordul tatălui tău. Un avion militar, care vine din Algeria, te va lua la bord. Te aştept la aeroportul Le Bourget.

— La ce oră sosesc ?

— Pe la orele 11. Pentru noaptea asta m-am înţeles cu tatăl tău. Mîine va veni şi el aici.

— Ca să mă apere ?

— Nu, ca să-ţi aducă rufe curate. Poate va fi nevoie să dai ochii cu Gabert şi cu Grandin, e bine ?

— Dacă e să văd pe cineva, aş prefera altă persoană.

— Te las cincisprezece secunde, apoi întrerup convorbirea.

În timp ce fata lua aparatul, dreaptă în mantoul ei albastru, cu părul ei blond iluminat de lampă, şeful trăgea din

ţigară, scuturînd scrumul pe haină, cu obrazul lucios ca de obicei, uşor tras la faţă.

Grazzi făcu înconjurul mesei. Auzea vag vocea băiatului care vorbea la capătul firului. Domnişoara Benjamine Bombat se ţinea dreaptă în faţa lămpii, cu spatele la ei, răspundea fără vorbe, dînd doar din cap, da, da, da. Băiatul spunea, mă auzi, alo, vor să mă aducă acolo, alo, te voi vedea, te voi vedea în seara asta, alo, mă auzi, de ce nu răspunzi, Bambi ? Spunea Bambi, micuţa mea Bambi, şi, fără o vorbă, doar printr-o mişcare a părului ei blond sub lampă, ea răspundea da, da, da.

Paris, ianuarie 1962.

CUPRINS

Redactor : MARCEL ADERCA
Tehnoredactor : AURICA IONESCU

Dat la cules 23.12.1968. Bun de tipar 18.03.1969. Apărut 1969. Tiraj 136.200 ex. broşate. Hîrtie tipar înalt tip B rotativ de 63 g/m². Format 540×760/16. Coli ed. 9,23. Coli tipar 10,5. A. nr. 19.877. C.Z. pentru bibliotecile mari şi mici 84—32=59

Tiparul executat sub comanda nr. 90.013 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România

Lei 4

Editura pentru Literatură Universală